

Länsstyrelsen Östergötland

Årsredovisning 2022

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Länsstyrelsen – en samlade kraft

Sverige är indelat i 21 län och varje län har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är regeringens ombud i länet och ska förverkliga den nationella politiken och samtidigt ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen är alltså en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Innehållsförteckning

Landshövdingen har ordet.....	1
Om årsredovisningen	3
Årsredovisningens kapitelindelning	3
Om resultatredovisningen	4
Om Länsstyrelsen.....	5
Våra uppgifter, uppdrag och mål.....	5
Strategisk styrning och planering	5
Organisation	9
Resultatredovisning	11
Myndighetsövergripande redovisning	11
Redovisning av verksamhetsområden	29
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	30
Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor	34
Regional tillväxt och infrastrukturplanering.....	42
Hållbar samhällsplanering och boende	48
Energi och klimat	54
Kulturmiljö	59
Resultatbedömning.....	64
Samhällsskydd och beredskap.....	65
Sydöstra civilområdet	72
Naturvård och miljöskydd	73
Areella näringar	86
Folkhälsa, jämställdhet, integration med mera	94
Övrig redovisning.....	104
Året i siffror	107
Finansiell redovisning	121
Resultaträkning.....	121
Balansräkning.....	122
Anslagsredovisning.....	124
Tilläggsupplysningar och noter	127
Landshövdingens underskrift av årsredovisningen	
Bilagor	

Landshövdingen har ordet

När jag blickar tillbaka på året som gått är det med ödmjukhet inför den bredd av kunskap som finns inom Länsstyrelsen. I år känns det extra viktigt att betona den trygghet jag som myndighetschef känner inför mitt ansvar över all verksamhet som med hög kompetens och professionalitet bedrivs. Lantbrukskonsulenter som genom sina möten utvecklar landsbygden och samhället, medarbetare som bedriver tillsynsarbete och som skickligt balanserar mellan att vägleda och pröva, den ständiga utvecklingsviljan att vara med och bidra till ett samhälle fritt från våld. En ständigt pågående kompetensutvecklingen som kunniga inom våtmarksrestaurering, viltvård, kulturmiljöfrågor och energifrågor bistår myndigheten med, lönegarantier som skyndsamt betalas ut, den alltid levande rovdjursfrågan som består av en mängd, ofta svåra, avväganden och mycket, mycket mera.

Allt detta och mer därtill utgör Länsstyrelsen. Vetskapen om att det är väl fungerande verksamheter som snabbt kan anpassa sig till förändrade uppdrag gör att jag med tillförsikt kan vända blicken mot det som behöver byggas upp. För hur jag än vänder mig går det inte att se bort från att det uppdrag vi har fått som civilområdesansvarig länsstyrelse har en inramning av krig i vårt närområde. Civilområde sydöst byggs nu upp tillsammans med Kalmars- och Jönköpings län samtidigt som myndigheterna anpassas till en högre nivå av säkerhets- och beredskapsmedvetande. Länsstyrelsens roll som samordnare kommer att bli allt viktigare i en tid där kriserna tycks avlösa varandra. Av detta påverkas hela organisationen. Vi har de senaste åren lärt oss att ompröva våra prioriteringar, att vara flexibla och att snabbt kunna ställa om för att möta nya eller förändrade uppdrag. 2022 har varit året när vi har visat att vi kan det.

Det arbetssätt som pandemin skyndade fram med tät samverkan mellan länen underlättar nu organiseringen för att kunna möta de samhällsförändringar vi står inför. Sveriges landshövdingar har nu ett mer strategiskt och gemensamt sätt att styra på. Jag skulle vilja påstå att de ceremoniella delarna av uppdraget till viss del har fått stå tillbaka och att rollen som myndighetschef blivit tydligare. Jag vill bland annat lyfta fram den rapport som jag tillsammans med sju av mina landshövdingaskollegor skickade till regeringen om tänkbara scenarier för södra Sverige till följd av energikrisen.

Länsstyrelsen kan ha bredare perspektiv än de flesta regionala aktörer vilket är en styrka vi ska värna om. Det gäller för att skapa ett robust samhälle som klarar en kris och det gäller för att skapa mer jämlika livsvillkor för länets medborgare. Det krävs uthållighet för att skapa och bibehålla inte minst ungas tilltro till samhället. Vår demokrati bygger på tillit mellan människor och institutioner. Det finns stora utmaningar i att upprätthålla samhällskontraktet som ingen aktör kan eller bör hantera ensam.

Det uppmärksammade och spektakulära ska inte sätta annat i skugga. Det gäller även den strukturella brottslighet som sker i den privata sfären. Det förebyggande arbete som Länsstyrelsen bedriver genom nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck växer och handlar om alla människors grundläggande rättigheter. Genom att stärka och stödja aktörer skapas bättre förutsättningar för det arbete som sker nära medborgaren. Det är ett arbete som oftast inte är uppseendeväckande eller synligt men som kräver både långsiktighet och ett modigt ledarskap.

Avslutningsvis ser jag med glädje fram emot att få gå på allsvenskt fotbollsderby mellan Linköping och Norrköping efter IFK Norrköpings historiska uppflyttning. Idrottsliga prestationer imponerar men vi ska inte förglömma hur allt började med den breda idrottsrörelsen och den kraft idrotten är i det demokratiska samhället. Länsstyrelsen kommer med omtanke, respekt och kommunikation att fortsätta att bidra till ett livskraftigt Östergötland med uthållighet, så som Länsstyrelsen har verkat sedan 1634. Stort tack till alla medarbetare vid Länsstyrelsen Östergötland och alla de samarbetspartners vi har som under året medverkat till att driva utvecklingen framåt!

Carl Fredrik Graf

Landshövding i Östergötland

Om årsredovisningen

Syftet med detta avsnitt är att informera om årsredovisningens upplägg och disposition samt att beskriva de huvudsakliga begrepp samt mät- och värderingsmetoder som används.

Redovisningsprinciper för finansiella delar, tabeller och ärendestatistik redovisas under rubriken *Tilläggsupplysningar och noter* i avsnittet *Finansiell redovisning*.

Årsredovisningens kapitelindelning

Länsstyrelsens årsredovisning är uppbyggd för att motsvara kraven i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Den består av:

- * *Landshövdingen har ordet*
- * *Om årsredovisningen*
- * *Om Länsstyrelsen*
- * *Resultatredovisning*
- * *Finansiell redovisning*
- * *Landshövdingens underskrift av årsredovisningen*
- * *Bilagor*

Avsnittet **Om Länsstyrelsen** beskriver länsstyrelsens övergripande uppgift, hur vi arbetar med den strategiska styrningen, verksamhets- och organisationsutveckling samt de länsstyrelsegemensamma stödverksamheterna. **Resultatredovisningen** innehåller bland annat en myndighetsövergripande redovisning och en redovisning per verksamhetsområde, som utgår från den länsstyrelsegemensamma verksamhets- och ärendestrukturen (VÅS). Den **finansiella redovisningen** innehåller resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisningen samt tilläggsupplysningar och noter.

Bilaga A-C beskriver vilka paragrafer i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, regleringsbrevsuppdrag och övriga uppdrag som ingår i resultatredovisningen samt var i årsredovisningen de redovisas. **Bilaga D** tydliggör vilka regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning. **Bilaga E** innehåller länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som samordnas samt beskrivning av länsstyrelsegemensamma funktioner.

Om resultatredovisningen

Redovisningen per verksamhetsområde inleds med en tabell med instruktionsuppgifter, regleringsbrevsuppdrag och andra återrapporteringsgrunder som redovisas i avsnittet. Därefter följer en redogörelse för verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål samt en beskrivning av hur verksamheten bedrivs. Därefter följer en resultatredovisning och slutligen en resultatbedömning.

Förklaring av begrepp

Nedan förklaras några av de begrepp som användes i resultatredovisningen.

Uppgifter utgår i regel från förordningar, till största delen från det som står i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

Uppdrag utgår till största delen från tidsatta uppdrag som regeringen angett i regleringsbrevet eller i något annat beslut.

Länsstyrelsens verksamhet styrs av att utförandet av uppgifter och uppdrag ska bidra till att nationella och mer övergripande **mål** får genomslag i länet och där Länsstyrelsens insatser i olika grad påverkar måluppfyllelsen. Dessa mål kan alltså vara olika verksamhetsnära, det vill säga de kan ha varierande koppling till de egna arbetsinsatserna.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) använder Länsstyrelsen **resultatindikatorer** som stöd för bedömningar av måluppfyllelsen och resultaten.

Det finns flera områden i resultatredovisningen som Länsstyrelsen inte redovisar indikatorer för. Skälen till det är bland annat svårigheter inom vissa områden att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget.

Resultatbedömningen är den samlade bedömningen av resultatet av Länsstyrelsens insatser inom verksamheten, i förhållande till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål.

Bedömningsgrunder

I årsredovisningen används bedömningsgrunder i form av nyckeltal, indikatorer, statistik (exempelvis året i siffror) och övriga resultatbeskrivningar. För varje verksamhetsområde bedöms resultatet i förhållande till verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål.

De nivåer som vi använder för resultatbedömningen är:

Otillfredsställande: Resultaten når inte upp till målen eller når endast i begränsad omfattning de uppsatta målen.

Utvecklingsbehov: Resultaten når delvis upp till de uppsatta målen men inte i tillräcklig omfattning.

Gott: Resultaten når i all väsentlighet de uppsatta målen.

Utmärkt: Resultaten når i alla delar de uppsatta målen med god marginal.

Om Länsstyrelsen

I förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) anges att i varje län finns en länsstyrelse som ansvarar för den statliga förvaltningen i länet, om det inte finns någon annan myndighet som ansvarar för särskilda förvaltningsuppgifter.

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
1§ Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Länsstyrelseinstruktion

Våra uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelseinstruktionen anger övergripande inom vilka områden länsstyrelsen har uppgifter och hur länsstyrelsen ska styras och organiseras. Länsstyrelsernas uppdrag ges via lag av riksdagen och via förordningar eller beslut av regeringen, främst i regleringsbrevet. Även EU:s direktiv och förordningar styr länsstyrelsernas verksamhet.

Länsstyrelsen arbetar för det hållbara samhället utifrån de tre dimensionerna social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet för en hållbar utveckling i länet. Länsstyrelsen ansvarar för att beslut från riksdagen och regeringen får regionalt genomslag och samordnar den statliga verksamheten. Länsstyrelsen ska tillvarata både individens och samhällets intressen i utvecklingen av länet. Länsstyrelsen bedriver verksamhet inom flera olika samhällsområden och ska vara en kunskapsorganisation som har förmågan att arbeta sektorsövergripande i många frågor.

Det saknas ett övergripande riksdagsbundet mål för länsstyrelserna som helhet. Övergripande ska dock länsstyrelserna verka för att nationella mål ska få genomslag i länen, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Detta omfattar samtliga län, oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan staten, kommunerna och regionerna. I redovisningen av respektive verksamhetsområde knytes an till relevanta nationella och regionala mål som uppgifterna och uppdragen ska bidra till att uppnå. Resultaten som redovisas kan bestå av såväl prestationer som effekter på kort, medellång eller lång sikt.

Strategisk styrning och planering

Länsstyrelsens vision är ett livskraftigt Östergötland. Visionen tillsammans med fyra övergripande mål; effektiv handläggning, hållbar tillväxt, kunniga medarbetare och professionell service sammanfattar hur Länsstyrelsens verksamhetsstyrning ska uppfattas och vad verksamheten strävar mot att uppnå. De tre värdeorden omtanke, respekt och kommunikation (ORK) kompletterar den statliga värdegrunden och genomsyrar Länsstyrelsen. Värdeorden ska vara vägledande i alla kontakter, såväl interna som externa. Det kan handla om beslutsfattande, att genomföra en utbildning, utförande av kontroll eller tillsyn eller i ett utbetalningsförfarande.

Verksamhetsplaneringen ska innebära en tydlig tråd från vision och övergripande mål, styrande dokument - såsom regleringsbrev och länsstyrelseinstruktion, till verksamhetens uppdragsmål och aktiviteter.

I arbetet med verksamhetsplaneringen inför 2022 prioriterades tre områden:

* *Agenda 2030*

* *Hållbar och livskraftig organisation*

* *Länsstyrelsens kultur, en fråga om tillit, demokrati, statlig värdegrund, ORK och sektorsövergripande uppdrag §§5–6 i förordning 2017:868 med länsstyrelseinstruktion.*

Agenda 2030

För att Länsstyrelsen skulle kunna fortsätta att vara en betydande aktör inom Agenda 2030-arbetet identifierades inför verksamhetsplaneringen 2022 ett behov av att utveckla och förtydliga det interna arbetet med Agenda 2030 samt kopplingen till §5 och §6 i länsstyrelseinstruktionen. Mycket av det arbete som dagligen sker inom kärnuppdragen bidrar till förverkligandet av Agenda 2030 men för att fler medarbetare skulle kunna delta i ett målinriktat utvecklingsarbete behövdes en kunskapshöjande insats.

Samtliga enheter på Länsstyrelsen har under år 2022 tagit fram en beskrivning av sina uppdrag kopplat till de hållbarhetsmål som huvudsakligen berörs i det dagliga arbetet. Med hjälp av ett internt metodstöd har enheterna formulerat hållbarhetsbudskap utifrån olika perspektiv och uppdragsområden. Hållbarhetsbudskapen har medvetandegjort hur Agenda 2030 är en del av Länsstyrelsens arbete på flera olika nivåer. Syftet var att öka alla medarbetares kunskap om sitt eget och enhetens hållbarhetsarbete men även andra enheters områden och uppdrag. Hållbarhetsbudskapen kommuniceras internt och ambitionen är att bidra till ett ökat samarbete och kompetensutbyte tvärssektoriellt.

Hållbar och livskraftig organisation

Länsstyrelsen har höga ambitioner om att vara en hållbar och livskraftig organisation.

Under 2022 har vikten av att Länsstyrelsen är en hållbar organisation som är robust och flexibel utifrån nya och förändrade uppdrag blivit allt tydligare. Verksamhetens organisation har under de senaste årens kriser prövats och avlösande stabslägen har manat fram nya förhållningssätt till krisledning. Då nya uppdrag till följd av händelser i omvärlden adresserats med kort varsel har verksamheten skyndsamt behövt ställa om och omfördela resurser. Länsstyrelsen har under 2022 provat sig fram hur organisationen kan vara stabil men också snabbfotad och flexibel. Krisorganisationen har utvecklats mot att kunna hanteras mer i ordinarie linjeverksamhet som en respons på att flera parallella kriser pågår samtidigt.

Under året har Länsstyrelsen arbetat med hållbarhetsledning bland annat genom att se över hur tvärssektoriellt arbete leds och verkställs. En genomlysning av pågående tvärssektoriella projekt samt tillfälliga och permanenta tvärssektoriella grupper visade på möjligheter att tydligare ensa styrningen i den typen av grupperingar för att uppnå en struktur som bidrar till en hållbar organisation och styrning.

Fokus under 2022 för en mer hållbar organisation har legat på att skapa en tydlig ledningsstruktur och en god arbetsmiljö för chefer och medarbetare. Bland annat har en översyn över antalet medarbetare per chef genomförts och justeringar för att skapa mer likvärdiga förutsättningar för ett gott ledarskap sjsätts den 1 januari 2023.

Länsstyrelsens kultur

Länsstyrelsen hade under 2021 ett uppdrag enligt regleringsbrevet att arbeta med demokrati. Länsstyrelsen skrev under samma år under deklARATIONEN om en stark demokrati från den statliga kommittén demokrati 100 år. Utifrån det arbete som genomfördes kopplat till demokratiuppdraget under 2021 och utifrån att det var valår 2022 beslutades att ytterligare fokus skulle läggas på värdegrundsarbete och de tvärsektoriella uppdrag som har koppling till det under 2022.

I all verksamhet är den statliga värdegrunden samt värdeorden omtanke, respekt och kommunikation (ORK) grunden för hur Länsstyrelsen agerar och förhåller sig till situationer, både internt och externt. Under året har värdeorden omtanke, respekt och kommunikation varit återkommande på bland annat personalaktiviteter. ORK var också temat när medarbetardagen genomfördes i september där nästan alla medarbetare deltog. I pulsmätningen i oktober 2022 angav 99 procent av de svarande att de kände till Länsstyrelsens värdeord och 85 procent av de svarande att de använder dessa i sitt dagliga arbete.

Distansarbete i det nya normala

Distansarbete är fortsatt, sedan regeringens uppdrag till statliga myndigheter om att möjliggöra hemarbete avslutades, en möjlighet för anställda på Länsstyrelsen. Distansarbete kan ske i viss omfattning och när verksamheten tillåter. Detta hanteras genom individuella distansavtal. Målet är att bidra till ökad hållbarhet ur såväl socialt, miljömässigt som ekonomiskt perspektiv genom att bidra till minskat resande, genom att underlätta medarbetares livspussel men även för att vara en attraktiv arbetsgivare. Länsstyrelsens medarbetare önskar att kunna ha möjlighet att arbeta hemifrån. För att klara kompetensförsörjningen behöver Länsstyrelsen, liksom andra statliga arbetsgivare, vara lyhörda inför arbetsmarknadens förväntningar som finns på arbetsgivare. Personalomsättningen behöver minskas och för en långsiktig strategisk kompetensförsörjning är det avgörande att vara attraktiv som arbetsgivare.

Distansavtalen medför möjlighet att arbeta på distans upp till två dagar i veckan i månadsnitt. Detta är ett ställningstagande som leder till att majoriteten av arbetstiden ska förläggas på kontoret. Anledningen är att bland annat möjliggöra att medarbetare träffas och genom det gynna tvärsektoriellt arbete vilket bidrar till en god arbetsmiljö både i den fysiska och digitala miljön. Det är också ett sätt att öka förutsättningarna för medarbetare och chefer att uppleva tillräcklighet i relation till arbetet och balans mellan arbete och privatliv.

När medarbetarna i stor utsträckning inte är på plats samtidigt påverkar det arbetsmiljön. Nya arbetssätt har behövt utvecklas liksom ett nytt sätt att leda verksamheterna på. Detta är en resa som för den enskilda medarbetaren och för en arbetsgrupp kan vara svår och jobbig. Länsstyrelsen har utöver det hybrida arbetssättet pågående förändringar kopplat till att hela verksamheten ska evakueras under ombyggnation av de för Länsstyrelsen byggda lokalerna som verksamheten nu till största del bedrivs i. År 2022 har inneburit många förändringar för vad som nu ses som normalt. Att leda i ständig förändring är en utmaning som kräver ytterligare kompetenshöjande insatser.

Under 2022 har en arbetsplatsstrategi tagits fram. Strategin beskriver hur Länsstyrelsen ska hantera kontorets förändrade betydelse till följd av det hybridarbete som distansarbete varvat med kontorsarbete skapar. Kontorets utformning och nyttjande är direkt kopplat till hållbarhet inom ekonomi, miljö och sociala perspektiv och detta gör lokalförsörjningsfrågan till en viktig strategisk fråga. Verksamheten har under året bedrivits på ett flexibelt sätt och nyttjandet av lokalerna har effektiviserats.

Under hösten 2022 genomgick samtliga medarbetare en utbildning i mötesstruktur och möteskultur för att möta de nya förutsättningarna för digitala och hybrida möten. Att aktivt bedöma vilken form ett möte gör sig bäst i är nödvändigt för att skapa effektfulla möten. Att bedöma vilka medarbetare som ska delta på möten samt hur möten ska genomföras är viktigt för att kunna använda myndighetens samlade resurser på bästa sätt. Detta har under året diskuterats och en mötespolicy har tagits fram för att bidra till en hållbar och effektfull möteskultur där dessa bedömningar är en del av det nya flexibla arbetssättet.

För att upprätthålla ett effektivt och hållbart digitalt arbetssätt har en förflyttning i arbetsmetodik och smartare nyttjande av de digitala verktyg som redan finns behövts. Under 2021 togs en handlingsplan för digitalisering fram som sträckte sig till och med 2022. Handlingsplanen hade tre fokusområden med tillhörande aktiviteter: *arbetsprocess, höjd digital kompetens och digitalt först – effektivare handläggning.*

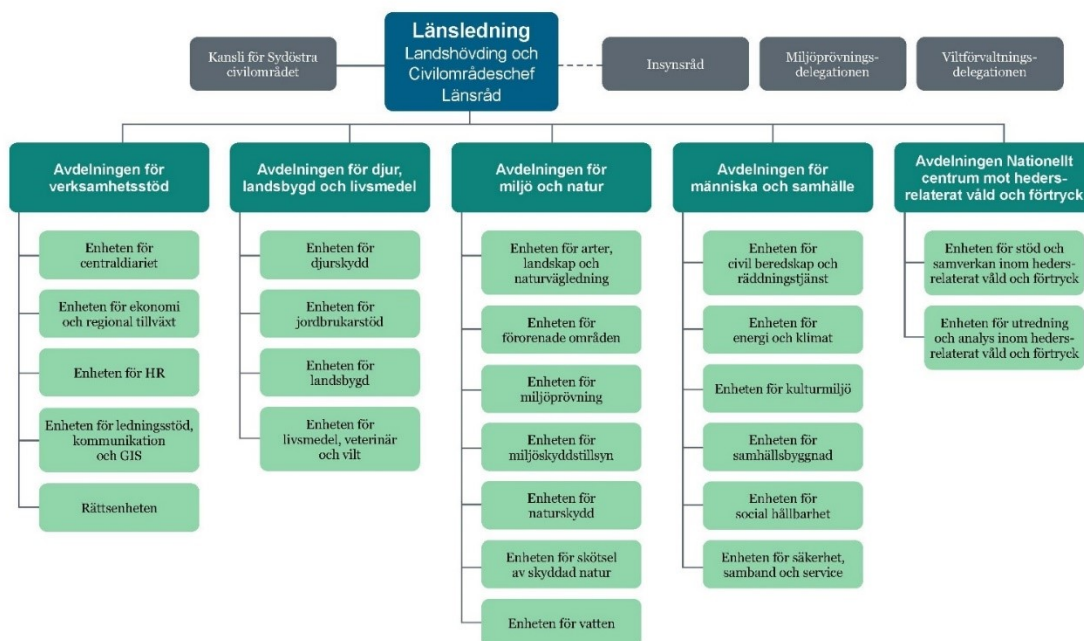
Energieffektivisering och lokalnyttjande

Under året har lokaleffektivisering fortsatt att vara en aktuell fråga för Länsstyrelsen. En översyn av lokalernas nyttjande med utgångspunkt i förvaring av fysiskt material samt närvaroanalyser har genomförts. Detta har lett till en omfattande gallring av material i hela verksamheten samt att ett mer flexibelt användande av kontorsplatser införts. Hur lokalerna används är tätt sammankopplat med hur arbetssättet har utvecklats sedan hybridarbete infördes. Andelen egna kontorsrum har minskat vilket har skapat möjligheter att verksamheten kan bedrivas i befintliga lokalytor trots utökade och förändrade uppdrag.

Arbete med energieffektivisering har vart ambitiöst i verksamheten trots små förutsättningar i en fastighet med äldre tekniska system och infrastruktur. Under 2022 minskade elförbrukningen med 17 procent jämfört med föregående år genom aktiva åtgärder. Insatser har gjorts i styrning av belysning och ventilation och medarbetare har uppmärksamats på hur den enskilde kan påverka elförbrukningen. Detta har samlat bidragit till en energiåtgång som successivt minskar. Länsstyrelsens lokaler står inför en omfattande renovering med start 2023 vilket gör att större förändringar i byggnadens försörjningssystem inte har varit aktuellt. Det innebär också att större energibesparingar är att vänta.

Organisation

Länsstyrelsen Östergötlands organisation

Sedan den 1 oktober har nya uppdrag lett till en ny organisationsstruktur. Östergötland leder arbetet med det sydöstra civilområdet som innefattar Jönköpings län, Östergötlands län och Kalmar län. Landshövding Carl Fredrik Graf blev med införandet av den högre regionala nivån en av sex civilområdeschefer i Sverige. Ett kansli har inrättats som rapporterar direkt till landshövdingen. Kanslichef har rekryterats och en uppbyggnad av verksamheten är påbörjad.

Samtidigt, den 1 oktober, inrättades Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck. Enligt den nya förordning (2022:1345) som styr verksamheten ska centrumet bidra till strategiskt, förebyggande och kunskapsbaserat arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck på nationell, regional och lokal nivå. Centrumet ska bland annat stödja kommuner och regioner i deras arbete med att införa, följa upp och utvärdera arbetssätt och metoder för stödet till utsatta. Ett nytt ansvarsområde blir också att säkerställa att det finns en särskild nationell funktion dit enskilda som är utsatta eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck kan vända sig för råd och vägledning på generell nivå.

Organisationsmässigt innebär detta att den tidigare enheten "Kompetensteamet mot hedersrelaterat våld" blev en egen avdelning med två underliggande enheter, enheten för stöd och samverkan och enheten för utredning och analys.

Insynsråd

Insynsrådet består av representanter för bland annat näringslivet, politiken och forskningen som har bred kompetens och erfarenhet av samhällsviktiga frågor. Rådet ska utöva en demokratisk insyn och representera ett medborgerligt inflytande. Regeringen utser rådets ledamöter efter förslag från landshövdingen, som är ordförande i insynsrådet. Förslaget ska ta hänsyn till en jämn könsfördelning samt etnisk och kulturell mångfald.

Möten med insynsrådet hålls fyra gånger per år då olika aktuella ämnen tas upp och diskuteras. Varje ledamot förutsätts bidra med sin egen kompetens till ett aktivt och effektivt arbete och känna ansvar för uppgiften.

Insynsrådet är en värdefull diskussionspartner som ger engagerade och insiktsfulla råd om svåra prioriteringar och om utvecklingen av Länsstyrelsen. Det finns ett stort förtroende för den kompetens som rådet besitter och Länsstyrelsens ledning har nytta av att ha ett öppet förhållningssätt till de utmaningar och problem som finns i styrningen av myndigheten.

Miljöprövningsdelegationen och viltförvaltningsdelegationen

En delegation är en självständig funktion inom länsstyrelserna som har rätt att ta beslut för alla länsstyrelsernas räkning inom sitt ansvarsområde. Landshövdingen ansvarar att delegationerna tilldelas de resurser som krävs för arbetet. På länsstyrelserna i Stockholms, Uppsalas, Östergötlands, Kalmars, Skånes, Hallands, Västra Götalands, Örebros, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län finns en gemensam miljöprövningsdelegation. Delegationen fattar beslut i ärenden om tillstånd för miljöfarlig verksamhet och i ärenden som rör ändring av tillstånd eller villkor för sådana verksamheter.

På alla länsstyrelser finns en viltförvaltningsdelegation. Delegationen fattar beslut om övergripande riktlinjer för bland annat skydds jakt och licensjakt på rovdjur samt hanterar frågor som rör skötseln av älgstammen. Landshövdingen är ordförande i delegationen. Ledamöterna representerar olika intressen som jakt- och viltvårdsintresset, ägare och brukare av jordbruksmark, naturvårdsintresset, näringsliv och turism.

Länsstyrelsegemensamma stödverksamheter

Ett antal av Länsstyrelsens stödverksamheter har inordnats i nationella funktioner med hemvist vid en länsstyrelse. Beskrivningar av länsstyrelsegemensamma stödverksamheter redovisas samlat i bilaga E.

Dessa är:

- * *Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning (värmland Västra Götaland)*
- * *Telefonistorganisation (värmland Kronoberg)*
- * *Samordnad löneservice (värmland Kronoberg)*
- * *Ekonomiadministration LstEA (värmland Örebro)*
- * *Dataskydd och informationssäkerhet (värmland Stockholm)*
- * *Gemensamma kansliet (värmland Västmanland)*

Resultatredovisning

Länsstyrelsens resultatredovisning är indelad i fyra avsnitt: myndighetsövergripande redovisning, redovisning per verksamhetsområde, övrig redovisning och året i siffror.

Myndighetsövergripande redovisning

I avsnittet redovisas resultat av verksamhet som berör flera verksamhetsområden eller som inte kan placeras i ett enskilt verksamhetsområde.

Verksamhetsöversikt

Nyckeltal: Verksamhetsöversikt	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	316,5	315,0	282,5
Antal årsarbetskrafter kvinnor	222,5	221,0	195,6
Antal årsarbetskrafter män	94,0	93,7	86,6
Antal ärenden, inkomna och upprättade	30 740	34 885	32 257
Antal beslutade ärenden	34 804	35 170	33 925
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1 178	4 202	4 134
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	371 937	336 523	302 941
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	193 206	235 559	324 418

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till tabellen Nyckeltal: Verksamhetsöversikt

Antal medarbetare och årsarbetskrafter uppgår i stort till samma omfattning som år 2021. Verksamheter till följd av tidigare pandemin samt lokalhyresstöd har minskat och avslutats under 2022 medan andra verksamheter har ökat; såsom naturvård och miljöskydd samt areella näringar.

Länsstyrelsen har som helhet en obalanserad könsfördelning. Det är ett mål att ha en mer jämställd könsfördelning på myndigheten. Arbete för att nå detta mål har utförts på flera olika sätt, exempelvis genom att arbeta med kompetensbaserad rekrytering, att se över text och bild vid rekryteringsannonser och att löpande utvärdera rekryteringsarbetet ur ett jämställdhetsperspektiv.

Antal ärenden, inkomna och upprättade har sammantaget minskat i jämförelse med tidigare år. Främst beror detta på de avslutande verksamheter som nämns ovan. Ej beslutade ärenden äldre än två år har också minskat och har främst förklaring i avslutande av ärenden inom jordbrukarstöd.

Myndighetens verksamhetskostnader har ökat i jämförelse med föregående år. Både personalkostnader och driftskostnader har ökat, varav driftskostnader står för störst ökning. Ökning har skett inom flera verksamhetsområden, störst tillväxt har dock skett inom skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden. Bidrag som myndigheten utbetalar har minskat. Minskningen härrör främst till verksamhetsområde naturvård och miljöskydd gällande statligt stöd för åtgärder eller undersökningar beträffande förorenade områden. I övrigt utgör utbetalningar av lönebidrag den största andelen av lämnade bidrag.

Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
2§ p1 Verka för att nationella mål får genomslag	Länsstyrelseinstruktion
2§ p2 Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Länsstyrelseinstruktion
2§ p3 Följa tillståndet i länet	Länsstyrelseinstruktion
2§ p4 Främja samverkan	Länsstyrelseinstruktion
2§ p5 Ansvara för angivna tillsynsuppgifter	Länsstyrelseinstruktion
6§ Generationsmål för miljöarbetet och riksdagens miljö kvalitetsmål (övergripande)	Länsstyrelseinstruktion
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Nationella mål

Den nationella och regionala livsmedelsstrategins mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030 och de nationella miljömålen. En hållbar livsmedelsproduktion bör ses utifrån de tre dimensionerna miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet. Det svenska lantbruket bidrar till ett hållbart livsmedelssystem som har bäring på alla miljömål samt generationsmålet. De starkaste kopplingarna till miljömålen är begränsad klimatpåverkan, giftfri miljö, ingen övergödning och ett rikt odlingslandskap. Arbetet med ett hållbart livsmedelssystem har även direkta och indirekta kopplingar till alla mål inom Agenda 2030. Det absolut tydligaste är god hälsa och välbefinnande, ingen hunger, hållbara arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.

Det är inte längre en självklarhet varken regionalt, nationellt eller globalt att kunna äta näringsrika livsmedel som produceras på ett hållbart sätt. Ett viktigt övergripande mål i den nationella livsmedelsstrategin, som Länsstyrelsen arbetat mot även under 2022, är att öka livsmedelsproduktionen.

I Östergötland finns goda förutsättningar för livsmedelssektorn. Länsstyrelsen möjliggör utveckling av arbetssätt och fungerar som ett stöd för olika aktörer i länet för att de ska finna en stor nytta med att vara intresserade och se möjligheterna med att integrera hållbart livsmedelssystem. Länsstyrelsen har under 2022 samordnat arbetet i länet mot livsmedelsstrategins mål och har även integrerat målstyrningen i de interna verksamheterna. Den nationella livsmedelsstrategins fokusområden är regler och villkor, konsument och marknad samt kunskap och innovation. Utöver dessa har Östergötlands regionala livsmedelsstrategi ytterligare ett fokusområde; trygghet - som innefattar både beredskap för länets livsmedelsförsörjning och livsmedelssäkerhet.

Samordna samhällsintressen och främja samverkan

I samband med att Länsstyrelsen gick upp i stabsläge till följd av Rysslands anfallskrig mot Ukraina påbörjades en systematisk omvärldsbevakning för att kunna analysera möjliga konsekvenser för jordbruket i länet. En kontaktyta med de gröna näringarna etablerades där regelbundna möten genomfördes mellan mars till september månad för att fånga upp status på tillgång och efterfrågan på insatsvaror, kostnadsökningar av insatsvaror, höga produktionskostnader och allt större inkomstbortfallet för specifika produktionsinriktningar. Även farhågor kunde ventileras och lyftas till Länsstyrelsen. Särskilt fanns oro kring den ökade inflationens risker med högre räntor och oro inför framtida investeringar i företagen. Eftersläpningarna på avräkningspriser med alltför låga höjningar för att täcka de ökade produktionskostnaderna var en annan konsekvens som ofta lyftes. De gröna näringarna gav också värdefull information till lägesbilder från länet så att Länsstyrelsen kunde flagga för de kortsiktiga förväntade effekterna av de samtida kriserna. De bidrog även till insikter om de långsiktiga konsekvenser som kommer att synas i fortsatta lägesbilder för läget i lantbruksnäringen och den regionala livsmedelsförsörjningen 2023 utifrån olika scenarier.

Med anledning av de ökade kostnaderna på insatsvaror för jordbruket så som diesel, gödsel och foder beslutade regeringen under våren 2022 om ett riktat stöd till det svenska jordbruket. Länsstyrelsen i Östergötland fick ensamt ansvar för handläggningen av krisstöd till hela landets fjäderfänäring. Länsstyrelsen kunde med mycket kort omställningstid prioritera handläggningen av krisstödet. Mellan juni till augusti kom 393 ansökningar till Länsstyrelsen Östergötlands om stöd till fjäderfäproducenter i landet. Den 30 september hade samtliga inkomna ansökningar fått beslut av Länsstyrelsen och stödet utbetalats av Jordbruksverket. Sett till utbetalat belopp är Östergötland det län som fått störst summa, cirka 50 miljoner. Därefter kommer Kalmar län med cirka 49 miljoner kronor och Skåne samt Västra Götaland med 43 respektive 42 miljoner kronor.

Länsstyrelsen är stolt över att ha kunnat bistå regeringen att understödja ett utsatt företagssegment på ett snabbt och professionellt sätt. På kort tid allokerades personal med kompetens inom handläggning och med erfarenhet av att fatta rättssäkra och effektiva beslut. Länsstyrelsen kunde visa på en handlingskraft och förmåga att samla resurser och prioritera över organisationsgränser vilket påvisar att verksamheten är väl rustad för nya och förändrade uppdrag även framgent. Med denna erfarenhet i ryggen känner Länsstyrelsen en trygghet inför att kunna ta emot kommande eventuella förfrågningar om insatser med nationell bäring.

Främja länets utveckling och följa tillståndet i länet

I Östergötland, liksom nationellt och globalt, försvåras och till viss del försvagas arbetet med de globala målen. I FN:s rapport The Sustainable Development Goals Report 2022 pekas på att flera av hållbarhetsmålen är i allvarlig fara på grund av flera olika kriser såsom covid-19, klimatförändringar, våldsamma konflikter och flyktingströmmar. De påverkar alla hållbarhetsmålen och skapar avknoppande kriser inom mat och näring, hälsa, utbildning, miljön, fred och säkerhet. Alla dessa faktorer har även stor påverkan på välfärden i Östergötland.

Det allmänna hälsotillståndet i länet är gott men det finns tydliga skillnader i hälsa mellan grupper med olika socioekonomisk status. Skillnaderna i hälsa mellan människor med olika livsvillkor i form av utbildningsnivå och ekonomisk situation har ökat över tid. Även den psykiska ohälsan, i form av ångest, oro och depression ökar i Östergötland, framför allt bland unga kvinnor. En positiv utveckling är att andelen invånare med eftergymnasial utbildning i

länet har ökat de senaste åren, främst bland kvinnor. Likaså har andelen unga som lämnar årskurs 9 med godkända betyg ökat, även här är andelen störst hos flickor. Riskerna med att skillnader mellan könen hoppas Länsstyrelsen kunna följa upp på ett mer initierat sätt när det länsstyrelsegemensamma arbetet med könsuppdelad statistik når i mål.

Länsstyrelsen prioriterar Agenda 2030 högt och kan genom olika samverkansforum se att näringslivet visar ett stort engagemang i hållbarhetsfrågor. Några exempel är inom energi- och klimatområdet, flera företag är aktiva i energieffektiviseringsnätverk. Intresset för solenergi är rekordstort vilket också skapar konflikter mellan olika samhällsintressen. Ansökningar om solcellsparkering med omfattande storlek gör att Länsstyrelsen behöver göra komplexa avvägningar mellan flera olika intressen. Intressekonflikterna ställs på sin spets i kris vilket Länsstyrelsen ser i sitt dagliga arbete.

Länsstyrelsen har uppmärksammat företagare och innovatörer som bidragit till länets utveckling genom att, i samverkan med företagsorganisationer, delat ut regionalt pris på Linköpings Slott till Årets Företagare, Årets unga företagare, samt SKAPA-stiftelsens priser till innovatörer. Länsstyrelsen har deltagit som adjungerad i ALMI Östergötlands styrelse, varit aktiv i RES, Regional Export Samverkan, som leds av ALMI. Under året har Länsstyrelsen också varit representerade i en styrgrupp för ett upplevelsecentrum för mat, ett kombinerat besöksmål och kunskapskälla, som planeras i länet. Samtliga dessa insatser har varit värdefulla för att bygga kunskap, nätverk, utbyta information och bidra till att främja utveckling och följa tillståndet i länet

Tillsyn

Miljöbalkstillsyn

Under 2022 har Länsstyrelsen startat en intern arbetsgrupp för miljöbalkstillsyn. Syftet med gruppen är att samverka i frågor som berör olika tillsynsområden. De områden som är representerade i arbetsgruppen är förorenade områden, miljöfarlig verksamhet, naturskydd, vattenskyddsområden och vattenverksamhet. Arbetsgruppen har under året samverkat kring rutiner och samordnat framtagandet av tillsynsplan och tillsynsvägledningsplan. Under våren arrangerade gruppen även ett samverkansmöte med Polismyndigheten gällande miljöbrott och åtalansmälan. Länsstyrelsen har också deltagit i Miljösamverkan Sveriges projekt att ta fram en ny modell för tillsynsplanen. Medverkan i projektet samt den interna arbetsgruppen har bidragit till en mer strukturerad och förbättrad process för att ta fram tillsynsplanen för Östergötland. Resultatet av arbetsgruppen är dessutom kompetensutveckling och att rutiner kan användas över enhetsgränser.

Inom den regionala miljösamverkan (Länsstyrelsen och kommunerna) har kontinuerliga möten hållits inom arbetsgrupperna miljöskydd, hälsoskydd, små avlopp, livsmedel och dessutom har flera projekt och handläggarträffar genomförts. I augusti anordnades en handläggarträff för alla handläggare inom miljöskydd, hälsoskydd och livsmedel på länets kommuner samt Länsstyrelsen. Totalt ca 170 personer deltog för att lyssna på föredrag och dela erfarenheter. Arbetsgruppen små avlopp och gruppen lantbruk (del av miljöskydd) har dessutom anordnat separata handläggarträffar. Gruppen lantbruks ena handläggarträff innehöll en utbildning om biogas och markbaserad solenergi. Inom miljöskydd har tre projekt genomförts med syfte att stärka, effektivisera och likrikta tillsynen inom områdena fordonstvätt, räddningsinsatser vid akuta händelser samt åtalansmälan vid misstänkt brott mot miljöbalken. Kontinuerliga gruppmöten och handläggarträffar bidrar både till

kompetensutveckling och gemensamt synsätt i olika tillsynsrelaterade frågor inom miljöskydd, hälsoskydd och livsmedel.

Länsstyrelsen har också under året medverkat i Miljösamverkans Sveriges projekt om ensade ärenderutiner och en processkartläggning av processerna för miljöskyddstillsyn är påbörjad.

Projektreger och villkor inom livsmedelsstrategin

Länsstyrelsen arbetar sedan 2018 med projektet "Regler och villkor". Syftet med projektet är delvis att tjänstepersoner i Östergötlands kommuner och Länsstyrelsen ska få en ökad kompetens gällande bemötande, goda relationer och samtal kopplat till temat regler och villkor i sitt arbete. Målet är att skapa nya arbetssätt och samarbetsformer för en öka hållbar livsmedelsproduktion. Projektet finansieras av Landsbygdsprogrammet. Under 2022 har projektet bland annat bidragit till att förenkla och förbättra tillsyn genom en utbildningsdag angående växtskyddsmedel för kommunens miljöskyddsinspektörer, möten med primärproducent inför nytt naturreservat med deltagare från olika enheter på Länsstyrelsen, tvärssektoriella samarbeten och möten för att underlätta tillsynsarbetet både för primärproducenten och för Länsstyrelsens personal.

Samverkan inom arealkontroll

Inom arealkontroll av EU:s jordbrukarstöd kontrolleras att de villkor som är kopplade till ansökan av jordbrukarstöd är uppfyllda för en lantbrukares ansökan. Bland annat kontrolleras så kallade tvärvillkorselement/grundvillkorselement. Dessa är småvatten och solitära träd i åkermark, stenmurar och öppna diken mellan åkermarksblock. Det läggs ingen bedömning i hur dessa ser ut eller har skötts, men däremot ska kontrollanten rapportera om något element inte finns i verkligheten och utreda om dessa aldrig har funnits och blivit feldigitaliserade på karta, eller om lantbrukaren har plockat bort elementet. Detta återkopplas sedan till enheten för naturskydd för att utreda eventuella biotopskyddsbrott. Samverkan mellan Länsstyrelsens avdelningar har under året stärkts genom ökad dialog inom myndigheten kring dessa frågor. Diskussioner kring behov av ökad intern samverkan kring tillsyn av biotopskyddade områden förs också för att på ett effektivare sätt nyttja myndighetens resurser. Intern samverkan sker också i frågor om eventuell otillåten verksamhet enligt miljöbalken såsom insådd av gröda i betesmark, kraftiga körskador från skogsmaskiner i värdefulla betesmarker eller byggnationer på åkermark.

Generationsmålet, miljö kvalitetsmål och Agenda 2030

Av de tolv miljömål som bedöms på regional nivå bedöms enbart *Bara naturlig försurning* som nära att nås till 2030 med befintliga styrmedel och resurser. Samtidigt har trenden för målet försämrats något från föregående år. En negativ utveckling gäller även för målen *Frisk luft* och *Levande skogar*. Mer information om målbedömning och trendriktningar finns att läsa i Regional årlig uppföljning av miljömålen 2022.

För övriga miljömål är bedömningen att de inte kommer att nås till år 2030. *Ett rikt-odlingslandskap* och *Ett rikt växt- och djurliv* kvarstår med negativ trendriktning. Även om många insatser för naturvård sker kontinuerligt i Östergötland förväntas arter försvinna från länet och artrikedomen per ytenhet sjunka. Miljöersättningar är inte utformade efter svenska betesmarker eller för att gynna biologisk mångfald. Vidare tar det tid för hotade arter att återhämta sig även om livsmiljön blivit bättre.

En framgångsfaktor i Östergötland är nätverk och samverkan mellan offentliga aktörer, näringsliv och organisationer som tillsammans bidrar med insatser som främjar miljömålen. Agenda 2030 utgör paraply för hållbarhetsarbetet där miljömålsarbetet är den ekologiska dimensionen. Inom Agenda 2030-arbetet finns det två etablerade nätverk som används för regional samverkan kopplat till miljömålen. På så sätt kan kunskapen höjas om miljömålen, generationsmålet och deras relation till Agenda 2030 för att utveckla åtgärdsarbetet i länet. Samtidigt försvårar det faktum att flera mindre kommuner i länet saknar resurser för att arbeta strategiskt med miljö- och hållbarhet.

Internt på Länsstyrelsen sker samverkan genom olika tvärsektoriella grupper, en sådan är "Odlingslandskapet, natur och kultur". Via dessa grupper förs dialog mellan verksamhetsområden vilket hjälper till att öka kunskaper och synergieffekter utifrån förutsättningarna inom respektive verksamhetsområde. Ett annat exempel på intern samverkan har inletts under 2022 mellan enheten för social hållbarhet och enheten för miljöskyddstillsyn där målet är att förebygga avfallsbrottslighet.

Alla barn i Östergötland

Länsstyrelsen bedriver ett främjande utvecklingsarbete "Alla barn i Östergötland", vilket syftar till att alla barn i Östergötland ska ha goda och jämlika uppväxtvillkor. Länsstyrelsen utvecklar det interna samarbetet för att kunna samordna externa uppdrag bättre kring främjande och förebyggande arbete som gemensamt bidrar till bättre folkhälsa. Till exempel inom ANDTS (alkohol, narkotika, doping, tobak och spel), alkohol- och tobakstillsyn, brottsförebyggande arbete och mäns våld mot kvinnor. Detta sker särskilt inom ramen för utvecklingsarbetet "Alla barn i Östergötland". Syftet är att uppnå ett samordnat, strukturerat och långsiktigt arbete i myndighetens kontakt med länets kommuner genom fokus på tre skyddsfaktorer; goda föräldra-barnrelationer, måluppfyllelse i skolan och en meningsfull fritid.

Pilotprojekt med samordnaren för Agenda 2030

Den nationella samordnaren för Agenda 2030 tog 2021 initiativ till ett pilotprojekt för att tillsammans med ett urval statliga myndigheter och länsstyrelser utveckla bättre regional samordning kring barns möjligheter att lyckas i skolan. Att barn och unga lyckas i skolan är en viktig skyddsfaktor för deras etablering i samhället som vuxna. För detta krävs utöver insatser inom skola och förskola även förebyggande och främjande insatser som ligger utanför skolans eller förskolans ansvar.

Länsstyrelsen genomförde inom ramen för projektet kommundialoger. I Östergötland medverkade Finspångs kommun, Åtvidabergs kommun och Ödeshögs kommun. I de samlade dialogerna där även resultat från övriga deltagande län vägts in framkom bland annat att kommunerna upplever att myndigheterna ställer krav som krockar med kommunernas verklighet, att myndigheterna inte är koordinerade med varandra eller systemet i övrigt, att de producerar mycket kunskap men för lite processtöd och inte lyckas nå ut till rätt målgrupper. Som respons på dialogerna har projektet tagit fram en övergripande samverkansmodell för att stärka kommunernas förmåga att arbeta med risk- och skyddsfaktorer i syfte att bidra till att barn och unga lyckas med skolan. "Alla barn i Östergötland" ses som ett gott exempel för det fortsatta arbetet.

Samverkan i länet Agenda 2030

Länsstyrelsen har under året planerat och genomfört träffar inom det kommunala hållbarhetsnätverket Glokala Östergötland och inom ett nätverk för näringslivet, akademien, civilsamhället och Region Östergötland. Teman på träffarna i Glokala Östergötland utgick från kommunernas behov och var uppföljning, implementering och kommunikation och har bidragit till stärkt kapacitet inom områdena. Träffen kring uppföljning ökade kunskapen hos kommunerna kring för- och nackdelarna med de indikatorer som finns hos Kolada (en kostnadsfri databas med indikatorer för kommuner och regioner). Kommunerna fick dela erfarenheter med varandra i hur de anpassar indikatorerna efter lokala förutsättningar. Kommunerna fick under träffen på temat implementering en ökad kunskap och förståelse för hur Agenda 2030 på olika sätt kan implementeras inom en kommun.

Resultatet från träffen kring hållbarhetskommunikation var en ökad förståelse för psykologiska egenskaper som påverkar en målgrupps förmåga att ta till sig information kring hållbarhetsfrågor.

Länsstyrelsen har även deltagit och genomfört en politikerträff på temat mångfald (integration och biologisk mångfald). Genom träffen ökade kunskapen hos politiker om den regionala integrationsöverenskommelsen mellan kommuner i Östergötland, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Region Östergötland och Länsstyrelsen. Politikerna fick även en ökad kunskap om hur en minskad biologisk mångfald kan leda till ohälsa och sjukdomar samt att en avtagande medicinsk utveckling.

Inom hållbarhetsnätverket för näringslivet, akademien, civilsamhället och offentliga organisationer har temat för årets träffar varit hållbar upphandling. Två externa träffar om hållbar upphandling har genomförts och bidragit till ökad kunskap bland länets aktörer om vilket stöd som finns att få från Upphandlingsmyndigheten samt inspiration till att våga ställa skarpa hållbarhetskrav i framtida upphandlingar.

Integrering av tvärsektoriella frågor

Förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) 5 § tar upp ett antal tvärsektoriella frågor som ska hanteras i vårt myndighetsarbete. Bland annat ingår jämställdhet, könsuppdelad statistik, barnperspektiv, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mänskliga rättigheter, folkhälsa samt att förenkla för företag.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
5§ p1 Integrering av jämställdhetsperspektiv	Länsstyrelseinstruktion
5§ p2 Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Länsstyrelseinstruktion
5§ p3 Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Länsstyrelseinstruktion
5§ p4 Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Länsstyrelseinstruktion
5§ p5 Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Länsstyrelseinstruktion
5§ p6 Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl. a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Länsstyrelseinstruktion
5§ p7 Verka för att förenkla för företag	Länsstyrelseinstruktion
1C1 Förenkla för företag åtgärder	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Länsstyrelsens arbete med tvärsektoriella frågor

Det finns utmaningar med att sätta de olika politiska målen som omfattas av §§ 5–6 i länsstyrelseinstruktionen i de många olika kontexter som Länsstyrelsen är verksam inom. Kunskap och förståelse för den egna verksamhetens bidrag till att uppnå de olika målen kräver stöd som är mer resurskrävande än den interna organisationen själv kan bistå med.

För att bedriva det interna arbetet med tvärsektoriella perspektiv har Länsstyrelsen upprättat ett råd för lika villkor. Rådet är ett myndighetsövergripande organ vilket hanterar frågor rörande 5 § i länsstyrelseinstruktionen såväl som myndighetens likabehandlingsplan, den regionala strategin för jämställdhetsintegrering samt kan koppla ihop detta arbete med myndighetens arbete med Agenda 2030. Rådet arbetar efter en särskild handlingsplan.

Under 2022 tillskapades ett nytt rättighetsnätverk för kommuner och region. Nätverket skapades genom en sammanslagning av olika nätverk inom rättighetsområden. Bakgrunden var en kartläggning som identifierade kommunernas behov av ett mer samlat rättighetsarbete. Det är särskilt angeläget för länets mindre kommuner som har begränsade resurser att arbeta med detta. Syftet med nätverket är dels att kunna arbeta mer samlat med rättighetsfrågor och att kunna utgöra ett bättre stöd och erbjuda en tydligare samordning i frågorna gentemot länets kommuner.

Jämställdhet och könsuppdelad statistik

Det finns goda exempel på hur Länsstyrelsen under året har arbetat med jämställdhetsintegrering. Enheten för kulturmiljö och enheten för samhällsbyggnad har till exempel arbetat med jämställt bemötande inom service och kommunikation. Tillsammans med andra länsstyrelser har en utbildning tagits fram om jämställdhet för arkeologiska aktörer. Samtliga medarbetare inom nämnda verksamhetsområden har också fått kompetensutveckling genom utbildning och en workshop har hållits inom frågor som rör jämställdhet, kön och jämlikhet. Medverkan har även skett i Riksantikvarieämbetets arbete med revidering av riktlinjer för jämställdhetsplaner inom uppdragsarkeologin.

Även andra delar av verksamheten har arbetat med bemötande och kommunikation, särskilt med att se över bildsättning och könsfördelning vid förfrågan till paneldeltagare och föreläsare. Länsstyrelsen försöker i stor utsträckning att använda könsneutrala benämningar i enlighet med Länsstyrelsens kommunikationsstrategi. Det handlar även om att översätta till olika språk.

Länsstyrelsen har ett pågående arbete med att ta fram en rutin för hantering av våld i nära relation. För att lyfta och medvetandegöra frågan internt har delar av verksamheten haft dilemmaövningar kring sexuella trakasserier och kränkande särbehandling.

Barnrätt

Länsstyrelsen har arbetat vidare utifrån en översyn av rutiner kring orosanmälan av barn som far illa. Länsstyrelsernas rättschefsnätverk landade i att det inte finns anmälningsskyldighet för länsstyrelsens personal men de lyfter att "Var och en som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa bör anmäla detta till socialnämnden". Länsstyrelsernas bedömning är att det är viktigt, såväl utifrån socialtjänstlagens reglering men också utifrån barnkonventionen, att all myndighetspersonal använder sin anmälmöjlighet när anledning finns att tro att barn far illa. Därför har information om detta förtydligats om detta på myndighetens intranät.

Länsstyrelsen försöker att i stor utsträckning använda lättförståelig svenska och använda bildspråk som lyfter barn när det är möjligt och lämpligt. Ungdomar har också varit en särskild målgrupp för kommunikationsinsatser. I kommunikationsinsatser under våren 2022 framhölls vikten av barnidrott och kommunerna uppmanades att öppna upp de barnidrottsaktiviteter som restriktionerna tillät.

Tack vare Tåkernfonden har Naturum Tåkern kunnat fira sitt 10-årsjubileum med att under 2022 sammanlagt bjuda in och ta emot 600 elever inom projektet "10-åringar till Tåkern". Under en skoldag fick eleverna prova på att håva efter småkryp i vatten, rena vatten med hjälp av olika naturliga material, göra en samarbetsövning kopplad till klimatet samt till sist skriva önskningar till politikerna i sina hemkommuner.

Länsstyrelsen kan ge ersättning till kommuner som vill utveckla kapacitet och beredskap i mottagandet av nyanlända personer och ensamkommande barn. Länsstyrelsen kan även ge ersättning för att utveckla samverkan mellan kommuner samt mellan kommuner och andra aktörer i syfte att underlätta etableringen i samhället. Insatserna ska vända sig till nyanlända personer med uppehållstillstånd eller till ensamkommande barn som är asylsökande eller har uppehållstillstånd. Insatserna kan också vända sig till personer på flykt från Ukraina som omfattas av massflyktsdirektivet. Skolverkets statistik visar att nyanlända elever uppnår

kunskapsmålen i årskurs nio i lägre utsträckning än andra elever. Inom verksamhetsområdet integration finns en regional överenskommelse. Ett av två huvudmål är att måluppfyllelse för nyanlända elever ska öka i skolan. Det handlar både om att nyanlända barn ska få rätt stöd i skolan men även att stärka föräldrars förmåga att vara ett stöd i sina

Vidare har ett samarbete bedrivits tillsammans med Skolverket för att implementera kunskap om och arbeta mot hedersrelaterat våld och förtryck inför uppdatering av läroplanerna för förskola, grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning.

Mänskliga rättigheter

Via intranätet finns flera webbutbildningar om mänskliga rättigheter. Nytt för i år är den nya webbutbildningen om nationella minoritetslagen. Effekten väntas bli ökad kunskap om minoritetslagstiftningen som i sin tur ökar möjligheterna för att nationella minoriteters rättigheter tillgodoses.

Länsstyrelsen har arbetat med att få en bättre bild av psykosocial arbetsmiljö och eventuell diskriminering av medarbetare med mörk hud. Detta arbete genomfördes genom en pulsmätning/medarbetarenkät. Mätningen visade vid ett första mättillfälle inte på några stora skillnader men den faktorn kommer att finnas kvar i de återkommande pulsmätningarna.

Länsstyrelsen flaggar på nationella minoriteters högtider samt pridedagar. Det här året har myndighetens medarbetare för första gången deltagit i prideparaden i Linköping under Länsstyrelsens flagga tillsammans med många andra aktörer och privatpersoner i länet.

Länsstyrelsen har inom ramen för bevakningen av betaltjänster medverkat till översättningar på flera språk när det gäller material om hur det går att betala räkningar på olika sätt.

Tillgänglighet och delaktighet

Tillgänglighets- och funktionshinderperspektivet har varit i fokus för Länsstyrelsens likabehandlingsarbete 2022 och myndigheten arbetar för att vara en arbetsgivare som är tillgänglig för alla. Inom vissa verksamheter har Länsstyrelsen valt att arbeta för att aktivt välkomna sökande personer med funktionsnedsättning och verka för att anpassa uppdragets utformning utifrån de sökandes förmåga.

Förutom kunskapshöjande insatser har också genomlysningar av mallar, dokument och kommunikationssätt genomförts. Länsstyrelsen har beaktat att presentationer är tydliga att se och innehåller proportionell mängd på samma bild så alla kan ta del av innehållet. Allt som publiceras på såväl den interna som externa webben ska nu vara tillgänglighetsanpassat. Även inbjudningsmallar har uppdaterats för att tillse att de uppfyller tillgänglighetskrav både tekniskt samt via standardfrågor i formulären.

Medarbetare har uppmanats att särskilt utbilda sig i användandet av klarspråk. Länsstyrelsen arbetar för att säkerställa alla invånares rätt till information. Länsstyrelsen har fortsatt arbetat under 2022 för att texter och budskap relaterade till pandemin spridits på olika språk och format. Vid externa möten skickas relevant material innan och efter mötet, lokal med hörslinga och funktionsanpassning väljs alltid om möjligt. I anmälan till möten som anordnas av Länsstyrelsen ska möjlighet ges att kunna notera om särskilda behov föreligger.

Exempel på hur tillgänglighetsaspekter beaktas kan bland annat ses inom arbetet med jordbrukarstöd, där Länsstyrelsen har arbetat fram standardtexter för den skrivna

informationen i kontrollbrev för att säkra att de är tydliga och lättförstådda. Juridiska frågor kan ofta uppfattas som särskilt svårbegripliga. Därför har Länsstyrelsens rättsenhet arbetat med att identifiera inom vilka sakområden det finns behov av att utveckla e-tjänster och/eller tillgänglighetsanpassade blanketter. Länsstyrelsen arbetar kontinuerligt med att utveckla och utöka användningen av klarspråk i skrivelser som kommuniceras från myndigheten, till exempel genom att klarspråksgranska texter.

Forn- och kulturlandskapsförvaltaren har kompetensutvecklats inom tillgänglighet i skyddade natur- och kulturområden vilket ökar förutsättningarna att uppfylla friluftsmålen genom människors rätt och möjlighet att delta i samhället på lika villkor.

Folkhälsa

I många av Länsstyrelsens verksamheter integreras ett folkhälsoperspektiv som bidrar till de olika nationella folkhälsopolitiska delmålen. Under 2022 har bland annat en ny regional ANDTS-strategi och en strategi – Östergötland tillsammans mot brott tagits fram.

I de statsbidrag som Länsstyrelsen utlyser och beviljar beaktas folkhälsoperspektiv där det är lämpligt, exempelvis statsbidrag inom integrationsområdet. Insatserna verkar för ökad fysisk, psykisk och social hälsa exempelvis genom att sänka tröskeln till utbildning och arbete, föräldraskapsstödsinsatser, skapa meningsfull fritid och delaktighet i samhället med en ökad känsla av sammanhang. Insatserna följs upp kontinuerligt och resultaten tillvaratas och sprids i länet.

Folkhälsa beaktas också i yttranden över översiktsplaner och i annan planberedning. Myndigheten har deltagit i projektet ”Rena resan” som handlar om att främja cykling som en positiv effekt på hälsan utöver målet om ett fossilfritt Sverige 2030.

Länsstyrelsen arbetar på olika sätt med folkhälsa inom ramen för kommunikationsarbetet. Till exempel har friluftslivets år och landshövdingens friluftsstafett lyfts fram. Länsstyrelsen arbetar även för att ha en effektiv kommunikation vid kriser som kan utgöra fara för liv och hälsa. Under 2022 har Länsstyrelsen genomfört fortsatta kommunikationsinsatser med anledning av covid-19.

Förenkla för företag

Inom uppdraget att förenkla för företag är riktlinjen att vara lyhörd för företagens behov och förutsättningar. Länsstyrelsen arbetar med att förkorta handläggningstider, förenkla ärendeprocesser samt att förtydliga och förenkla företagets möte och fortsatta arbete med Länsstyrelsen. För att kommunikationen ska kunna ske smidigt finns digitala ansökningsförfaranden inom flera verksamhetsområden och möjligheter till användning av e-tjänster. Länsstyrelsen uppmanar dessutom företag att använda dessa tillgängliga e-tjänster för enklare och effektivare handläggning. För att underlätta för den sökande har Länsstyrelsen inom flera områden tagit fram anpassad information för att förenkla ansökningsprocesserna. Under året har även synpunkter lämnats för att förenkla för företag inför kommande inriktning av nya landsbygdsprogrammet. När det gäller för att förenkla möten och ha respekt för företagens tid sker samordning av olika typer av kontroller inom bland annat djursidan. Oavsett mottagare arbetar Länsstyrelsen med att alla beslut från myndighetens sida ska förenklas så att de kan läsas och förstås av alla utan att göra avkall på rättssäkerheten. Länsstyrelsens ambition är att det ska vara enkelt för företagen att göra rätt och det ska vara enkelt att hitta den information som de eftersöker via Länsstyrelsens hemsida. Klarspråk är en

annan viktig del i Länsstyrelsens arbete med att förenkla för företag. Information som finns ska vara lättförstådd och ha ett konkret budskap.

Länsstyrelsen medverkar löpande i samverkansform för att underlätta för företag att förstå Länsstyrelsens roll och för att tillgängliggöra kontakten. Företag och företagsorganisationer bjuds regelbundet in för att skapa forum för dialog och information. Exempelvis samlar landshövdingen länets större företag återkommande.

Utöver exempel som nämns ovan, har Länsstyrelsen under 2022 även:

- Medverkat i Stadskontorets enkät för att följa upp hur myndigheters arbete med förordningen (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag fortskrider. Det kan konstateras att ytterligare åtgärder kan införas, men att en hel del utvecklingsarbete skett under 2022, till exempel genom att underlätta för företag att lämna uppgifter digitalt, främst via Länsstyrelsens e-tjänster.
- Genomfört näringslivsseminarier med företag och organisationer i länet, samt genomfört möten med storföretag i länet.
- Länsstyrelsen har under 2022 arbetat proaktivt med nyhetsbrev och tidningen Grödan (målgrupp länets lantbruksföretag) till länets målgrupper; konsulter, företagare och boende på landsbygden, om de stöd och möjligheter som finns under övergångsperioden. Varje företagare har även fått en påminnelse inför slutdatum av sina projekt för att förenkla för företagaren. I samband med handlägningsprocessen skickas kompletteringsbrev med en tydlig hänvisning till kontaktpersoner som kan stödja och förtydliga vilka uppgifter som efterfrågas för att underlätta för den sökande. För att även visualisera de möjligheter som finns inom Landsbygdsprogrammet skickas det med beslut ett följebrev om den rådgivning som varje lantbruksföretagare har möjlighet att få inom projekten Ett rikt odlingslandskap, Greppa Näringen samt ekologisk produktion.
- Delat ut tryckta och digitala broschyrer som informerar om byggnadsvårdbidrag.
- Erbjudit utbildningar i jämställdhet för ledare om rasism i arbetslivet. Länsstyrelsen har även samarbetat med Arbetsförmedlingen för att genom deras företagskontakter sprida kunskaper om mänskliga rättigheter, diskriminering och rasism i arbetslivet. Samarbetet har resulterat i spridning av utbildningar och stödmaterial för att nå fler arbetsgivare.

Arbetsmiljö och medarbetare

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Det systematiska arbetsmiljöarbetet följer upparbetade årshjul och rutiner. Under 2022 har särskild vikt lagts vid förändringsledning och stöd till chefer och medarbetare. Förändringar som sker på Länsstyrelsen är i hög grad kopplade till nya arbets sätt generellt och i synnerhet till att en majoritet av medarbetarna ingick distansavtal med arbetsgivaren under våren 2022. Detta har lett till behov av information och utbildning i ergonomi och egenkontroll av arbetsplatsen både på distansarbetsplatsen och på kontoret. Rutiner gällande uppföljning av arbetsmiljön vid distansarbete har också tagits fram.

I februari och oktober genomfördes pulsmätningar som är en form av medarbetarundersökning som sker två gånger per år. Svarefrekvensen var 93 procent respektive 92 procent vilket är en tillräckligt hög siffra för att kunna ses som representativt. Resultatet från undersökningarna ligger till grund för löpande utvecklingsarbete. Pulsmätningen är en viktig del i arbetet med den sociala- och organisatoriska arbetsmiljön. Mätningen har fem återkommande mätområden: arbetssituation, balans, medarbetarskap, ledarskap samt ledning och styrning. Utöver det har årets frågor handlat om värdegrund samt digital mognad. Resultatet visar att myndigheten generellt upplever sig ha en god arbetssituation, på totalnivå finns ett stabilt och gott resultat med små skillnader mellan mätningarna över tid.

Förutom bakgrundsvariablerna kön, ålder och anställningstid lades en ny bakgrundsvariabel till i oktobermätningen. Medarbetare fick på frivillig basis ange hur de identifierar sig kopplat till hudfärg. Detta är en aktivitet som är kopplat till myndighetens likabehandlingsarbete och är även en del i det interna arbetet med regeringsuppdraget ”rasism i arbetslivet”.

Länsstyrelsen arbetar aktivt med den systematiska arbetsmiljön på lång och kort sikt vilket leder till god möjlighet att följa upp arbetsmiljömässiga förutsättningar.

Kompetensförsörjning

År	Avgångna tillsvidare %	Nyanställda tillsvidare %
2022	12,7	17,8
2021	10,9	20,8
2020	7,9	13,9

Tabellen är manuellt bearbetad för åren 2020.

För 2021 och 2022 är uppgifterna hämtade från verksamhetssystemet Lisa.

Personalomsättningen i form av avgångna tillsvidare har ökat jämfört med 2021 och 2020. För nyanställda tillsvidare blir det en markant minskning jämfört med föregående år men i ungefär samma nivå som 2020. Länsstyrelsens har i princip haft lika många avgångna som nyanställda 2022 men de två tidigare åren haft fler nyanställda än avgångar. Även om det är en högre andel som slutat så är Länsstyrelsen Östergötland en myndighet som under dessa år vuxit och fått flera nya medarbetare.

Länsstyrelsen arbetar med ARUBA-modellen (Attrahera, Rekrytera, Utveckla, Behålla, Avveckla) för kompetensförsörjning och metoden Rätt kompetens för kompetensanalys. Myndigheten har i samband med verksamhetsplaneringen genomfört en kompetensanalys av alla Länsstyrelsens verksamheter. Den har klargjort vilka kompetenser som anses vara av avgörande betydelse för att Länsstyrelsen ska lyckas med sitt uppdrag. Individuella utvecklingsplaner har utformats för alla medarbetare. För att klara kompetensförsörjningen på sikt arbetar Länsstyrelsen med utveckling av befintlig kompetens, nyrekryteringar och ibland viss avveckling av kompetens.

En del utbildningar och utvecklingsinsatser har bedrivits under året, en del digitalt till exempel introduktionsutbildningar för nyanställda samt några av utbildningarna nedan. Vad gäller central kompetensutveckling har medarbetare fått utbildning i presentationsteknik, medieträning och i bemötande av rättshaveristiskt beteende. Medarbetare och chefer har under året fått utbildning i mötesstruktur och hybrida arbetssätt. Utbildningen handlade om att genom metoder och tekniker få mer effektiva och engagerande möten oavsett om de sker digitalt eller är fysiska. Cheferna utbildades i att leda på distans genom möten och för medarbetarna handlade det om att få mer positiv effekt i möten i ett hybrid arbetssätt.

Cheferna har fått utbildning i länsstyrelsernas gemensamma verktyg för planering och uppföljning (LISA-verktyget), nytt rekryteringssystem Varbi, kompetensbaserad rekrytering, lönerevisionsprocessen, medarbetarsamtal, kränkande särbehandling samt grundutbildning i arbetsmiljö. Under hösten har cheferna påbörjat ledarutveckling genom att Farax 360 utförts och återkopplats.

Länsstyrelsens koordinatörer har fått en särskild utbildningsinsats kring koordinatorsrollen som sträcker sig över en längre tid, utbildningen påbörjades 2020 och avslutades under 2022.

Myndigheten har påbörjat ett arbete för mer strategisk kompetensförsörjning. Arbetet med kompetensförsörjning är långsiktigt och det arbete som genomförs ger inte omedelbar effekt. Myndigheten fortsätter arbeta kontinuerligt för att ha rätt kompetens för framtida arbete. Detta är högt prioriterat av länsledningen och arbetet kommer på sikt resultera i att resurser behöver prioriteras till personalkostnader i högre utsträckning. Ett exempel är att karriärssidorna på webbplatsen utvecklats samt att filmer producerats för att öka kunskapen om Länsstyrelsen Östergötland som arbetsgivare och bidragit till att myndigheten upplevs som en attraktiv arbetsgivare.

Sammanfattningsvis konstateras att kompetensen vid Länsstyrelsen är hög och anpassad till verksamhetens mål, krav och förutsättningar.

Sjukfrånvaro

Kön och ålder	År 2022: Antal anställda*	År 2022: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	År 2022: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)	År 2021: Antal anställda*	År 2021: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	År 2021: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)	År 2020: Antal anställda*	År 2020: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	År 2020: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)
Män ≤ 29 år ¹⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Män 30–49 år	49,0	1,4	-	52,7	1,5	-	47,4	1,8	-
Män ≥50 år	40,6	3,0	73,1	33,4	3,1	70,2	34,1	2,4	93,8
Män totalt	98,8	2,1	56,2	96,9	2,1	49,3	89,9	2,0	60,8
Kvinnor ≤ 29 år	18,7	3,1	-	22,5	3,0	83,9	22,4	2,0	60,9
Kvinnor 30–49 år	154,6	4,5	68,4	152,6	4,3	74,8	131,7	3,5	64,4
Kvinnor ≥ 50 år	71,3	4,4	58,0	69,2	5,6	80,3	59,0	4,9	70,5
Kvinnor totalt	244,6	4,4	62,3	244,3	4,5	77,5	213,1	3,7	66,0
Samtliga ≤ 29 år	27,9	2,7	-	33,3	2,6	74,2	30,9	2,0	48,7
Samtliga 30–49 år	203,6	3,7	64,7	205,3	3,6	69,6	179,0	3,0	58,4
Samtliga ≥ 50 år	111,9	3,9	63,1	102,6	4,7	77,8	93,1	4,0	78,4
Samtliga totalt	343,4	3,7	61,2	341,2	3,8	73,4	303	3,2	65,0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

¹⁾ Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

¹⁾ Enligt 7 kap. 3 § FÅB (2000:605) framgår att uppgifter för grupper med högst 10 anställda inte ska lämnas och inte heller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

Kommentar till tabellen sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid har minskat marginellt jämfört med föregående år men inte till den nivå som var 2020. Sjukfrånvaron 2022 var 3,7 procent, det vill säga en minskning om 0,1 procentenheter. Den hamnar under målvärdet på max 4,0 procent. Jämfört med föregående år är sjukfrånvaron på samma nivå bland männen. Bland kvinnor har den minskat marginellt från 4,5 procent till 4,4 procent. Sjukfrånvaron ökat något i de två yngsta åldersgrupperna. Medan i den äldsta åldersgruppen, äldre än 50 år, har sjukfrånvaron minskat med hela 0,8 procentenheter jämfört med föregående år. Om bara sjukfrånvaro mer än 60 dagar analyseras går det att se att den har minskat jämfört med 2021. Detta bland alla åldersgrupper och bland de kvinnliga anställda.

Länsstyrelsens arbete med nationella stödverksamheter och resurssamverkan

Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning

Servicefunktionen vid Länsstyrelsen Östergötland deltar på Nationellt pulsmöte med IT där information ges och aktuella frågor tas upp. Mötena bidrar till att kunskapen inom området ökar, nationella kontakter knyts och erfarenhetsutbyte sker. Utöver detta sker löpande kontakt med funktioner på IT-avdelningen vid aktuella frågor och när support behövs. Vid behov läggs information ut på intranätet för Länsstyrelsen Östergötland som ett komplement till de länsstyrelsegemensamma nyheterna.

Samordnad löneservice

Varje månads lönehantering administreras genom underlag från Länsstyrelsen. Samarbetet med löneservice och uppdragsfördelningen fungerar bra.

Telefonistorganisation

Länsstyrelsen Östergötland följer IT-avdelningens rekommendationer och krav gällande gemensam telefoni. Det kan gälla uppdatering av både telefoner i sig eller programvaran. Vid behov läggs information ut på intranätet för Länsstyrelsen Östergötland som ett komplement till de länsstyrelsegemensamma nyheterna.

Ekonomiadministration LstEA

Länsstyrelsen Östergötland har bidragit med ekonomiresurs. Förutom 20 procent inom förvaltningsobjektet har det erbjudits 20 procent inom ekonomiadministrationen (LstEA). Främst handlar det om bidrag med arbete inom kundsidan och att kunna bistå i att lämna support till övriga länsstyrelser inklusive att fånga in önskemål och behov från de olika länen. Under 2022 har Länsstyrelsen bland annat aktivt genomfört arbete med att införa möjligheten att bifoga bilagor till kundfakturor, ansluta ytterligare län till så kallade fakturaprinttjänst och påbörjat aktiviteter för enklare hantering av kundreskontra.

Dataskydd och informationssäkerhet

Länsstyrelsen Östergötland har två dataskyddsamordnare och en informationssäkerhetssamordnare som deltar det nationella nätverket. Samordnarna arbetar enligt riktlinjer från SAFIR och hanterar det löpande informationssäkerhets- och dataskyddsarbetet. Det blir stora vinster och effektivt att frågorna samordnas genom SAFIR. Det skulle inte vara tidseffektivt om varje Länsstyrelsen genomförde samma arbete enskilt. Genom samverkan blir dessutom arbetet likriktat och tydligt.

Gemensamma kansliet

Ett samarbete med det gemensamma kansliet har inletts vad gäller processkartläggningar. Medarbetare från Länsstyrelsen Östergötland har deltagit i uppstartsmöte och nätverksutbyte med andra län för att utbyta erfarenheter.

Förvaltnings- och utvecklingsportfölj

Under 2022 har HR-partner från Länsstyrelsen Östergötland hyrts ut till Förvaltningsobjekt ekonomi och personal i uppdraget som Objektspecialist. Objektspecialistens övergripande uppdrag är och har varit att, utifrån kommunicerade behov från HR-chefsnätverket HR21, driva gemensam digital utveckling för samtliga Länsstyrelser HR-verksamhet. Under våren kontrakterades en arbetstid på 30 procent och under hösten ökade uppdraget till 80 procent.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med Agenda 2030

Länsstyrelsen Östergötland har under året deltagit på fyra digitala och ett fysiskt kontaktpersonsmöte inom det länsstyrelsegemensamma arbete för Agenda 2030. På mötena har erfarenheter mellan länsstyrelserna delats för att komma framåt i arbetet med regleringsbrevsuppdraget att arbetet med Agenda 2030 och i samverkan med andra aktörer i länen bidra till att genomföra FN:s globala mål för hållbar utveckling på en regional och lokal nivå samt redovisa utvecklingen i respektive län.

Utöver kontaktpersonmötena har Länsstyrelsen Östergötland även deltagit på en konferens där bland annat nationella samordnare för Agenda 2030 tryckte på vikten av ett tydligare ledarskap för hållbar utveckling. Samtliga träffar har stärkt Länsstyrelsen Östergötlands regionala arbete att främja en hållbar utveckling. Avslutningsvis har Länsstyrelsen Östergötland deltagit i arbetet inom myndighetsnätverket GD-forum och dess aktiviteter.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik

Länsstyrelsen arbetar internt med lönekartläggning samt med pulsmätning (medarbetarundersökning) där kön är en variabel som följs upp och utvärderas. I övrigt driver inte Länsstyrelsen något utvecklingsarbete med könsuppdelad statistik utan följer det nationella arbetet.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med energi och klimat (LEKS)

Länsstyrelsen Östergötland har deltagit i de aktiviteter och träffar som Länsstyrelsernas energi- och klimatsamverkan (LEKS) har genomfört. Under året har två nätverksträffar, en digital och en fysisk genomförts vars syfte har varit att öka kunskap och utbyta erfarenheter mellan olika länsstyrelser i landet kring frågorna. Vidare har även utbildningstillfällen om förändringsledning samt möten om olika remisser arrangerats av LEKS under året. Dessa träffar och utbildningar har varit ett bra stöd i den dagliga verksamheten och underlättat arbetet i den. Länsstyrelsen Östergötland har också varit ansvarig för det nationella projektet ”Synergier och målkonflikter mellan biologisk mångfald och klimatpåverkan i skogen” som finansierades av LEKS och avslutades under året. Detta har gett en ökad kunskap om ämnesområdet samt förbättrad tvärspektoriell samverkan internt.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med miljömålen (RUS)

Länsstyrelsen Östergötland har deltagit i de aktiviteter och träffar som Regional utveckling och samverkan i miljömålssystemet (RUS) har genomfört. Under året har en nationell nätverksträff för miljömålssamordnarna på länsstyrelserna genomförts fysiskt samt den årliga konferensen ”Miljömålsdagarna”, RUS är huvudarrangör för den förstnämnda och medarrangör till den andra, då tillsammans med bland andra Naturvårdsverket. Syfte med dessa träffar har varit att öka kunskap och utbyta erfarenheter mellan olika länsstyrelser i landet kring miljömålsarbetet. Detta har gett en ökad kunskap om ämnesområdet samt förbättrad samverkan nationellt. Från Länsstyrelsen Östergötland deltar en av energi- och klimatstrategerna sedan oktober 2022 som kontaktperson för cirkulär ekonomi inom en grupp som heter Hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi. Gruppen har under året anordnat ett kunskapshöjande webinarium där RISE berättade om The Circularity Gap Report Sweden, samt utvecklat en idébeskrivning för ett länsstyrelsegemensamt projekt.

Länsstyrelsernas arbete med tillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen

Länsstyrelsen medverkade inte aktivt i det gemensamma samordningskansliet utöver kontinuerligt deltagande på veckomöten samt delar av gemensam rapportering av tillsynsuppdraget.

Länsstyrelsernas arbete till följd av kriget i Ukraina

Länsstyrelsen har regelbundet rapporterat lägesbilder till Regeringskansliet via samordningskansliet. I det arbetet har regelbundet återkopplats till samordningskansliet vilka utvecklingsbehov som setts i den nationella samordningen mellan länsstyrelserna, samt mellan länsstyrelserna och centrala myndigheter. Bedömningen är att det underlättat samordningen mellan aktörer på nationell, regional och lokal nivå.

Länsstyrelsens länsråd har deltagit i styrgruppen för MATS-kansliet och har varit ansvarigt länsråd för fokusgrupp Social hållbarhet inom vilken länsstyrelserna samordnat och samverkat med ett flertal nationella myndigheter i frågor som rör effekter av kriget i Ukraina i Sverige.

Redovisning av verksamhetsområden

Länsstyrelsen i Östergötlands län bedriver följande verksamheter. För varje verksamhet redovisas årets resultatbedömning.

Verksamhet (VÄS)	Benämning
20–21, 25	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
30, 34	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
40–41	Hållbar samhällsplanering och boende
42	Energi och klimat
43	Kulturmiljö
45-46	Samhällsskydd och beredskap
50–58	Naturvård och miljöskydd
60-62	Areella näringar
70, 80-85	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Övrig förvaltning och trafikföreskrifter

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p1 De allmänna valen	Länsstyrelseinstruktion
18§ Viltförvaltningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
1B3 Endast (delar av) vilt- och rovdjursförvaltningen	Regleringsbrev
1D7 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar många olika uppgifter och uppdrag. Som regionala valmyndigheter ansvarar länsstyrelserna för att planera och genomföra allmänna val, val till Europaparlamentet och nationella folkomröstningar. Mellan valen utses efterträdare för ledamöter och ersättare i region- och kommunfullmäktige som avgår under mandatperioden. Vidare fattar länsstyrelserna beslut om diverse förordnanden som borgerliga vigsselförrättare. Inom trafikområdet har länsstyrelserna bland annat ansvar för att besluta om lokala vägtrafikföreskrifter i vissa fall. Även tillstånd till tävling på vägar, skyltar och andra anordningar längs vägar samt beslut om sjötrafikföreskrifter ingår i länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag.

När det gäller jakt- och viltvård beslutar länsstyrelserna om licensjakt och skyddsjakt på stora rovdjur, klövdjur och vildsvin, bedriver tillsyn, bildar och upplöser viltvårdsområden, arbetar för att öka den frivilliga jaktsamverkan inom älgförvaltningen, granskar förvaltningsplaner och skötselplaner, beslutar om bidrag ur älgvårdsfonden, informerar om skadeförebyggande åtgärder och beslutar om ersättning för viltskador. Detta sker i samverkan med regionala intressen genom länets viltförvaltningsdelegation, som också fastställer övergripande riktlinjer för verksamhetsområdet.

Det övergripande nationella målet för *viltförvaltningen* är att alla djur som naturligt lever i Sverige ska finnas kvar på lång sikt i livskraftiga bestånd. Samtidigt ska tamdjurshållningen inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas. Det nationella målet kompletteras i vissa fall med nationella och regionala mål för specifika arter.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen ansvarar för tillsynen över överförmyndarverksamheten, begravningsverksamheten och pantbanker i kommunerna inom Östergötlands, Jönköpings och Kalmar län. Länsstyrelsen är också registrerings- och tillsynsmyndighet för stiftelser inom Östergötlands, Jönköpings och Kalmar län. Därtill ansvarar Länsstyrelsen för tillsyn över auktoriserade bevakningsföretag inom Östergötlands, Jönköpings och Kalmar län.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	22,6	23,9	15,4
Antal årsarbetskrafter kvinnor	16,0	16,2	12,9
Antal årsarbetskrafter män	6,6	7,7	2,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	7 190	8 055	6 029
Antal beslutade ärenden	7 190	7 992	5 835
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	275	225	100
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	24 996	26 816	16 842
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	117 074	112 864	213 341

En anledning till att mängden ärenden var högre år 2021 än år 2022 berodde till stor del på det nyttillkomna uppdraget om tillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen. Bara inom den ärendekategorin är skillnaden mellan åren 2021 och 2022 cirka 1 700 ärenden.

Restriktionerna lyftes i början av februari 2022 och lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 upphörde att gälla den 31 mars 2022.

Andelen ärenden avseende bevakningsföretag har ökat med cirka 700 ärenden mellan åren 2021 och 2022.

Antalet årsarbetskrafter inom området Jakt och viltvård, som ingår i övrig förvaltning, har minskat från 3,2 till 2,8 årsarbetskrafter under 2022 jämfört med 2021. Detta innebär en minskning med 12,5 procent. Minskningen av årsarbetskrafter inom Jakt och viltvård har skett inom gruppen kvinnor. Trots en minskning av årsarbetskrafter har antalet beslutade ärenden inom Jakt och viltvård ökat med 18 procent, vilket kan tyda på en effektivare handläggning. Under 2022 var det inom verksamhetsområdet 546 ärenden som kom in eller upprättades och 534 som beslutades. Motsvarande siffror för 2021 var 486 respektive 452. Inom området Jakt och viltvård finns det inga ej beslutade ärenden som är äldre än två år.

Lämnade bidrag där Länsstyrelsen har betalat ut avser till största delen lönegaranti med 115 mnkr (111,8 mnkr föregående år). Beloppet varierar mellan åren och följd av storleken på de företagskonkurser och rekonstruktioner där Länsstyrelsen får beslut om att utbetala lönegaranti. Större delen av de äldre ej beslutade ärendena äldre än två år härrör från lönegarantiverksamheten. Handläggningen inom lönegarantin utgår i första hand ifrån att utbetala ersättning enligt konkursförvaltares beslut. Ärendebalansen har trots påbörjade insatser att avsluta ärenden fortsatt öka till följd av att äldre icke digitala ärenden under pandemiåren inte kunde prioriteras till följd av distansarbete.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Andel av länets totala jaktareal som ingår i något älgskötselområde (%)	Ökad samverkan i älgförvaltningen	Jakt och viltvård (218)	JaktAdm ¹⁾		89,1%	88,5%	90%

1) Administrationssystem, Länsstyrelsen

Målvärde för jaktareal finns inte nationellt och har heller inte tagits fram regionalt. Angående samverkan bedöms den vara på en tillfredsställande nivå.

Resultatredovisning

Allmänna valen

Under 2022 genomfördes val till riksdagen, regionfullmäktige och kommunfullmäktige. Inför detta gjordes en risk- och sårbarhetsanalys. Länsstyrelsen utbildade såväl kommunernas valnämnder som de tillfälligt anställda vid Länsstyrelsen. Valnattsmottagningen koncentrerades till vissa län, vilket för Länsstyrelsens del underlättade arbetet avsevärt då Östergötland inte var ett av dessa län. Röstsammanräkningen gick enligt plan och avslutades inom den av Valmyndigheten utsatta tidsfristen. Värt att notera är att Länsstyrelsen inte fick full kostnadstäckning för det arbete som lades ner. För att kostnaderna för allmänna val i framtiden inte ska leda till undanträngningseffekter för andra verksamheter anser Länsstyrelsen att allmänna val bör finansieras genom statliga bidrag och inte genom förvaltningsanslag.

Trafikföreskrifter

Under 2022 skedde en återgång i hanteringen av ansökningar om tävling på väg till motsvarande läge som innan pandemin. Under 2020 och 2021 påverkades handläggningen av de särskilda regelverk för pandemin som gällde tillfälligt under den perioden.

Till följd av särskilda tillsynsinsatser från kommunerna har det uppstått en ökning av antalet ansökningar om tillstånd att sätta upp skyltar vid allmän väg.

Tillsyn stiftelseverksamhet

Tillsammans med de länsstyrelser som ansvarar för stiftelseverksamheten har en gemensam tillsynsinsats gjorts där stiftelser som bedriver skolverksamhet granskats. Resultatet av den insatsen har visat att det bland annat förekommer otillåtna lån. Ett gemensamt underlag till utredningen Bolag som brottsverktyg har också tagits fram (Dir. 2021:115).

Jakt och viltvård

Viltförvaltningsdelegationen beslutade under året om två förvaltningsplaner, förvaltningsplan för skarv och förvaltningsplan för vildsvin. Under våren hölls ett större möte med samtliga älgförvaltningsgrupper i länet. Mötet handlade om flerartsförvaltning, betesskador på skog och älgförvaltning i vargrevir.

Viltskadeanslaget användes för bidrag till förebyggande åtgärder och ersättningar för skador på grödor och tamdjur. Totalt hanterades 67 ansökningar om bidrag för att förebygga skador orsakade av rovdjur på tamdjur. Majoriteten av ärendena handlade om bidrag till röjning under rovdjursavvisande stängsel och bidrag till skyddsväst för hund. Cirka 60 procent av viltskadeanslaget användes till ersättningar för skador. Merparten av skador på gröda orsakades av trana. Åtta ansökningar om ersättning för skada på tamdjur kom in, fem där varg angavs som skadeorsak och tre där skadeorsaken var lodjur. Under 2022 kom 184 ansökningar om skydds jakt in till Länsstyrelsen varav 137 avsåg dovhjort. Det fattades även ett beslut om skydds jakt av lodjur efter upprepade angrepp på tamdjur. För att balansera stammen till förvaltningsmålet bedrevs det under mars månad licensjakt efter lodjur i Östergötland. Totalt fick tio lodjur fällas, av dessa fälldes åtta.

Tillsyn Covid-19

Den 11 januari 2021 upprättade Länsstyrelsen en ny enhet för att hantera uppgifterna som omfattar tillsynen enligt lag (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen Covid-19 (tillfälliga Covid-19-lagen) och förordning (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen Covid-19 (begränsningsförordningen).

Arbetet fokuserade även under 2022 på att minska smittspridningen i länet och ett aktivt arbete bedrevs för att nå ut med information till så många verksamhetsutövare som möjligt. Ambitionen var också att skapa en god dialog i tillsynen för att genom rådgivning, information och dialog hjälpa länets verksamheter att göra rätt. Arbetet gick kort tid efter årsskiftet 2021/2022 över i en avvecklingsfas då de flesta restriktioner upphörde den 9 februari. Den 1 april avslutades arbetet med tillsynen i och med att lagarna kopplade till arbetet upphörde att gälla. Trots den korta perioden så genomfördes 214 tillsyner under 2022, vilket gör att det totala antalet tillsyner sedan arbetet startades den 11 januari 2021 uppsteg till 2 152 st. Tillsyn har i huvudsak skett genom fältbesök (1 812 stycken), övriga har skett genom tillsyn via telefon.

Stöd till övrig animalieproduktion

Länsstyrelsen handlade under hösten 2022 stöd till övrig animalieproduktion och växthus tillsammans med fem andra utpekade länsstyrelser.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen fick många nya uppdrag under pandemin och är stolt över att kunnat leva upp till det förtroende regeringen visat för Länsstyrelsens omställningsförmåga. Länsstyrelsen, med särskild betoning på medarbetarna, har visat på stor flexibilitet och förmåga att ställa om verksamheten för nya uppdrag på kort varsel.

De allmänna valen

Processen att genomföra valen fungerade bra, trots bristande finansiering. Till följd av bland annat insatser kopplade till ett ökat säkerhetsbehov krävdes finansiering för genomförandet via förvaltningsanslaget.

Jakt och viltvård

Älgförvaltningsgruppernas förvaltningsplaner harmonierar i stor utsträckning med länets förvaltningsplan för klövvilt i Östergötlands län 2019–2023. Av beslutad avskjutning i älgförvaltningsplanerna för jaktåret 2021/2022 fälldes 93 procent. Målet att färska betesskador för årsskada på tall ska vara maximalt fem procent per år, i genomsnitt per älgförvaltningsområde, har ännu inte uppnåtts enligt Älgbetesinventering år 2022. Betesskadorna hade dock år 2022 minskat i sex av åtta områden jämfört med den senaste inventeringen. Viltskadeanslaget användes till stor del till förebyggande åtgärder. Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att resultatet inom området är gott.

Tillsyn covid-19

Arbetet med tillsyn enligt den tillfälliga Covid-19 lagen bedöms ha haft ett utmärkt resultat under år 2022. Tillsynen har inte bedrivits mot några fastställda målvärden, men bedömningen grundar sig i att Länsstyrelsen under 2022 har haft beredskap för att kunna bedriva ett aktivt kommunikations- och tillsynsarbete ända fram till att uppdraget avslutades.

Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p2 Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Länsstyrelseinstruktion
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet kan delas in i områdena livsmedelskontroll, djurskydd, smittskydd, allmänna veterinära frågor, foder och animaliska biprodukter samt tillsyn av hund och katt. Tillstånd och prövning, tillsyn och kontroll, samverkan och samordning samt information är de arbetsmetoder som används för att genomföra uppdragen.

Inom livsmedelskontroll genomfördes bland annat kontroller av verksamhetsutövare med primärproduktion av livsmedel. Även kontroller av verksamhetsutövare med primärproduktion av foder genomfördes, ofta i samband med livsmedelkontrollerna. Även samordning av kommunernas livsmedelskontroll genomförs.

Djurskyddsverksamheten omfattar såväl planerade kontroller som kontroller efter klagomål, riktade både till verksamheter där djur ingår och till privatpersoner som håller djur. Även förprovning av djurstallar samt handläggning av tillståndsärenden ingår.

Området djurhälsa och smittskydd innehåller samverkans- och samordningsuppdrag kopplade till bland annat epizooti- och smittskyddslagets sjukdomar, hälsoövervakning samt kontroll av hygien och seminverksamhet.

Inom allmänna veterinära frågor bedrivs bland annat tillsyn av djurhälsopersonal, kontroll av läkemedel på gård samt kontroll av hästpass och avelsorganisationer.

Inom animaliska biprodukter genomförs bland annat kontroll av transporter av animaliska biprodukter samt omlastningsplatser av detsamma.

Ärenden inom ramen för lagen om tillsyn av hund och katt är händelsestyrda och omfattar i allt väsentligt ärenden där hundar orsakat, eller riskerar att orsaka, skada.

Många av de nationella målen inom området framgår av den *nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan* (NKP). I NKP finns mål för olika områden. För *djurskydd* finns bland annat mål beträffande riskbaserad kontroll, resurseffektivitet och effekt av kontroll, och service. För *foder och livsmedel* finns mål beträffande kontroll av primärproduktion som redogörs för i en nationell kontrollplanering. I NKP finns även mål för områdena *djurhälsa och smittskydd* samt *animaliska biprodukter*.

Regionala uppgifter och mål

Länsstyrelsen har sedan sommaren 2021 ett avtal med Länsstyrelsen Stockholm att utföra kontroller och tillstånd av offentlig förevisning på Skansen. Länsstyrelsen har också utfört kontroller av försöksdjur, deltagit i nationellt slakteriprojekt och utfört besiktningar av transporter.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	17,4	16,0	13,9
Antal årsarbetskrafter kvinnor	17,1	15,0	13,5
Antal årsarbetskrafter män	0,3	1	0,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 840	2 580	2 276
Antal beslutade ärenden	2 795	2 620	2 217
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	7	4	9
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	21 268	18 744	16 185
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Antalet årsarbetskrafter 2022 var högre än 2021. Ökningen beror på att ersättningsrekryteringar och förstärkningar gjordes mellan maj och oktober 2021. Förstärkningarna som gjordes hösten 2021 kvarstod och fick genomslag i siffror och resultat 2022.

Antal ärenden har ökat, dels på grund av att antalet klagomål och anmälningar ökat till Länsstyrelsen, dels på grund av att det har funnits tillgång till fler årsarbetskrafter. Detta har lett till fler genomförda planerade kontroller som initierats av Länsstyrelsen och därmed fler upprättade ärenden.

Ej beslutade ärenden äldre än två år avser efterprovningar som väntar på åtgärd hos djurhållaren samt ett ärende gällande salmonellasmitta i en besättning med nötkreatur.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Andel genomförda normalkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) i förhållande till anmälningskontroller (kvot)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	≥1	2,09	1,42	1,38
Andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som ingått i planerad normalkontroll (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	10 %	8%	4%	3,9%
Andel utförda av tilldelade primärproduktionskontroller (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Livsmedelskontroll	PRIMÖR ²⁾	100 %	100%	100 %	68%

¹⁾ Register, Jordbruksverket

²⁾ Register, Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har under 2022 ett klart förbättrat resultat jämfört med föregående år avseende kvotmålet (antal planerade kontroller i förhållande till antal kontroller efter klagomål som ska vara över eller lika med ett). Detta kan förklaras av den ökade andelen planerade kontroller som utförts i kombination med hårda prioriteringar av kontroller efter klagomål.

Länsstyrelsen har under 2022 fokuserat på att öka antalet och andelen planerade kontroller i livsmedelskedjan, vilket förklarar ökningarna i resultaten. Under 2022 har Länsstyrelsen genomfört 182 planerade djurskyddskontroller av livsmedelsproducerande djur, vilket är åtta procent av antalet kontrollplatser. Resultatet är ett dubblerat antal kontroller 2022 mot 2021, men målet att tio procent av gårdarna skulle kontrolleras nåddes inte. Uttaget för planerad kontroll 2022 baseras på tio procent av de i djurskyddskontrollregistret (DSK) registrerade platser med livsmedelsproducerande djurbesättningar. Med anledning av att antalet kontrollplatser i DSK under 2022 fortfarande inte är tillförlitligt, på grund av införandet av krav på registrering enligt Animal Health Law (AHL) baseras siffran på senast kända antal (mars 2021) innan införandet av AHL. Antalet är då 2320 kontrollobjekt totalt varav 232 skulle kontrolleras under 2022.

Det finns flera faktorer som påverkat att tioprocents-målet inte uppnåtts. På grund av ett covidutbrott på Enheten för djurskydd försenades kontrollerna i början av året i kombination med nya medarbetare som behövde introduceras i kontrollarbetet. I uttaget för djurskyddskontroll fanns 45 fjäderfäbesättningar. Planen var att kontrollera majoriteten av dessa under hösten 2022, men detta förhindrades av ett utbrott av Newcastle Disease, som ledde till att Länsstyrelsen stoppade kontroller av fjäderfä i hela länet, för att inte riskera att sprida smitta. Även registervård påverkade antalet planerade djurskyddskontroller då de planerade djurskyddskontrollerna genomförs tvärsektorielt av medarbetare som dels har djurskyddskontroll som huvudsakligt kontrollområde, dels av primärproduktionshandläggare och tvärvillkorskontrollanter.

Likt föregående år har primärproduktionskontroller prioriterats och 100 procent av tilldelade kontroller har kunnat genomföras.

Resultatredovisning

Primärproduktionskontroll

Arbetet med kontroller av livsmedel och foder inom primärproduktionen prioriterades 2022 och kontroll genomfördes av samtliga 62 tilldelade kontrollobjekt samt några ytterligare objekt. Sammanlagt genomfördes 64 planerade livsmedelskontroller, 61 planerade foderkontroller och fem händelsestyrda kontroller. Utöver dessa genomfördes 45 livsmedels- och foderkontroller i samband med tvärvillkorskontroller, samt fem uppföljande kontroller. Sammanlagt, inkluderat information från offentlig veterinär på slakteri, hanterades 28 ärenden gällande anmälan om brister inom primärproduktionen. Enligt operativt mål nr. 20 skulle offentlig kontroll ha utförts vid 250 anläggningar i hela landet som torkar spannmål för livsmedelsändamål senast den 31 december 2022. Under 2022 bidrog Länsstyrelsen till detta mål genom att genomföra kontroll av 27 anläggningar som torkar spannmål.

Samsynsövningar både inom Länsstyrelsen och i samverkan med andra län genomfördes regelbundet under året. Länsstyrelsen fortsatte att även under 2022 prioritera registervård av Primör, vilket delvis resulterade i effektivare handläggning vid kontroller samt ett mer tillförlitligt uttag av kontrollobjekt. Ett omfattande arbete med registervård kvarstår dock eftersom registret fortfarande innehåller många felaktigheter, till exempel att fel produktionsinriktning är registrerad som *huvudsaklig* produktionsinriktning.

Lokal livsmedelskontroll

Länsstyrelsen anordnade under året två samverkansmöten för livsmedelsinspektörer i länets kommuner. Det ena gemensamt med kommunernas miljö- och hälsoskyddsinspektörer. Dessa möten bidrog till ökat samarbete mellan kommunerna samt kunskapsutbyte. Samordning av kommunernas livsmedelskontroll sker även inom *Miljösamverkan Östergötland*, MÖTA, där det finns en arbetsgrupp för livsmedel med en undergrupp för dricksvatten.

Djurskydd

Under året har Länsstyrelsen bildat team över enhetsgränserna för att effektivisera djurskyddskontrollen. Teamen har i uppdrag att samarbeta och planera kontrollerna tillsammans genom veckovisa möten. I teamen har de då kunnat identifiera tidstjuvar och anpassa verksamheten så att varje individ kan arbeta på ett effektivt sätt. Teamen gör verksamheten mer likriktad och mindre sårbar över enhetsgränserna samt gör också att resultat kan följas på ett bättre sätt. Teamen arbetar i nära kontakt med varandra och synergieffekter uppstår när medarbetare med olika uppdrag hittar samarbetsformer.

Medarbetare har också deltagit i stabsarbete till följd av kriget i Ukraina, vilket har lett till en omfördelning av arbetsuppgifter och påverkan på andra kontrollområden.

Samtidigt med djurskyddskontroller har tio kontroller av handelsnormer ägg utförts. Länsstyrelsen har också gjort kontroller av transporter med livsmedelsproducerande djur.

Under året har Länsstyrelsen utfört 113 fysiska kontroller efter klagomål och har verkställt omhändertaganden 67 gånger.

Förändrat samhällsklimat kopplat till arbetsmiljö samt behov av ökad offentlig samverkan

Under de senaste åren, men speciellt under 2022, har Länsstyrelsen märkt av ett hårdnande klimat i samhället. Under 2022 har Länsstyrelsen noterat en tydlig ökning av omhändertaganden av djur som lever i misär och i miljöer som är farliga både för människor och djur. Länsstyrelsens kontrollanter har träffat på äldre, ensamma personer som lever med elen avstängd och utan mat. Antalet omhändertaganden av djur på grund av att personer med psykisk ohälsa lagts in på sjukhus har ökat kraftigt. Djur omhändertas där personer obemärkt avlidit i hemmet och där djuren har överlevt tack vare att det funnits mat och vatten. Övergivna djur har räddats ur soptunnor, soputrymme och lådor.

Länsstyrelsen träffar även på miljöer där vapen och narkotika ligger öppet och där djur ibland misshandlas. Länsstyrelsen har också fått in anmälningar avseende personer som driver valpfabriker och som lurar enskilda på stora summor pengar. Det är tydligt att de akuta ärendena har blivit mer komplicerade och omfattande vilket ställer höga krav på Länsstyrelsens djurskyddsarbete.

Till följd av de situationer som Länsstyrelsens medarbetare hamnar i vid djurskyddsärenden behöver en samordning av myndigheter initieras. Kontakter med Tullverket, Polismyndigheten, Skatteverket, Jordbruksverket och kommuner tar tid och resurser. Det kan vara ett omfattande arbete att hitta rätt hjälp för en människas utsatthet. Därutöver försvårar sekretessbestämmelser möjligheten för personer att få hjälp. Länsstyrelsens uppdrag är att ta hand om djuren, det finns inget tydligt uppdrag för Länsstyrelsen att se till att människan som lämnas kvar i misären får hjälp. Här uppstår dilemman som främst grundar sig i att det inte finns en struktur för samverkan kring detta. Det är ur ett etiskt perspektiv inte möjligt att endast omhänderta ett djur när vetenskapen om en människas problematiska livssituation blir

tydlig för Länsstyrelsens medarbetare. Därför behöver medarbetarna även lägga mycket tid på kommunikation med andra myndigheter. Kontakter med olika instanser krävs också för att få hjälp med kommunikering med djurhållarna avseende deras djur exempelvis avseende vård och skötsel men också i flera fall inför beslut. Enheten för djurskydd har under 2022 påbörjat ett samarbete inom Länsstyrelsen med enheten för social hållbarhet för att hitta synergieffekter mellan de olika verksamhetsområdena.

Länsstyrelsen har även noterat att aktivismen har ökat. Det pågår kampanjer mot länsstyrelser där enskilda medarbetare över hela landet hängs ut. Medarbetare överväger om de ska våga polisanmäla då det finns med risk att få hotfulla besök hemma. Personer med rättsaktivistiskt beteende gör att vissa ärenden blir mycket långdragna och kostsamma när de agerar ombud åt andra personer. Det är också tydligt för Länsstyrelsen att avsaknaden av att kunna agera omedelbart i exempelvis ärenden där djur omhändertas exempelvis på grund av djurhållare med djurförbud, ökar kostnaderna för den enskilde och för samhället då exempelvis omhändertagna djur blir kvar i djurhemmen längre innan Länsstyrelsen kan ta beslut om åtgärd.

Utöver detta ser Länsstyrelsen effekter av rådande lågkonjunktur genom att människor inte har råd att ge vård till sina djur.

Allt detta sammantaget har gjort att arbetsmiljöarbetet tagit mer tid och resurser och har blivit oerhört viktigt för att handläggarna ska känna sig trygga i sitt arbete. Länsstyrelsen vill lyfta fram att det finns ett stort behov av att hitta vägar för att underlätta samarbete mellan myndigheter så att människor och djur får hjälp i tid. Ett gemensamt arbete skulle också innebära större möjligheter att beivra brott, exempelvis misstänkta smuggelärenden, narkotikabrott eller andra misstänkta brott. Detta samtidigt som en trygg arbetsmiljö säkerställs.

Hanteringen av akuta, ofta komplicerade, ärenden påverkar även de planerade kontrollerna då det finns en begränsad mängd resurser. Kontroller efter klagomål och omhändertaganden är helt händelsestyrda. Länsstyrelsen uppnår målet med att andelen fysiska klagomålskontroller utan anmärkning är under 25%, vilket visar att Länsstyrelsen arbetat hårt med prioriteringar och lägger tiden på de kontroller som är nödvändiga. Trots det så kräver det akuta mycket resurser och ofta sker oplanerat varför personalresurser ofta måste flyttas om från planerade kontroller till den akuta verksamheten.

Trenden att antal klagomål till Länsstyrelsen om bristande djurskydd ökar fortsätter, från 629 stycken år 2020, 683 stycken år 2021 till 713 år 2022

En nödvändig del av djurskyddsarbetet, som är händelsestyrd, är verkställighet av beslut om omhändertagande av djur. Verkställigheterna omfattar både beslut enligt djurskyddslagen (2018:1192) och beslut om omhändertagande av hundar enligt lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter.

Totalt har 67 omhändertaganden verkställts av Länsstyrelsen under året, vilket är en liten ökning från 2022 då 59 omhändertaganden utfördes. Kostnaderna för omhändertaganden har dock ökat från ca 1 miljon kronor kr år 2021 till ca 1,4 miljoner kronor. Detta kan förklaras med förhöjda kostnader för transporter, el, och hållande av djur men också av påverkan av att Länsstyrelsen inte på samma sätt har möjlighet att verkställa beslut omedelbart som enligt den

förra djurskyddslagen. Detta medför att djur hålls på stall i väntan på avgöranden i domstol och kostnaderna för djurhållarna ökar kraftigt.

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet är viktigt för en god kommunikation med länets lantbruk och för att skapa förtroende hos konsumenterna för regional livsmedelsproduktion. Länsstyrelsen ska också ha en hög beredskap för att kunna hantera akuta ärenden. Förprovning av djurstallar är en viktig del av det förebyggande arbetet och har prioriterats. Under 2022 har 46 förprovningsärenden inkommit vilket är en halvering från 2021. Detta kan vara ett tecken på att djurhållare är försiktiga med investeringar när det ekonomiska läget är osäkert. Länsstyrelsens förprovningsärenden har till 98% beslutats inom 56 dagar. Ett annat förebyggande arbete är utfärdande av tillstånd för verksamhet enligt djurskyddslagen och tillstånd för offentlig förevisning.

I arbetet med djurskydd har en rutin för kontakt med socialtjänsten i ärenden som bland annat rör barn tagits fram. Barnperspektivet finns med vid beslut och Länsstyrelsen försöker kommunicera med barn som blir berörda av exempelvis omhändertaganden av djur, antingen direkt eller via en annan person såsom exempelvis en förälder som inte är berörd av ärendet.

Djurhälsa och smittskydd – ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar

Länsstyrelsen fick under året in 112 anmälningar av anmälningspliktiga sjukdomar fördelade på 58 ärenden. Antalet är en knapp minskning jämfört med föregående år. Under hösten drabbades en gård med cirka 14 000 värphöns av epizootisjukdomen Newcastlesjuka. Länsstyrelsen hanterade detta utbrott enligt myndighetens epizootiberedskap i samverkan med Jordbruksverket. Ett av Länsstyrelsen mål under 2022 var att sprida information om begreppet "One Health", zoonoser och antibiotikaresistens. Länsstyrelsen genomförde informationsinsatser om både zoonoser och antibiotikaresistens via nyhetsbrev, inlägg på sociala medier och Länsstyrelsens webbsida. En film om One Health visades under ett av de fyra samverkansmöten som genomfördes med Region Östergötlands smittskyddsenhet under året. Länsveterinärer medverkade även vid "Antibiotikaforum" som arrangerades av Folkhälsomyndigheten och Jordbruksverket, ett seminarium om One Health samt en workshop om zoonoser som båda arrangerades av Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA). Två länsveterinärer deltog även vid Jordbruksverkets smittskyddskonferens om smittskydd och djursmittor i en föränderlig värld.

Sveriges fleråriga kontrollplan innefattade inte några aktiviteter för länsstyrelserna avseende kontroll av seminverksamheter. Länsstyrelsens eget mål inom området var att genomföra fyra kontroller. Dessa kunde inte genomföras eftersom de veterinära resurserna prioriterades till andra områden.

Samtliga 34 planerade kontroller av hygienregler, varav fyra avsåg särskilda hygienregler hos besöksverksamheter, och tre planerade kontroller av hygienplaner genomfördes. Länsstyrelsen deltog också vid de erfarenhetsutbyten och utbildningar som Jordbruksverket erbjöd, det vill säga analysdag samt utbildning om kontroller kopplade till regelverket om hygien och MRSA.

Allmänna veterinära frågor

Länsstyrelsens målsättning avseende tillsyn av djurhälsopersonal var att kontrollera 30 veterinärer. Detta mål uppnåddes och planerad tillsyn av sammanlagt 35 veterinärer genomfördes. Veterinärer som beviljar villkorad läkemedelsanvändning prioriterades och samtliga av dessa kontrollerades under året. Tillsynen av dessa veterinärer genomfördes främst som dokumentkontroller i samband med anmälan om villkorad läkemedelsanvändning, men även fysiska kontroller genomfördes i samband med exempelvis kontroll av läkemedel på gård och hygienplaner. Brister konstaterades vid 25 % av kontrollerna. De allvarligaste bristerna handlade om användande av ej tillåtet läkemedel samt utebliven journalföring. Utöver planerad tillsyn hanterade Länsstyrelsen nio ärenden gällande anmälan om brister. I ett fall lämnades ett ärende över till Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård för vidare hantering.

Övriga mål som berör allmänna veterinära frågor uppnåddes i hög utsträckning. Länsstyrelsen gav ut ordinarie nyhetsbrev för djurhälsopersonal två gånger under året, ett extra nyhetsbrev med anledning av kriget i Ukraina och genomförde samverkansmöten för länets veterinärer. Samtliga 15 kontroller av hästpass och nio av tio kontroller av läkemedel på gård genomfördes.

Animaliska biprodukter

Inom området kontroll av animaliska biprodukter har planerade kontroller inte kunnat genomföras. Resurser inom detta verksamhetsområde prioriterades till ett omfattande ärende som överlämnades från Jordbruksverket. Målen som är angivna i Sveriges fleråriga kontrollplan har dock kunnat nås eftersom en kontrollplan för området togs fram. Länsveterinärer deltog vid Jordbruksverkets analysdag där bland annat diskussioner fördes om hur kontrollen kan utvecklas och förbättras.

Tillsyn av hund och katt

Ett område som har fortsatt att öka under 2022 är ärenden enligt Lag om tillsyn över hund och katt. Ökningen har gått från 165 ärenden 2021 till 177 ärenden 2022. Antalet förelägganden har ökat till det dubbla jämfört med motsvarande år. Fyra hundar har omhändertagits.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen har inom området kontroll av livsmedel och foder i primärproduktionen uppnått ett utmärkt resultat. Samtliga tilldelade kontroller har genomförts och utöver dessa har alla händelsestyrda ärenden kunnat hanteras. Även samordning inom livsmedelskontrollen har genomförts enligt plan.

Inom djurskydd har Länsstyrelsen ett fortsatt utvecklingsområde avseende de planerade djurskyddskontrollerna då alla mål inte uppnåtts under 2022, men trenden är positiv. Resultatet 2022 är i relation till 2021 fördubblat och målsättningen är att nå tio procent 2023. Länsstyrelsen bedömer att tillförda utökade resurser som fast anställning av en länsveterinär och visstidsanställning av en halvtid djurskyddshandläggare, extra tillförda resurser under 2022 genom administrativt stöd, samt arbetet i team har effektiviserat kontrollen. Länsstyrelsen har genomfört 74 uppföljningar av tidigare brister, vilket är enligt plan.

Inom områdena djurhälsa och smittskydd samt veterinärmedicinska preparat har de nationella och regionala målen nåtts i hög grad och resultatet bedöms vara gott. Kontroller av transporter av animaliska biprodukter samt kontroller av seminverksamheter har inte genomförts enligt Länsstyrelsens planering och dessa områden bedöms ha utvecklingsbehov.

En betydande anledning till att målen inom de veterinära frågorna inte har kunnat uppnås är att veterinära resurser har prioriterats till arbete med civilt försvar och framtagande av en organisationsplan kopplad till krigsveterinärförordningen, stabs- och linjearbete i samband med Rysslands anfallskrig av Ukraina.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att resultatet inom området livsmedel, djurskydd och allmänna veterinära frågor är gott. Detta trots att en läsveterinär delar av året prioriterats bort från tillsyn till förmån för arbete med krigsveterinärförordningen, stabsorientering och omvärldsbevakning för livsmedelsområdet som en konsekvens av kriget i Ukraina. Vad gäller djurskyddskontrollen kvarstår dock utvecklingsbehov bland annat då inga försöksdjurskontroller utförts under året och myndigheten har skjutit fram arbete med offentlig förevisning under hösten 2022 till 2023 på grund av omfördelningar av resurser. Länsstyrelsen har heller inte uppfyllt målet på antal slakterikontroller i länsstyrelsegemensamt projekt 2022.

Regional tillväxt och infrastrukturplanering

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p3 Regional tillväxt	Länsstyrelseinstruktion
3§ p4 Infrastrukturplanering	Länsstyrelseinstruktion
1C3 Regionalutvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken	Regleringsbrev
1C4 Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet.

Länsstyrelserna ska:

- * *Samordna och skapa förutsättningar för samverkan mellan viktiga aktörer i länet, för att skapa tillväxt i länet.*
- * *Fördela bidrag och stöd för strategiska utvecklingsåtgärder i länet.*
- * *Bevilja ekonomiskt omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag vars omsättning har minskat i större omfattning till följd av covid-19-pandemin.*
- * *Bidra till planering av vägar och järnvägar genom att tillhandahålla statliga planeringsunderlag, godkänna miljökonsekvensbeskrivningar, samverka med sökanden i processen, besluta om tillstånd enligt miljöbalken och ha tillsyn över kommunala detaljplaner (infrastrukturplanering).*
- * *Ingå i strukturfondspartnerskap för de regionala programmen för Europeiska regionala utvecklingsfonden och för de regionala handlingsplanerna för Europeiska socialfonden+.*

Målet för den *regionala utvecklingspolitiken* är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet, vilket inkluderar statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

Den *regionala utvecklingspolitiken* ska även bidra till att nå andra mål:

- * *Den regionala utvecklingspolitiken ska bidra till att nå det långsiktiga klimatmålet och de nya etappmålen för minskad klimatpåverkan samt bidra till att nå övriga relevanta miljömål.*
- * *Den regionala utvecklingspolitiken har en geografisk utgångspunkt där landsbygder ingår och därför ska den bidra till att uppnå landsbygdspolitikens mål.*

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Utöver det övergripande målet finns ett funktionsmål om tillgänglighet och ett hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa.

Målet för politiken för de *grundläggande betaltjänsterna* är att alla i samhället ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga priser.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	7,2	13,5	7,5
Antal årsarbetskrafter kvinnor	5,2	9,4	5,1
Antal årsarbetskrafter män	2,0	4,1	2,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	464	2 090	581
Antal beslutade ärenden	508	2 150	450
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	0	5
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	8 785	13 708	8 176
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	3 726	3 422	2 563

Omsättningsstöd till näringsidkare infördes den 9 november 2020 och avvecklades under 2022, därav den stora skillnaden i ärendeflödet och fattade beslut mellan 2020 och 2022. Under året har Länsstyrelsen Östergötland slutfört stödhanteringen av samtliga ansökningsomgångar och avvecklat stödhanteringen. Minskning av verksamhetskostnader och årsarbetskrafter mellan år 2021 och 2022 är även främst kopplade till detta.

Resultatredovisning

Samordning och skapa förutsättningar för samverkan inom länet

Länsstyrelsen har vid fyra tillfällen under året samlat länets företagorganisationer tillsammans med Region Östergötland för dialog och informationsutbyte med större företag i länet. En av de aktuella frågor som lyfts är kriget i Ukraina och dess påverkan på företagen och länet. Även ekonomiska prognoser, konsekvenser för energiförsörjning och konjunktorens utveckling har diskuterats. För många företag har kriget inneburit att det inte längre går att handla med Ryssland, Belarus eller Ukraina. I dessa frågor har Östsvenska handelskammaren kunnat ge råd och stöd. Under året har även läns- och regionledningarna haft fem möten där fokus har varit att informera varandra om aktuella frågor, pågående och kommande uppdrag samt att identifiera möjlig samverkan inom områden där det finns gemensamma intressen eller redan pågående arbete.

Under 2022 arrangerade Länsstyrelsen, tillsammans med kompetensförsörjningsföretaget Skill (samägt av industri, kommuner och Region Östergötland), samverkansforumet Industridag Östergötland i Finspång. Industridagen är ett strategiskt regionalt initiativ för ökat samarbetet mellan skola och länets industri- och teknikföretag med siktet på att bidra till industrins framtida kompetensförsörjning. Företag, fackliga organisationer och arbetsgivarorganisationer, länets samtliga kommuner samt andra berörda offentliga organisationer var delaktiga i satsningen. 250 deltagare anmälde sig, vilket var det antal platser som fanns.

Samverkan i länet har även skett inom ramen för ESBR (East Sweden Business Region) där samtliga länets stödaktörer har träffats vid flera tillfällen under året. Även East Sweden Innovation Week har varit ett viktigt forum för samordning och samverkan där Länsstyrelsen är en av flera aktiva parter.

Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken

Länsstyrelsen medverkar i och driver ett flertal projekt inom regional utveckling. Nedan presenteras ett axplock:

- Under 2022 startade Länsstyrelsen upp projekt GÖDA, Grön ökad digitalisering för affärsutveckling, med målet att öka den digitala mognaden hos livsmedel- och förädlingsföretag.
- Projektet Framtidens Solel avslutades våren 2022. Aktörer i de fem län som ingår i Östra Mellansverige-samarbetet har arbetat för att främja investeringar i solceller bland små och medelstora företag.
- Under 2022 har det internationella Interreg projektet SUPER, Supporting eco-innovative towards international markets, fokuserat på hur eko-innovativa företag har påverkats av pandemin. Länsstyrelsen Östergötland har tillsammans med Linköpings universitet agerat som huvudpartner i projektet. Tio regioner i Europa har utbytt erfarenheter kring hur de regionala affärsstödsystemen på bästa sätt kan stötta små- och medelstora företag i att bli mer eko-innovativa och cirkulära. Partnerskapet har kartlagt vilka åtgärder som främst har vidtagits och nyttjats för att lindra de ekonomiska effekterna av pandemin. Syftet med kartläggningen och utbytet är att se vilka erfarenheter och kunskaper som kan dras av arbetet inför kommande kriser, där det så är möjligt. Den 28-29 september hölls slutkonferensen för SUPER, där deltagare från flera länder i Europa kom till Linköping för två heldagar med slutpresentation av sina respektive arbeten samt flertalet seminarier. I Östergötland har projektet resulterat i att Länsstyrelsen tillsammans med Linköpings universitet har fortsatt att på regional nivå arbetat vidare i projektet ”Dynamisk miljödriven affärsutveckling” DMA 2.0.
- Dynamisk miljödriven affärsutveckling syftar till att sprida och utveckla stödverktyg för att fler företag ska kunna implementera cirkulära affärsmodeller och erbjuda hållbara produkter. Målet är att öka kunskapen om cirkulära affärsmodeller inom affärsstödsystemet och hos små och medelstora företag i Östergötland. Under 2022 har företagsbesök genomförts för att skapa en bild av behoven av stödverktyg. Ett antal seminarier har genomförts för både företag och företagsstödjare för att sprida kompetens och väcka tankar och idéer om cirkulär ekonomi.

Fördelning av bidrag och stöd för strategiska utvecklingsåtgärder i länet

Länsstyrelsen har under året arbetat med att fasa ut anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder i enlighet med tidigare regeringsbeslut. Nedan redogörs för de insatser som sedan tidigare beslut fått finansiering för 2022.

Den regionala byggedpen - kan sökas av lokala utvecklingsgrupper i länet och ska bidra till attraktiva och livskraftiga miljöer. Syftet är att skapa ett lokalt engagemang för bygdens utveckling. Under 2022 har 71 utvecklingsgrupper beviljats sammanlagt 284 000 kronor. Kommunerna i länet har beviljats 158 000 kronor för samma antal utvecklingsgrupper. Den regionala byggedpen via Länsstyrelsen avslutades 2022 då anslaget upphörde.

Hållbar besöksnäring Löfstad slott - Syfte att förmedla Löfstad slotts historia och att göra borggården mer tillgänglig för besökarna; utveckla besöksmålet Löfstad slott, både ur ett publikt samt kunskapsbyggande perspektiv.

Möjligheternas Söderköping - projektet bidrog till prioriteringen av attraktiva miljöer och tillgänglighet. Utfallet i projektet har visat på god måluppfyllelse. Bland annat har 14 av 14 eldsjälur identifierats, och minst 35 idéer identifierats för vidare utveckling.

Landskapsmåltid Östergötland - togs fram i samarbete mellan Länsstyrelsen, Östgötamat, Vreta Kluster och Svenska Kockars Förening. Kockar från länet identifierade råvaror som speglar Östergötlands särprägel och skapade en tre-rätters måltid med bland annat potatis, vätternkräftor, viltkött och rabarber.

Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag

Under året har Länsstyrelsen slutfört stödhanteringen av samtliga ansökningsomgångar och avvecklat samordningen av länsstyrelsernas arbete med omsättningsstöden för enskilda näringsidkare och handelsbolag. Länsstyrelsen har även kunnat genomföra och avsluta uppföljning av omsättningsstödet.

Under året har två ansökningsomgångar som omfattar stödperioder december 2021 till februari 2022 hanterats. Totalt har 403 ansökningar om stöd inkommit från näringsidkare i Östergötland, Jönköping och Kalmar. Alla inkomna ärenden är hanterade och beslut har fattats inom samtliga ansökningar. Sammantaget har cirka 14,4 miljoner kronor i stöd beslutats under året.

Östergötlands regionala skogsprogram

Arbete pågår med Östergötlands regionala skogsprogram som ska bidra till en framåtsyftande, inkluderande och central dialog med olika intressenter inom skogens värdekedja.

Skogsprogrammet är ett viktigt verktyg för att säkerställa de tre dimensionerna av hållbarhet i skogen och dess mångfald och bidrar till att nå målen i Agenda 2030. Arbetet genomförs i samarbete med Region Östergötland, Linköpings universitet, Skogsstyrelsen och Vreta Kluster AB. Ett långsiktigt utvecklingsarbete har initierats och en handlingsplan har tagits fram som kommer att vara ett operativt verktyg för det regionala skogsprogrammet i Östergötland. I arbetet med att höja kompetensen inom skogliga frågor har ett antal seminarier genomförts kopplade till programmet och målbilderna.

Länsstyrelsen har genom en jämställdhetsanalys och med resultaten från denna påbörjat ett strategiskt jämställdhetsarbete för skogliga frågor. Länsstyrelsen har även samverkat med Skogsstyrelsen kring utbildning av all deras personal i länet samt med Skogsstyrelsen, LRF och Vreta kluster genom ett seminarium om att rekrytera och behålla kompetens från män och kvinnor i skogens värdekedjor. Här har Länsstyrelsen bidragit till att lyfta hur arbete med rättighetsfrågor kan bidra till lönsamhet och trivsel inom skogssektorn.

Grundläggande betaltjänster

Länsstyrelsens bevakning av grundläggande betaltjänster sker i samverkan med Region Östergötland som en del av det regionala serviceprogrammet. Vissa insatser har särskilt finansierats av anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder under året. Under 2022 har Länsstyrelsen Östergötland haft flera informationstillfällen för de identifierade målgrupperna samt spridit information kring digitala, kostnadsfria utbildningar. 2022 bedömde Länsstyrelsen i årsrapporteringen att tillgången på grundläggande betaltjänster i länet är att betrakta som ej tillfredsställande. Motiveringen bakom beslutet är att den digitala klyftan har ökat mellan vissa samhällsgrupper. Få banker erbjuder kompletta bankkassatjänster, något som är en fortsatt nedåtgående trend både lokalt, regionalt och nationellt. Två kommuner i länet, Boxholm och Ödeshög, har inga lokala bankkontor.

Infrastrukturplanering

Länsstyrelsens uppdrag inom infrastrukturplanering omfattar kunskapsöverföring, samordning och handläggning av infrastrukturprojekt i länet. En stor del av Länsstyrelsens insats handlar om att tvärssektoriellt samordna och avväga olika intressen. Arbetet utförs genom löpande ärendehandläggning och fortlöpande dialog med Trafikverket och andra infrastrukturhållare. Förutom handläggning av ärenden enligt väglagen och lagen om byggande av järnväg behöver Länsstyrelsens handläggning av ärenden enligt speciallagstiftning såsom miljöbalken och kulturmiljölagen koordineras med varandra inom respektive infrastrukturprojekt. Ett flertal olika enheter och sakområden inom Länsstyrelsen behöver därför medverka i hanteringen.

Länsstyrelsen Östergötland har samordningsansvar för länsstyrelsernas insatser med planeringen kring byggandet av järnvägssträckan Ostlänken (Järna – Linköping). Ostlänken är ett strategiskt mycket betydelsefullt projekt nationellt och i synnerhet för Östergötlands, Södermanlands och Stockholms län. Planläggning pågår för samtliga delstapper inom ostlänkenprojektet i Östergötland och byggandet av den första av dessa etapper bedöms kunna påbörjas tidigast om ett år. Ansträngningar görs för att länsstyrelsernas uppgifter ska samordnas på ett sätt som bidrar till god kvalitet och effektivitet. I arbetet är målet för Länsstyrelsen att koordinera insatser för en korrekt och effektiv planlägningsprocess. För hanteringen av Ostlänken finns en särskild organisation med styrgrupp och arbetsgrupp där alla berörda sakområden deltar. I arbetsgruppen sker den tvärssektoriella beredningen av ärenden som gäller Ostlänken. Regelbundna avstämningsmöten hålls med Trafikverket, med berörda kommuner kring planläggning av Ostlänken men även med alla tre läns arbetsgrupper i syfte att bidra till kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan länen. Under året har till exempel frågor om masshantering och artskydd avhandlats särskilt. Vidare har en omfattande tvärssektoriell dialogprocess skett i samband med korridorval för Ostlänkens sträckning genom Linköping.

Arbetsättet och de aktiviteter som genomförts bedöms medverka till en korrekt och effektiv planläggning. Arbetet ger goda kunskaper och erfarenheter om hur länsstyrelsernas och Trafikverkets arbetsprocesser bör utvecklas för ett bra resultat i infrastrukturplaneringen.

Insatser med planläggning av en del övriga större infrastrukturprojekt har genomförts, bland annat ombyggnad av riksväg 50 Nykyrka-Brattebro backe och en ny förbifart vid Finspång för riksväg 51. Dessa projekt har stor betydelse för att stödja både regional och lokal utveckling. Länsstyrelsen har under året yttrat sig avseende Trafikverkets järnvägsplaner och vägplaner samt miljökonsekvensbeskrivningar samt haft återkommande möten med Trafikverket om aktuella och kommande infrastrukturprojekt. Länsstyrelsen har också yttrat sig över nationell plan för transportinfrastruktur 2022–2033 samt regional länstransportplan 2022–2023.

Godstransportrådet, som leds av landshövdingen, är viktigt för att samla de regionala insatserna kring utveckling av godstransportsektorn. Rådet samlar intressenter från myndigheter, Region Östergötland, Linköpings universitet och näringslivet. De två möten som planerades med godstransportrådet genomfördes inte. Dialog och kunskapsöverföring mellan Länsstyrelsen och berörda företrädare i länet om godstransportfrågor har därför uteblivit 2022.

Resultatbedömning

Regional tillväxt och utveckling

Länsstyrelsen har svårt att möta de förväntningar som finns på deltagande och engagemang inom regional tillväxt på grund av minskande resurser. Riksrevisionen iakttar i rapport 2022/23:5 om den regionala utvecklingspolitiken att statens insatser inom den regionala utvecklingspolitiken har gett svaga förutsättningar för ett effektivt samlat statligt agerande för att nå politikens mål inom regional utveckling. Detta är en slutsats som Länsstyrelsen delar. Ett tydligare regionalt uppdrag i länsstyrelseinstruktionen skulle underlätta för Länsstyrelsen att företräda de statliga intressena i regionen på ett mer sammanvägt och kraftfullt sätt.

Samarbete med flera olika organisationer har varit en förutsättning för att få spridning på de olika samverkansform som Länsstyrelsen varit med att arrangera under 2022. Flera projekt som redan löper är finansierade via 1:1 anslaget Regionala tillväxtåtgärder som under 2022 har avvecklats. Nya arbetssätt och annan finansiering kommer att krävas för att kunna arbeta vidare med dessa.

Omsättningsstöd

Arbetet med omsättningsstöden för näringsidkare har särskilt prioriterats för att så långt som möjligt bidra till att statens stöd ska ge de effekter som efterfrågats. Resultatet bedöms som utmärkt.

Infrastrukturplanering

Länsstyrelsen har vid samråd och beslut lämnat väl samordnade besked inom rimlig tid. Det har bidragit till att vägplaner och järnvägsplaner får en lämplig utformning. Verksamheten har sammantaget uppfyllt målen med ett gott resultat, både för Ostlänken och övriga infrastrukturprojekt. Det interna arbetet med alla frågor som rör Ostlänken har en tvärssektoriell organisering som fungerar utmärkt och som är en förebild för andra s komplexa frågeställningar som kräver kompetens inom flera sakområden.

Hållbar samhällsplanering och boende

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p5 Hållbar samhällsplanering och boende	Länsstyrelseinstruktion
5§ p9 Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Länsstyrelseinstruktion
1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder med mera	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- * *Samordna de planeringsunderlag som olika myndigheter tar fram som stöd till kommunens planläggning (natur- och kulturvärden, infrastruktur, militära intressen, vattenfrågor).*
- * *Samordna sina uppdrag om rådgivning och vägledning till kommunerna inom ramen för tidig dialog för ökat bostadsbyggande.*
- * *Utveckla sitt arbete med digital samhällsbyggnadsprocess.*
- * *Samordna och ta tillvara statens intressen i den kommunala översiktsplaneringen och vid detaljplaner och områdesbestämmelser inom ett flertal områden.*
- * *Pröva översikts- och regionplaner, detaljplaner, områdesbestämmelser, överklagande av kommuners beslut, tillsyn, vägledning och uppföljning enligt plan- och bygglagen.*
- * *Ansvara för att analysera och rapportera hur bostadsmarknaden ser ut i länet, till exempel tar vi varje år en regional bostadsmarknadsanalys.*
- * *Ge stöd till hyresbostäder och bostäder för studenter och till bostäder för äldre, samt stöd till energiåtgärder.*
- * *Samordna arbetet med klimatanpassning, strandskyddsdispenser och havsplanering.*

Det övergripande målet för området *samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteri*verksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö. För området *bostadsmarknad* är målet långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Länsstyrelserna ska även verka för genomslag av andra nationella mål, som gestaltad livsmiljö och miljömålet god bebyggd miljö.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	12,6	18,6	18,5
Antal årsarbetskrafter kvinnor	8,3	11,5	10,8
Antal årsarbetskrafter män	4,3	7,2	7,7
Antal ärenden, inkomna och upprättade	647	2 517	4 573
Antal beslutade ärenden	864	2 938	5 068
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	34	30	17
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	14 293	18 838	19 424
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Minskning av antalet inkomna ärenden, beslutade ärenden, antal årsarbetskrafter samt verksamhetskostnad från år 2020 till 2022 beror på att Länsstyrelsen slutförde arbetet med lokalhyresstöd vid årsskiftet 2021.

Resultat-indikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal påbörjade bostäder (st)	Ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	2 325	-	2 459	1 549
Antal färdigställda bostäder (st)	Se mål ovan.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	2 325	-	2 039	2 160
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel avgjorda inom 80 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	75%	27	29	27

Resultat-indikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel ärenden avgjorda inom 120 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	90%	38	29	53

1) Statistiska centralbyråns statistik: Nybyggnad av bostäder.

2) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen.

Resultatindikatorerna för 2022 avseende antalet påbörjade bostäder och antalet färdigställda bostäder är inte klara. Slutliga siffror kommer i början av maj 2023, preliminära siffror i slutet av februari 2023.

Som målvärde har använts byggbehovet för Norrköping – Linköpingsregionen enligt Boverkets nationella byggbehovsberäkning.

Vad gäller handläggningstid för överklagade bygglov kan konstateras att handläggningstiden för ifrågavarande ärendeslag är förhållandevis lång. Handläggningstiden beror till stor del på att det inkommit många ärenden under en period där Länsstyrelsen varit tvungen att omprioritera resurser till andra arbetsuppgifter. Länsstyrelsen har ökat beslutstakten för aktuell ärendegrupp från 60 procent till 153 procent. Den ökade beslutstakten har inneburit att Länsstyrelsen kunnat påbörja 2023 års räkenskapsår med en låg ärendebalans och med goda möjligheter att framgent klara de målsatta handläggningstiderna.

Resultatredovisning

Det dagliga arbetet består till stor del av att samordna och avväga synpunkter inom Länsstyrelsens olika sakområden. Länsstyrelsen underhåller för detta den digitala Planeringskatalogen som redovisar och tillgängliggör planeringsunderlag och annan samhällsplaneringsinformation för kommuner, myndigheter och medborgare.

Länsstyrelsen prioriterar att utveckla en effektiv handläggning och god koordinering av alla slags ärenden som gäller bostadsbyggande och boende. För att ett bostadsprojekt ska kunna genomföras krävs en rad olika kontakter och myndighetsinsatser från Länsstyrelsen.

Under året prioriterades arbetet med handläggning och rådgivning inom kommunala detaljplaner, översiktsplaner och sedan länge upparbetade nätverk för dialog och rådgivning. Samverkan sker till exempel via regelbundna samråd som Länsstyrelsen genomför med kommunledningarna och de kommunala samhällsbyggnadsförvaltningarna. I den interna hanteringen av yttranden eller inför beslut bereds mer komplexa ärenden regelbundet i en tvärsektoriell planberedning. Syftet med beredningen är att den ska bidra till att Länsstyrelsens besked i plan- och bostadsbyggnadsärenden får en tvärsektoriell genomlysning.

Utifrån ett tvärssektoriellt perspektiv bidrar samhällsplaneringsperspektivet med viktiga aspekter även i andra typer av ärenden, såsom handläggning av strandskydds- eller biotopskyddsdispenser, Natura 2000-tillstånd, anmälningar eller tillstånd om vattenverksamhet eller andra miljöprövningar.

Barnperspektivet beaktas i Länsstyrelsens granskande och tillsynande verksamhet, exempelvis rörande riskbedömningar i miljöfrågor, detalj- och översiktsplaner med mera. Länsstyrelsen har alltid större uppmärksamhet på miljörisker och trafiksäkerhet där barn vistas, till exempel vid större bostadsprojekt eller vid skolor.

Samhällsbyggande och bostadsförsörjning

I april arrangerades det årliga dialogmötet kring länets bostadsmarknadssituation där även resultatet av årets bostadsmarknadsenkät diskuterades. Länsstyrelsens ambition är att successivt utveckla bostadsmarknadsanalysen till ett viktigt kunskapsunderlag som kommer till användning i kommunernas och andra aktörers planering av bostäder i Östergötland.

Länsstyrelsen medverkade i framtagandet av underlag för omprövning av vissa riksintressen för naturvård som bedömdes ha potential att underlätta för samhällsbyggande och bostadsförsörjning. Arbetet genomfördes gemensamt med personer med kompetens inom naturskydd på Naturvårdsverkets uppdrag och i samverkan med Sveriges geologiska undersökning (SGU) och berörda kommuner. Underlag för tre olika riksintresseområden (Ljunaområdet, Mjölbyfältet och Kolmårdenförkastningen) togs fram och arbetet planeras att fortsätta kommande år.

Uppdraget att verka för att tillgodose behovet av bostäder omfattar hela Länsstyrelsens verksamhet. Länsstyrelsens ambition är att synliggöra detta perspektiv i första hand genom att ha ett tvärssektoriellt helhetsperspektiv på de insatser som görs inom området hållbar samhällsplanering och byggande men också med ambition att dessa insatser ska koordineras med övrig myndighetsutövning och främjandeåtgärder som sker inom Länsstyrelsen. Således är det till stor del med bostadsförsörjningen i centrum som arbetet med att föra en god dialog med bostadsmarknadens aktörer och effektivisera handläggningsprocesserna utvecklas. Under 2022 har dessa insatser i första hand skett genom ordinarie processer inom den fysiska samhällsplaneringen, samråd om kommunala riktlinjer för bostadsförsörjningen samt vid upprättandet av den årliga bostadsmarknadsanalysen. Utvecklingsbehov föreligger när det gäller bredare kunskapsöverföring till kommuner och övriga bostadsmarknadsaktörer samt för att omsätta uppdraget att verka för att tillgodose behovet av bostäder inom en större del av Länsstyrelsen.

Inom folkhälsouppdraget har interna informationsinsatser genomförts om de folkhälsopolitiska mål där åtgärder inom samhällsplaneringen behövs för att främja exempelvis målområde ”boende och närmiljö”. Frågan lyfts regelbundet vid tidiga dialoger eller samråd om översiktsplaner och detaljplaner med kommunerna. Länsstyrelsen noterar här att behoven av goda rekreativmiljöer i närheten av bostaden har fått ökad uppmärksamhet till följd av restriktionerna som infördes under pandemin och den normala verklighet som varit därefter att mer arbete sker hemifrån.

Klimat- och miljö i samhällsplaneringen

Under året har Länsstyrelsen tagit fram vägledningmaterial om vattenfrågor i planeringen och planering i områden utsatta för havsnivåhöjning samt genomfört kunskapsinsatser för att stödja kommunernas arbete med att bättre införliva frågor om avfallshantering i sin fysiska

planering. Sistnämnda insatser har skett inom ramen för Länsstyrelsens uppdrag om cirkulär ekonomi. Regionala kunskapsinsatser har också genomförts för att stödja elnätsutveckling kopplat till kommunernas fysiska planering.

Ett förändrat klimat förväntas ge konsekvenser för samtliga miljö kvalitetsmål. Det är viktigt att dessa aspekter vägs in vid samhällsplanering och att miljöarbetet integreras i genomförande av åtgärder inom flera verksamhetsområden. För ett effektivt miljöarbete krävs fortsatt kunskapsuppbyggnad. Länsstyrelsen utvecklar löpande det interna arbetet för att säkerställa att kommunerna tar hänsyn till miljömålen i sin samhällsplanering genom granskning av bland annat översikts- och detaljplaner. Samhällsplaneringen är ett exempel där många perspektiv samlas och behöver synkroniseras och i nuläget saknas i viss mån metod för den kunskapsöverföring som behövs för att åstadkomma resultat inom detta område.

Investeringsstöd bostadsstöd

Under 2022 har länsstyrelsen hanterat alla ansökningar som varit möjliga att hantera utifrån fördelade medel från Boverket. För stödet till hyres- och studentbostäder har det inneburit att myndigheten fattat beslut i 27 ärenden som stått i Boverkets kö för äskade av medel sedan 2021. Vid årets slut fanns 11 äskade ärenden i kön men som inte fick fördelning innan årsskiftet då Boverkets bemyndiganderam tog slut. I färdiga projekt har totalt cirka 170 miljoner kronor betalats ut i stöd under 2022.

För att verka för systematiskt kvalitetsarbete med tillsyn har Länsstyrelsen tagit fram tillsynsplan för bostadsstöd som sträcker sig från 2022 till 2024. Enligt 9 § i förordningen (2016:880) respektive (2016:881) om statligt investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande förbinder sig stödmottagare att följa vissa villkor i 15 år efter att beslut om utbetalning av stöd har fattats. Länsstyrelsen ska enligt 23 § respektive 21 § i förordningarna följa upp och utöva tillsyn över att dessa villkor följs. För att genomföra sitt tillsynsuppdrag följer Länsstyrelsen en särskild granskningsmodell som har tagits fram med stöd av den Nationella samordningen för energi- och bostadsstöd. Denna modell består av ett antal riskfaktorer, vilka bland annat utgår från villkoren i förordningarna, som kontrolleras för samtliga ärenden där stöd har betalats ut. Granskning enligt modellen görs enligt bestämda tidsintervall under hela 15-årsperioden.

För stödet till bostäder för äldre har beslut om stöd kunnat fattas löpande under året. I ärenden som särskilt avser hyresbostäder för äldre på den ordinarie bostadsmarknaden väntar Länsstyrelsen fortfarande på fördelning av medel från Boverket för att kunna bevilja nya stöd. I färdiga projekt har totalt cirka 21,1 miljoner kronor betalats ut i stöd under 2022. Uppföljning av tidigare utbetalade ärenden har påbörjats.

För stödet till energieffektivisering i flerbostadshus har myndigheten fattat beslut om förskotts- och slututbetalning med totalt 31,7 miljoner kronor under 2022. Även i detta stöd kan inga nya beslut om att bevilja stöd fattas efter den 31 december 2022. Uppgifter som kvarstår är att betala ut stöd och utöva tillsyn.

Stöd som sedan tidigare har upphört men som har hanterats klart under året är stödet till solceller och radon. Stödet till lagring av egenproducerad el är sedan 2021 avslutat. När det gäller solceller har de sista utbetalningarna hanterats och totalt cirka 6,6 miljoner kronor har betalats ut i stöd under 2022. Radonbidraget har kunnat avslutas under 2022 efter att uppföljningsmätningar kommit in i alla ärenden.

Enligt 10 § i förordningen (2016:837) om stöd för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden förbinder sig stödmottagare att följa vissa villkor i 10 år efter att beslut om utbetalning av stöd har fattats. Länsstyrelsen ansvarar enligt 33 § samma förordning för att följa upp att villkoren för stödet följs. Även för detta stöd följer Länsstyrelsen en särskild granskningsmodell som tagits fram med stöd av den Nationella samordningen för energi- och bostadsstöd. Modellen är uppbyggd på samma sätt som för förordningarna 2016:880 och 2016:881. Ett antal riskfaktorer, vilka bland annat utgår från villkoren i förordning 2016:837, kontrolleras för samtliga ärenden där stöd har betalats ut. Granskning enligt modellen görs enligt bestämda tidsintervall under hela 10-årsperioden.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens arbete har bidragit till att den kommunala samhällsplaneringen via till exempel detalj- och översiktsplaner har fått högre kvalitet och att statliga målbilder implementerats i den kommunala och privata planeringen. Goda och utmärkta resultat har nåtts inom områdena handläggning, samråd och rådgivning gentemot kommuner och andra statliga myndigheter i olika samhällsplaneringsfrågor - verksamheter som har prioriterats under året.

Den övergripande bedömningen är att Länsstyrelsen kan leva upp till målen för effektiv handläggning inom de flesta områden. Eftersläpning av svarstiderna förekommer dock inom vissa ärendegrupper exempelvis detaljplaner, vilket kan förbättras genom vidareutvecklade rutiner och gemensam kunskapshöjning inom myndigheten. Härutöver kan kvalitet och snabbhet förbättras inom de flesta ärendegrupper där en utvecklad digitalisering 2023 kommer öka möjligheterna att uppnå högre effektivitet.

Länsstyrelsen bedömer att verksamheten lever upp till målen för planberedningen och anser att beredningen också bidrar till bättre samordning och ökad effektivitet i ärendehandläggningen.

Utvecklingsbehov föreligger huvudsakligen inom de proaktiva arbetsfälten som till exempel bostadsförsörjningsfrågorna, fördjupat arbete med Planeringskatalogen, havsplanering och miljömålsarbetet. Områden som under 2022 prioriterades ner.

Investeringsstöd bostadsstöd

Länsstyrelsen har hanterat alla ansökningar som varit möjliga att hantera utifrån fördelade medel från Boverket. Under början av 2022 fanns ett bra utgångsläge när det gäller resurser till bostadsstöden och solcellsstödet och vidare under året har god takt i handläggningen kunnat hållas. Handläggning av stöd som sedan tidigare har upphört, i form av stöd till solceller och radon, har avslutats under året. Utöver egen ärendehantering har Länsstyrelsen i Östergötland bidragit med resurser till Jönköping för att vara behjälplig i deras bostadsstödshandläggning. Resultatet bedöms som utmärkt.

Energi och klimat

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p6 Energi och klimat	Länsstyrelseinstruktion
5§ p8 Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet sammanfattas i nedanstående punkter. Länsstyrelserna ska:

- * *Samordna och leda det regionala arbetet med genomförande av energi- och klimatstrategierna.*
- * *Administrera och vägleda länets aktörer för effektiva klimatinvesteringar genom arbete med Klimatklivet.*
- * *Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat utifrån uppdrag i förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete (2018:1428) samt målen i den nationella strategin för klimatanpassning.*

Målen för *klimat- och energipolitiken* innebär att Sverige senast år 2045 inte har några nettoutsläpp av växthusgaser för att därefter uppnå negativa utsläpp. Energimålet omfattar att skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning. Den svenska energiförsörjningen ska vara kostnadseffektiv med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat.

Regeringens mål för samhällets *anpassning till ett förändrat klimat* är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter.

Det finns även andra relevanta mål för verksamhetsområdet, till exempel under *generationsmålet* i miljömålssystemet. I årsredovisningen redovisar vi information av väsentlig betydelse i förhållande till dessa mål.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Energi och klimat (42)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	6,0	7,8	7,4
Antal årsarbetskrafter kvinnor	4,4	5,9	4,9
Antal årsarbetskrafter män	1,5	1,9	2,5
Antal ärenden, inkomna och upprättade	127	120	83
Antal beslutade ärenden	112	160	70
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	24	25	59
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	7 228	8 022	7 524
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	194	636	863

Länsstyrelsen Östergötland har under året lämnat bidrag vidare från Svenska institutet till projektpartners i Estland och Lettland inom projektet Intag 2023.

Antalet inkomna och upprättade ärenden ligger på samma nivå i jämförelse med året innan. Klimatklivet är den största ärendegruppen i antalet inkomna och beslutade ärenden.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal inlämnade ansökningar under året inom Klimatklivet per 10 000 invånare (st)	Sveriges klimatmål	Stöd till klimatinvesteringar	Naturvårdsverket ¹⁾		2,0	1,88	1,25

¹⁾ Naturvårdsverkets ärendehanteringssystem.

Inom Klimatklivet har tre ansökningsomgångar genomförts under 2022 som resulterat i 98 ansökningar i länet. Under 2022 har hittills stöd beviljats till 66 åtgärder i Östergötland om totalt ca 695 miljoner kronor som bidrar till en minskning med ca 307 000 ton CO₂e/år. Flera av åtgärderna handlar om produktion av biogas, avfallsåtgärder, konverteringar från fossilt bränsle samt publika laddstationer. Riktade insatser har genomförts bland annat mot lantbruk. Den största beviljade åtgärden i länet under 2022 är en utökad produktion av flytande biogas (LBG) som har fått cirka 150 miljoner kronor.

Resultatredovisning

Klimatanpassning

Länsstyrelsen har en intern handlingsplan för klimatanpassning som gäller för perioden 2021–2025. Ett exempel på en genomförd aktivitet under 2022 är en informationsinsats riktad till tjänstepersoner och skolelever som genomfördes i en så kallad geodom med hjälp av SMHI och Norrköpings visualiseringscenter. Insatsen handlade både om klimatomställning och klimatanpassning.

Hur Länsstyrelsen har tagit sig an uppdragen enligt förordning (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete exemplifieras på följande sätt:

- 1. Initiera, stödja och följa upp kommunernas klimatanpassningsarbete*
Löpande dialog med kommunerna genom ett kommunnätverk som träffats kontinuerligt. Från och med 2022 är även Region Östergötland med i nätverket.
- 2. Analysera hur länet och vid behov angränsande län påverkas av klimatförändringarna*
En klimat- och sårbarhetsanalys genomfördes under 2020. Inget behov av en förnyad analys har identifierats under 2022.
- 3. Stödja och följa upp regionala sektorsmyndigheters klimatanpassningsarbete*
Under denna punkt råder oklarhet om hur regionala sektorsmyndigheters verksamheter ska följas upp i relation till hur de centrala delarna av samma myndigheter följs upp. Länsstyrelsen ser gärna ett förtydligande kring vilka förväntningar som finns på de olika aktörerna, särskilt på Länsstyrelsen inom denna del av uppdraget.

4. Bidra till och ta fram underlag för ökad kunskap och planering

Klimatanpassningsperspektivet finns med i granskningen av kommunala planer inom fysisk planering samt i planeringen av Ostlänken. Under året har Länsstyrelsen tagit beslut om en rekommendation om lägsta grundläggningsnivå för byggande vid länets kust med anledning av stigande havsnivåer.

5. Stödja arbete i älvgrupper

Länsstyrelsen samverkar tillsammans med berörda kommuner, statliga myndigheter och näringslivsrepresentanter inom ramen för älvgrupp Motala Ström. Samarbetet har som mål att genom förebyggande åtgärder minska eller eliminera risken för att samhällsstörning uppkommer på grund av torka eller stora mängder vatten. Klimatanpassningsfunktionen är med som en integrerad del i älvgruppen. Älvgruppen har under året varit referensgrupp för frågeställningar som kommit upp i samband med påbörjat genomförande av riskhanteringsplan för översvämningssrisker i Norrköping. Som exempel kan nämnas vattenregleringsfrågor i samband med höga flöden och vilka möjligheter som finns att frångå vattenhushållningsbestämmelser i vattendomar vid en akut översvämningssituation.

Energi- och klimatomställning

Energi- och klimatarbetet har bedrivits enligt prioriteringar i länets energi- och klimatstrategi som är framtagen i samverkan med Region Östergötland och Länsstyrelsen. Utförlig redovisning finns i Länsstyrelsens rapportering till LEKS. Viktiga samverkansaktörer i arbetet är Region Östergötland, länets kommuner, Östergötlands Energi- och klimatråd samt länets näringslivsaktörer. Dessa träffar Länsstyrelsen inom olika samverkansform så som exempelvis rådsmöten där kommunalråd, företrädare för ideella organisationer samt näringsliv deltar. Energi- och klimatrådet samordnas av Länsstyrelsen i samverkan med Region Östergötland. Rådet som består av representanter från näringsliv, organisationer och myndigheter med tydlig koppling till energiomställningen fungerar som referensgrupp för det regionala energi- och klimatarbetet. Exempelvis är rådet en viktig del i att ge inspel till länets energi- och klimatstrategi samt de sex insatsområden som finns kopplad till den. Vidare finns även nätverk för kommunernas energi- och klimatstrategier samt för större industriföretag i länet. Träffarna skapar dialog, nya kontakter och affärsmöjligheter mellan olika aktörer i samhället med fokus på klimatomställningen. Ett resultat är exempelvis att genom projektet ELsmarta Östergötland där kommunerna har startat en dialog om elkapacitet med regionala elnätsägare. Båda parterna efterfrågar en neutral aktör som Länsstyrelsen för att stötta dem i denna dialog.

Genom projektet Plattform för energi- och klimatstrategiskt arbete, som drivs av Länsstyrelsen i samverkan med Region Östergötland har arbetet med att ta fram så kallade klimatlöften inletts och en koldioxidbudget för Östergötland har tagits fram. Kommuner och företag kommer att bjudas in att anta klimatlöften under år 2023. I samverkan med Region Östergötland har länets sex insatsområdeshandlingsplaner kopplat till energi- och klimatstrategin uppdaterats. Fokus har varit att få till konkreta aktiviteter med bäring på åtgärderna i insatsområdenas handlingsplaner. Detta sker genom bland annat ökad samverkan samt genom projektutveckling.

Länsstyrelsen Östergötland arrangerade den årliga regionala energi- och klimatkonferensen EDAY den 11 maj tillsammans med Cleantech Östergötland, Region Östergötland, Linköpings universitet och LRF. Årets tema var: Bioråvarans potential i ett fossilfritt Sverige: Hur får vi mer värde från våra bioråvaror? Temat togs fram då skogen är en jungfrulig resurs som många

aktörer visat intresse för att nyttja vilket innebär en större belastning på exempelvis biologisk mångfald. Konferensen syftade till att belysa hur bioråvara nyttjas på ett hållbart sätt.

Östergötlands elektrifieringslöfte togs fram år 2021 på uppdrag av Elektrifieringskommissionen och undertecknades av Länsstyrelsen, Region Östergötland, Linköpings universitet och Cleantech Östergötland. Löftet, dit regionala aktörer har anslutit sig, har legat till grund för fortsatt dialog med regionala aktörer för en snabbare omställning till elektrifierade transporter. I Energimyndighetens utlysning om stöd till regionala elektrifieringspiloter, som en del i genomförandet av elektrifieringslöftet, informerades Länsstyrelsen på regional nivå samt skrev yttrande över 18 inkomna ansökningar utifrån det regionala perspektivet. Sex ansökningar beviljades stöd.

Inom projektet ”Fossilfritt 2030 – fordon och drivmedel” har fokus främst legat på kommundatverket för upphandling av transporter. Målet är att formulera lämpliga miljökrav vid upphandling av transportintensiva tjänster samt att ställa om fordonsflottorna till fossilfria. Stöd har även getts till tre av länets kommuner i arbetet med kommunala laddinfrastrukturstrategier. Varannan vecka hålls dessutom kunskaphöjande webinarier inom projektet för deltagande kommuner.

Länsstyrelsen har under året bjudit in till två regionala nätverksträffar på temat cirkulär masshantering. En ökad cirkulation av schaktmassor bidrar till färre tunga transporter och minskade utsläpp. Den första träffen handlade om lagstiftning och om hur cirkulationen av schaktmassor kan ökas genom ökad samsyn kring befintligt regelverk. Nätverksträffen bidrog till ökad kunskap kring hur miljömålet giftfri miljö oftast väger tyngre än generationsmålet och klimatmål. Den andra träffen hade tema om hur det går att planera för massbalans och smart logistik. Denna nätverksträff bidrog till en ökad kunskap hos regionala aktörer kring vikten av att tidigt planera för massbalans inom och mellan projekt. Det gavs också en förståelse för att sjöfart som transportmedel bidrar till längre utsläpp än lastbil.

Resultatbedömning

Klimatanpassning

De två viktigaste områdena under året har varit arbetet i kommundatverket för klimatanpassning, samt att få till stånd en rutin och struktur för uppföljning av Länsstyrelsens handlingsplan för klimatanpassning som gäller för perioden 2021–2025. Intresset och engagemanget från kommunerna i nätverket har varit fortsatt stort. Arbetssättet med särskilda teman på nätverksträffarna med inbjudan till en bredare krets har visat sig vara lyckosamt. Vad gäller handlingsplanen bedöms den ha goda förutsättningar att skala upp arbetet med klimatanpassning men genomförandetakten behöver ökas avsevärt för att målen ska kunna nås.

Det sammantagna resultatet för klimatanpassningsarbetet på länsstyrelsen bedöms som gott utifrån de förutsättningar som finns. Klimatkrisen behöver få samma höga prioritet i samhället som hantering av andra akuta kriser som exempelvis pandemi och krig i närområdet.

Energi- och klimatomställning

Länsstyrelsen har sett ett ökat antal ansökningar till Klimatklivet under året. Länets koldioxidbudget anger att det behövs minskningar av koldioxid på cirka 270 000 ton årligen. De utsläppsminskningarna av koldioxid som Klimatklivets åtgärder bidrar till årligen ligger på 307 000 ton årligen vilket innebär att budgeten följs.

Samverkan med Region Östergötland har utvecklats under 2022 och det finns nu en bättre struktur för gemensamma projektansökningar, projektprioritering samt för samverkan i stort.

Det planerade arbetet med att utöka granskningen av kommunala planer ur ett energi- och klimatperspektiv och integrera energi- och klimatfrågorna i samhällsplanering fick avbrytas i och med ändrad budget hösten 2021. Det innebär att energi- och klimatperspektiven inte kommer med i den omfattning som det finns behov av utan blir på en minimumnivå. Därav sänks det sammantagna resultatet från förra året till nivån som gott då Länsstyrelsen.

Kulturmiljö

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p7 Kulturmiljö	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamheten består av tillsyn och tillstånd enligt kulturmiljölagen och miljöbalken, samt prövning av kulturmiljöbidrag till vård, information, kunskapsuppbyggnad och tillgänglighetssatsningar. Kulturmiljöhänsyn tas till stor del i annan lagstiftning än i kulturmiljölagen. Samverkan genom dialog är ett viktigt verktyg för att främja, utveckla och förnya kulturmiljöarbetet i samverkan med länets aktörer.

De fyra nationella kulturmiljömålen är:

- * Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas*
- * Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön*
- * Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser*
- * En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen.*

Kulturmiljöarbetet utgår också från fyra prioriterade miljö kvalitetsmål: God bebyggd miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt odlingslandskap, Levande skogar.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Kärn- och profilverksamheter är kyrkoantikvarisk verksamhet, samråd och tillståndsprövning runt arkeologiska åtgärder, forn- och kulturlandskapsvård, skydd och vård av historisk bebyggelse, förmedlingsuppgifter, samhällsplanering genom PBL-beredning (Plan- och bygglagen), samråd och tillståndsprövning i skog och runt vattendrag.

Länsstyrelsen, Region Östergötland och Östergötlands museum samverkar sedan två år i det av Kulturrådet delfinansierade treåriga projektet Agenda 2030 och kulturarv (Hållbart kulturarv). Det syftar till att implementera kulturmiljöns värden och betydelse i kommunal samhällsplanering och pedagogisk verksamhet i respektive kommun. Länets aktörer ska samverka för att bevara och utveckla väsentliga delar av det fysiska kulturarvet till förmån för allmänheten.

Länsstyrelsen prioriterar dessutom folkbildande insatser, som publicering och kommunikationsinsatser, kunskaps spridning runt byggnadsvård, kulturreservat och besöksfornlämningar. Även strategiskt arbete, metodutveckling samt utbildning utgör viktiga redskap för att nå målen. Länsstyrelsen kompletterar löpande skyltar i forn- och landskapsvård så att texter anpassas för barn.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Kulturmiljö (43)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	10,8	8,9	8,9
Antal årsarbetskrafter kvinnor	7,3	7,2	5,4
Antal årsarbetskrafter män	3,4	1,7	3,5
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 057	1 143	1 383
Antal beslutade ärenden	1 040	1 148	1 336
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	22	28	43
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	15 467	11 232	14 223
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	7 080	7 125	9 576

Länsstyrelsen har under året ökat antalet årsarbetskrafter för att hantera de stora mängdärendena inom kulturmiljö. En ökning av årsarbetskrafter bidrar samtidigt till ökning i verksamhetskostnad. Antalet inkomna ärenden sjönk under perioden 2020–2022. Orsaken kan vara en effekt av pandemin dessa år men även lågkonjunkturen som följde på Rysslands anfallskrig av Ukraina. Flertalet ärenden kopplas normalt sett till samhällsutvecklingsprojekt och positiv ekonomisk utveckling, vikande trend inom dessa avspeglas i antalet inkommande ärenden. Under 2022 sjönk antalet beslutade ärenden i jämförelse med åren innan. Orsakerna är personalavsättning för att hantera Regleringsbrevsuppdraget Framtagande av kunskapsunderlag för Havsplanering (3.B.4) samt Länsstyrelsens sedan 2019 pågående arbete med revidering av riksintressen för kulturmiljövården. Viss personalomsättning har bidragit till lägre produktivitet. Satsningar för att minska ärendebalansen har varit positiv och antalet äldre ärenden än 2 år har halverats under mätperioden.

Resultat-indikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal registrerade fornlämningar, exkl. marina lämningar (st)	Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas	Skydd av fornlämningar och deras kulturhistoriska information.	Fornreg ¹⁾	---	18 635	18 555	18 455

1) Register, Riksantikvarieämbetet.

Ökningen av antalet fornlämningar kopplas till nypåträffade fornlämningar som görs till exempel vid inventering i skog men även inom ramen för beslut om arkeologisk utredning som Länsstyrelsen fattar beslut om jämlikt 2 kap Kulturmiljölagen.

Resultatredovisning

Ärendeflöden

Länsstyrelsen ser ett generellt högt intresse och uppmärksammande av kulturmiljöfrågor i länet. Det kan bland annat åskådliggöras genom högt medialt intresse. Sedan lång tid noterar myndigheten även ökande efterfrågan på Länsstyrelsens kulturmiljökompetens genom ökande ärendeingång från år till år samt efterfrågan på medverkan från externa parter. Under 2022 minskade dock antalet inkommande ärenden inklusive internremisser något från 1 800 st år 2021 till ca 1 600 stycken år 2022. Internremisserna minskade något i förhållande till 2021 (ca

700), till ca 600 internremisser år 2022. Samhällsutvecklingen i stort antas vara orsak även till denna till minskning.

Kulturhistorisk bebyggelse

Lagskyddad bebyggelse (byggnadsminnen enligt 3 kap Lagen om kulturminnen) har bevakats genom tillståndsprövning. Ett nytt byggnadsminne har tillskapats och ett flertal ansökningar om nybildning har avslagits. I syfte att uppmärksamma och fira har två byggnadsminnesinvigningar genomförts. Annan kulturhistoriskt värdefull bebyggelse har uppmärksamats via hantering av kommunala detaljplaner inom myndigheten. Bidrag har lämnats för vård av viktigare kulturhistoriska byggnader och anläggningar, primärt till byggnadsminnen och några hembygdsgårdar med höga värden.

Ärendekategorin ”tillstånd till ändring av det kyrkliga kulturarvet” har utplanad inströmningsvolym sedan 2021 med ett hundratal ansökningar per år i förhållande till tidigare år. Stora handläggningsinsatser under 2021 och 2022 har resulterat att ärendebalansen i stort arbetats av under året och antalet ineliggande ansökningar är när noll i december 2022. Insatserna har renderat mycket positiv återkoppling från Svenska kyrkan.

Arbetet med att skydda, förvalta och underhållsfrämja kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bidrar starkt till kulturmiljömålens uppfyllelse.

7:2-anslaget för bidrag till vård av kulturmiljöer

Arbetet med kulturmiljöanslaget ger mycket bra effekter både i form av restaureringar av den mest värdefulla bebyggelsen, kulturlandskaps- och fornvård men även som stöd till framtagande av olika typer av kunskapsunderlag. De ekonomiska stöden genom anslaget 7:2 till bidrag, framtagande av kunskapsunderlag och Länsstyrelsens arbete med översyn av riksintressen för kulturmiljövärden är helt centrala verktyg i det regionala kulturmiljövårdsarbetet. Under 2022 har 11,5 miljoner kronor utbetalats till kulturmiljövård i länet.

Länsstyrelsen avser inte bilda fler kulturresevat av förvaltnings- och resursskäl. Det redskap som kulturresevatbildande utgör kan med tvekan anses vara ändamålsenligt ur ett större perspektiv givet de resursmässiga förutsättningarna för skapande av nya resevat och förvaltning av befintliga resevat.

Tvärsektoriellt arbete

Kulturmiljömålen implementeras i varierande grad i relevanta delar av myndighetens övriga verksamhet. Några exempel är allmänna gårdsstöd för drift av lantbruk, landsbygdsutvecklingsstöd, arbete kring tillämpningen av plan- och bygglagen (PBL), samråd och informationsframtagande vad gäller vattentillsynen av dammar och i miljöskyddssaneringar. Myndigheten upplever att hänsynstagandet till kulturmiljömålen kan utvecklas ytterligare i fler samhällsområden till exempel inom naturresevatbildningen. Högre effektivitet kan nås genom regleringsbrevsuppdrag till andra sakområden i syfte skydda och vårda kulturmiljöerna. Under året har kulturmiljöenheten utvecklat samverkan med naturresevatförvaltningen inom myndigheten, förvaltningen sköter vissa fornvårdsobjekt och delar av kulturresevat. Arbetet är effektivt, ca 550 fältarbetsarbetstimmar har utförts på kulturmiljöobjekten vilket renderar bättre resursnyttjande internt och bättre förutsättningar för allmänhetens besök på de utvalda objekten.

Länsstyrelsens arbete med stöd, rådgivning och tillsyn gentemot det kommunala samhällsplaneringsväsendet är viktigt för måluppfyllelsen. Linköpings kommuns

referensgrupp för projektet Framtidens stadskärna syftande till att utveckla Linköpings centrum utifrån en bred situationsanalys där bland annat kulturmiljövårderna utgör väsentliga parametrar är ett exempel på rådgivningssamverkan Länsstyrelsen bedriver. Liknande samtal sker regelbundet i de så kallade Länsamråden då Länsstyrelsens sakområdesrepresentanter och länsledning möter de större kommunernas politiska- och tjänstemannaorganisationer i samhällsbyggnadsfrågor. Länsstyrelsen har som ett led i kulturmiljöarbetet fortsatt att bevilja 7:2-anslag till framtagande av kommunala kulturmiljövårdsprogram.

Arkitektur och gestaltad livsmiljö uppmärksammas löpande i myndighetens samrådsyttranden över detaljplaner och översiktsplaner. Det är svårt att påtala direkta effekter av myndighetens detaljplaneremissvar rörande gestaltad livsmiljö. Det bör dock inte undervärdera arbetsinsatsens betydelse, utan pekar på vikten av att arkitektur- och gestaltungsfrågorna tillåts vara väsentliga delar av den löpande samhällsplaneringen. Länsstyrelsen efterlyser en samlad nationell analys och bedömning kring funktionaliteten i gällande lagstiftning samt de processer som styr gestaltungs- och bevarandefrågor i den kommunala hanteringen. Sannolikt skulle regelverksöversyner vara positiva för kulturmiljön likväl som riktade rådgivningsinsatser till enskilda kommuner. Länsstyrelsen ser dessutom stor potential i att på ett tydligare sätt inkludera de arkitekturpolitiska målen i länets Agenda 2030-arbete något som skulle stärkas avsevärt med ett tematiskt regleringsbrevsuppdrag.

Inom plan- och kulturområdet fortsatte arbetet med en genomlysning av arbetet med barnets rättigheter. Detta har bland annat resulterat i att barnrättsperspektivet har implementerats i kulturmiljöbeslutsmallar.

Under året har arbetet med att planera för utmärkning och undanförsel av kulturegendom i väpnad konflikt enligt Haagkonventionen påbörjats. Arbetet är prioriterat och avses färdigställas 2023.

Arkeologi och fornlämningskydd

Östergötland är mycket fornlämningsrikt. Det ställer krav på effektiv handläggning för att samhällsbygget ska fortgå utan förseningar. Skydd av fornlämningar genom samråd och tillståndsprövning samt prövning av uppdragsarkeologisk verksamhet är det mest omfattande uppdraget inom verksamhetsområdet. Ett flertal arkeologiska insatser kan kopplas till länets större städer där det råder ett högt exploateringsstryck, samt infrastrukturprojektet Ostlänken. Trycket mot fornlämningar i skogen är också avsevärt genom skogsbrukets drift.

Under året har väntetiden för arkeologiska tillstånd ökat som en effekt av bland annat personalomsättning vilket föranlett prioriteringar och särskilda bemanningssatser. Den omfattande mängd arkeologiska undersökningar som ofta uppmärksammas medialt i kombination med aktivt arbete med förmedling (publikations- och nätpublicering samt skyltprogram) av utvalda besöksfornlämningar och kulturresevat ger bra effekter i linje med kulturmiljömålen.

Länsstyrelsen samverkar med Skogsstyrelsen på flera sätt vad gäller kulturmiljöhänsyn i skogen och ingår i strategiska nätverksgrupper både lokalt, regionalt och nationellt i syfte att minska skogsbrukets skador på forn- och kulturlämningar. Hänsynsuppföljningar avseende skador på forn- och kulturlämningar i skogen visar dock på att nära var fjärde lämning påverkas eller skadas i samband med skogsbruksåtgärder.

Samverkansformer

Länsstyrelsen har medverkat i flera nationella och regionala nätverk, till exempel länsstyrelsernas Kulturmiljöforum, Linköpings stifts regionala och lokala samrådsgrupper. Samrådsgrupp för Domkyrko- och slottsområdet i Linköping bestående av SFV, Linköpings kommun och Domkyrkoförsamlingen. Under året har Länsstyrelsen arrangerat en arkeologisk regional sektorskongress i syfte att samordna och gemensamt informera den regionala arkeologisektorn om aktuella frågor så som exempelvis Ostlänkenprojektet. Länets byggnadsminnesägare har bjudits in till en informationsträff om byggnadsminnen, underhåll samt kulturmiljövårdens arbete med dessa. Samverkan har skett med Kulturmiljöforums RUS-grupp (Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet) som internutbildar och förmedlar värdefull omvärldsinformation om bland annat miljömåluppfyllelse och tvärsektorielt arbete som kulturmiljömålen. Funktionen är mycket viktig att upprätthålla och bör stärkas ytterligare då den utgör ett utmärkt stöd i måluppfyllelsearbetet. Deltagande i dessa grupper ger ömsesidig strategisk information och möjlighet till påverkan på tunga institutioners och parter kulturmiljövårdsarbete i linje med kulturmiljömålen.

Kulturlandskapsvård och riksintressen

Länsstyrelsen arbetar aktivt med landskapsvård och information om kulturmiljöer vid ett urval av objekt. Allmänheten ges där möjlighet att på plats reflektera över socioekonomiska levnadsförhållanden, kulturlandskap- och historisk utveckling. Det sker bland annat via våra två kulturresevägar och ett större avtalsskötselområde samt vid 133 vårdade fornlämningsmiljöer över hela länet.

Länsstyrelsen arbetar sedan tre år aktivt med uppdatering av alla länets riksintresseområden. Länsstyrelsen har under året tagit fram manus till 18 reviderade riksintressebeskrivningar. Materialet har stor betydelse för den kommunala och statliga samhällsplaneringen i till exempel infrastruktursammanhang, detaljplanering och översiktsplanering.

Vattenanknutna kulturmiljöer

Länsstyrelsen har ansvar för samverkansprocessen inför omprövningarna av miljötillstånden för Sveriges vattenkraft (NAP- Nationell plan för omprövning av vattenkraft). Med anledning av det är behovet av kulturhistoriska utredningar och kunskapsunderlag för kulturmiljöer knutna till vattenkraftsanläggningar betydande. Det arbetet bedrivs sedan 2020 av en vattenantikvarie med fokus på NAP.

Kulturhistoriska värden inom vattentillsynsverksamheten har svårt att hävda sig med anledning av formuleringar i Miljöbalken. Länsstyrelsen vill peka på att centralt stöd från sektorsmyndigheterna behövs. Det finns även behov av förändrad lagstiftning som villkorar att de kulturhistoriskt värdefulla vattenmiljöerna ska utgöra juridisk bedömningsgrund. Bedömning av dammarna, vars tillstånd saknas trots att många anläggningar varit i drift flera hundra år, sker idag utifrån ett absolut utrivningskrav reglerat i Miljöbalken. I dagsläget rivs och förvanskas omfattande, bitvis mycket, värdefulla kulturmiljöer i våra vattendrag med statligt ekonomiskt stöd. De regelverksförändringar som genomfördes 2018 och 2021 för befintliga dammar vid kraftverk är positiva i sammanhanget men otillräckliga. Att tillgängliggöra information om värden i vattenmiljöerna bidrar till att exempelvis verksamhetsutövare, kommuner och allmänhet kan beakta värden vid vattendrag i större utsträckning. Kunskapsstillgängliggörande behöver dock i realiteten kompletteras med ytterligare juridiska redskap.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen bedömer att kulturmiljömålen i stort sett är uppfyllda inom områdena: tillståndsprövning avseende arkeologi, kyrkligt kulturarv och byggnadsminnen, byggnadsvårdsbidrag, forn- och kulturlandskapsvård med därtill anknuten förmedlingsverksamhet samt inom samhällsplanering som exempelvis planhantering och Ostlänkenprojektet. Resultaten gällande kulturmiljömålen bedöms inom dessa områden som goda, inom NAP föreligger utvecklingsbehov.

Målsättning för vissa handläggningstider är beslutade nationellt av länsråden. I de flesta kärnområden av verksamheten uppfylls målsättningarna. Undantagen är nybildning av byggnadsminnen med flera ärenden på JK-listan trots insatser, lång handläggningstid för samråd/ ansökningar om fornlämningar och skogsbruksåtgärder intill fornlämningar, samt tillsyn av riksintresseområden. De verksamheterna är i grunden underfinansierade.

Handläggning med målsättning att kunna hantera nämnda ärendebalanser enligt de fastställda handläggningstiderna har till stor del lösts genom projektanställningar och interna verksamhetsprioriteringar. Finansiering har skett via omfördelning av resurser från andra verksamhetsområden. Länsstyrelsen bedömer att det i förlängningen är ohållbart att bedriva permanent verksamhet så, utifrån ett arbetsmiljö-, och hållbarhetsperspektiv. Länsstyrelserna har till departementet under lång tid via länsstyrelsernas kulturmiljösamverkans organisation KMF (Kulturmiljöforum) påtalat behovet i syfte att resurser ska tillskjutas via statsbudgeten.

Resultatbedömningen gällande handläggningstider bedöms därför otillfredsställande inom 431 Arkeologi och 432 Nybildning byggnadsminnen. Inom 433 Kyrkligt kulturarv bedöms det vara utmärkt tack vare den låga ärendebalansen/ korta handläggningstiden och inom övrig verksamhet vara god då ärendebalanser och handläggningstider är acceptabla.

Samhällsskydd och beredskap

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p8 Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Länsstyrelseinstruktion
7§ Geografiskt områdesansvar (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-10-01)	Länsstyrelseinstruktion
7 a § Civilområdesansvar	Länsstyrelseinstruktion
7 b § Beredskapsmyndighet	Länsstyrelseinstruktion
1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering	Regleringsbrev
3B12 Beredskap för testning och vaccination covid-19	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar och totalförsvaret. Nedanstående punkter sammanfattar de viktigaste uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska:

- * *Vara sammanhållande inom krisberedskapen före, under och efter en kris inom sitt geografiska ansvarsområde och verka för en gemensam inriktning och vidta nödvändiga åtgärder.*
- * *Utgöra Civilområdesansvariga myndigheter från den 1 oktober (gäller sex utpekade länsstyrelser). De andra länsstyrelserna är skyldiga att samverka med dessa för att bidra till det gemensamma arbetet inom respektive civilområde.*
- * *Ansvara för att vid behov ta över kommunal räddningstjänst (gäller Civilområdesansvariga länsstyrelser).*
- * *Ansvara för räddningstjänst och sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning.*
- * *Ansvara för att ständigt ha en tjänsteman i beredskap och en förmåga att snabbt upprätta en krisledningsorganisation och vid behov en krigsorganisation.*
- * *Ansvara för uppföljning av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar.*
- * *Ansvara för att bevaka riskhänsyn i samhällsplaneringen.*
- * *Hantera uppdrag enligt Sevesolagen.*

Målet för *Seveso-tillsynen* är att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor samt att säkerställa en nödvändig skyddsnivå ur miljö- och säkerhetssynpunkt. Att säkerställa att den kommunala räddningstjänsten har kunskap, bemanning och beredskap för Seveso-olyckor är också en viktig målsättning.

Målet för *skydd mot olyckor* är att, med hänsyn till de lokala förhållandena, i hela landet ge människors liv, hälsa, egendom och miljö ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Målen för samhällets *krisberedskap* är att:

- * minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet
- * värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö när olyckor och krissituationer inträffar.

Mål för det *civila försvaret* är att ha förmåga att:

- * värna civilbefolkningen
- * säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- * upprätthålla en nödvändig försörjning
- * bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld
- * upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan
- * bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred
- * bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser med tillgängliga resurser.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Samhällsskydd och beredskap (45)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	15,1	15,4	18,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	8,2	8,7	10,5
Antal årsarbetskrafter män	7,0	6,6	8,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	274	219	305
Antal beslutade ärenden	178	253	250
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	23	15	14
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	23 685	21 323	25 431
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Minskning i årsarbetskrafter, verksamhetskostnad och antal ärenden från år 2020 beror på minskat arbete med krishantering av pandemin under år 2022 jämfört med när pandemin startade under år 2020.

Resultatredovisning

Riskhantering

Expertkompetens från verksamhetsområdet har deltagit i fysisk planering i översiktsplaner och detaljplaner samt i arbetet med Ostlänken för att säkerställa att riskfrågor och riskperspektiv beaktas. I förlängningen förväntas detta leda till en lägre sannolikhet för olyckor i samhället.

Skydd mot olyckor och räddningstjänst

Myndigheten har inför och under skogsbrandssäsongen kommunicerat risker kopplat till skogsbränder till allmänheten. Information och rutiner för att upptäcka och hantera bränder har samordnats mellan berörda aktörer i länet. Myndighetens tjänsteman i beredskap har bevakat skogsbrandsrisken samt beslutat om skogsbrandsbevakning med flyg. Effekten är en ökad medvetenhet hos allmänheten om skogsbrandsrisker samt en samordnad beredskap för skogsbränder i länet.

Myndigheten har beslutat om en ny plan för räddningstjänst och sanering vid kärnteknisk händelse. Planen har förankrats och kommunicerats med berörda aktörer. Utbildning och kompetenshöjande insatser för berörda befattningar och funktioner har genomförts. Länsstyrelsens mätledare har utbildat kommunernas mätpatruller och säkerställt införandet av ny mätutrustning samt organiserat de kontinuerliga mätningarna och omhändertagandet av mätresultat. Flera åtgärdsbehov kopplat till sanering har identifierats och ett arbete med att kartlägga möjliga deponier har påbörjats. Effekten är att Länsstyrelsens beredskap för en kärnteknisk händelse är bättre än på mycket länge och att den uppfyller lagstadgade krav.

Seveso

Under 2022 har Seveso-tillsyn utförts enligt beslutad planering det vill säga enligt tillsynsplan och tillsynsprogram. Under 2020 och 2021 utfördes en mycket digital tillsyn på grund av pandemin medan det under 2022 mestadels har utförts fysiska besök för att komma ifatt med de moment som inte kunde utföras digitalt.

I tillsynsplanen ingår alla tillsynsobjekt och en prioritering och fokusområde mellan tillsynsobjekt görs för att på det viset säkerställa bästa effekt av utförd tillsyn. I tillsynsprogrammen säkerställs att alla delar av en verksamhet blir granskade enligt Sevesolagstiftning under några årsintervall, vilket också kvalitetssäkrar tillsyn. Det ska dock poängteras att det tillsynsintervall som utifrån riskbedömning bestämts för varje tillsynsobjekt inte frångås i någon prioritering.

Det goda samarbetet med räddningstjänsten och att de medverkade vid i stort sett all tillsyn under 2022 är en förutsättning för god effekt av tillsynen.

Övning och utbildning

Länsledningen, länsledningens ledningsgrupp och flera medarbetare har vid flera tillfällen utbildats och övats i totalförsvarets krav på beslutsfattande genom så kallade seminarieövningar. Flera insatser har varit aktörsgemensamma med berörda aktörer inom Södra militärregionen och länet. Reservsamband i form av Rakel samt krypterat samband har testats och övats. Effekten är en ökad medvetenhet kring totalförsvarets krav och ökad förmåga till rapportering av lägesbild.

Länsstyrelsen har tillsammans med berörda aktörer i länet planerat och genomfört en fyra dagar lång kurs i samverkan och ledning. Cirka 50 personer från Länsstyrelsen, Polisen, Regionen, räddningstjänsterna, Försvarmakten, SOS Alarm och Trafikverket deltog. Effekten är ökad kunskap om varandras ansvar och roller samt samverkansformer på skadeplats och samverkan mellan ledningsfunktioner högre upp i organisationerna. En handlingsplan för myndighetens övning och utbildning kommande år har beslutats och kommunicerats internt. Planen skapar en grund för att systematiskt öka ambitionsnivå och i förlängningen förmåga avseende säkerhetsskydd, krisberedskap, civilt försvar samt totalförsvaret.

Säkerhetsskydd

Behov av säkerhetsskyddsåtgärder har ökat i och med en förändrad hotbild och återupptagen totalförsvarsplanering. Särskilt vill Länsstyrelsen lyfta fram:

- Länsstyrelsen är beroende av andra myndigheters lokaler och teknik för att kunna möta verksamhetsbehovet.
- Säkerhetsskyddsanalysen för de allmänna valen i september resulterade i flera åtgärder i syfte att öka förtroendet för valgenomförandet och trygghet för personal i valorganisationen.
- Otillåten påverkan mot enskilda handläggare inom exempelvis djurskydd har ökat och ställt krav på proaktiva personalsäkerhetsåtgärder.
- Kommunerna har efterfrågat och fått rådgivning, stöd och samverkan i sitt säkerhetsskyddsarbete, vilket skapat en trygghet för i synnerhet medelstora och mindre kommuner med begränsade personalresurser.

Krisberedskap, civilt försvar samt folkrätt

Myndigheten har beslutat om en kris- respektive krigsledningsplan. Dessa styrdokument skapar en struktur för det fortsatta arbetet med att identifiera prioriterade uppgifter under höjd beredskap, hur dessa ska lösas och med vilka resurser. Länsledningen fattade med anledning av Rysslands invasion av Ukraina beslut om påskyndad kontinuitets- och beredskapsplanering för valda delar av verksamheten. Det finns nu en uppdaterad rutin för driftsättning av ledningsplatsen med utbildad personal. Ett arbete med en rutin för kost och logi för en krisledningsstab har påbörjats. Det finns framtagna kontinuitetsplaner för valda delar av verksamheten vilket skapar förutsättningar för att öka förmågan att kunna hantera avbrott i kritiska beroenden.

Länsstyrelsen har i samverkan med berörda aktörer i länet beslutat om en reviderad version av Strategi för samverkan i Östergötlands län före, under och efter samhällsstörningar. Förhållningssätt och arbetssätt för samverkan i länet är förankrat och kommunicerat med berörda aktörer i länet.

Länsstyrelsen har i samverkan med berörda aktörer i länet tagit fram en inriktning och plan för utveckling av civil beredskap (krisberedskap och civilt försvar) i Östergötland 2023–2026. Dokumentet anger prioriteringar och mål för aktörernas arbete inom civil beredskap perioden 2023–2026, samt tydliggör aktiviteter, roller, ansvar och åtaganden. Berörda aktörer har därmed bättre planeringsförutsättningar för både egen och aktörsgemensam verksamhetsplanering.

Barnrättsperspektivet har beaktats i framtagandet av en verksamhetskommunikationsplan för civil beredskap och räddningstjänst samt i rutinen för eldningsförbud.

I oktober arrangerade Länsstyrelsen och Helikopterflottiljen en totalförsvarskonferens i syfte att öka kunskapen om totalförsvaret och stärka samverkan mellan det civila och militära. Länsledningen och medarbetare har informerat och fört dialog om totalförsvarsplaneringen i flera olika sammanhang, exempelvis vid kommunbesök, vid möten med länets större företag och statliga myndigheter samt med civilsamhället. Effekten är en ökad kunskap om civilt försvar och möjligheter till kontaktskapande hos en bred målgrupp av aktörer inom sydöstra civilområdet.

Länsstyrelsen har genomfört uppföljning av fem kommuners arbete med krisberedskap och civilt försvar. Uppföljningen har gett flera positiva effekter i form av bland annat en ökad grad av systematik i kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar. Bedömningen är att kommunerna i stort uppfyller de lagstadgade kraven. Den mest återkommande bristen är att planeringen för krigsorganisation och dess bemanning inte påbörjats.

Vidtagna åtgärder för att stödja kommunerna och regionerna i arbetet med beredskapsplaneringen för det civila försvaret

Länsstyrelsen har i samverkan med kommunerna genomfört flera workshopar, informations- och utbildningstillfällen samt genomfört uppföljning av kommunernas arbete med krigsorganisation och dess bemanning. Effekten är att ett par kommuner genomfört en första grundläggande planering för sin krigsorganisation och dess bemanning, medan majoriteten har påbörjat arbetet alternativt tagit fram en plan för hur arbetet ska påbörjas. Sammantaget är effekten en ökad kunskap om krisberedskapen och totalförsvarets krav samt planeringsbehov.

Åtgärder och resultat för att bidra till relevanta delar i målet för det civila försvaret

Länsstyrelsen har inför den 1 oktober i år till berört departement, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt Försvarsmakten redogjort för åtgärder och förmåga kopplat till civilt försvar i enlighet med regeringens anvisningar för det civila försvaret under försvarsbeslutsperioden 2021–2025.

Länsstyrelsen deltog aktivt i arbetet med att ta fram underlag till MSB svar på hemställan till regeringen angående åtgärder inom det civila försvaret som rapporterades till regeringen den 1 november. Länsstyrelsen samverkade med kommuner och region i framtagandet.

Länsstyrelsen har arbetat aktivt med genomförandet av aktiviteter enligt den gemensamma handlingsplan som tagits fram i samverkan mellan länsstyrelserna inom Södra militärregionen, Polisen och Försvarsmakten, som bland annat handlar om mobiliseringsplanläggning och åtgärdsbehov kopplat till infallsportar samt skydd av samhällsviktig verksamhet vid förändrad hotbild.

Krishantering och civilt försvar

Funktionen tjänsteman i beredskap har upprätthållits dygnet runt samtliga dagar på året. Funktionen har upptäckt, larmat och hanterat flera händelser. I flera fall har samverkan initierats med berörda aktörer i länet för att dela information och skapa en initial och gemensam lägesuppfattning. Effekten är att det har underlättat både beslut för egen organisations åtgärder, och beslut om aktörsgemensam samordning. Några exempel som hanterades som olyckor och samhällsstörningar men som kunde ha lett till en kris är: olycka som föranledde avstängning av Europaväg 4, bombhot som föranlett utrymning, bränder och skjutningar som föranlett större insatser från blåljusmyndigheter, våldsamma upplopp i Linköping och Norrköping.

Tjänsteman i beredskap med stöd av ordinarie organisation hanterade också de omedelbara konsekvenserna av Rysslands invasion av Ukraina den 24 februari. Den 3 mars tog länsledningen ett beslut om inriktning för den fortsatta hanteringen inklusive en anpassning av organisationen i en krisledningsstab. Inriktningen och anpassningen av myndighetens organisation gällde med vissa justeringar fram till den 2 september. Under hela perioden har myndigheten: sammanställt en samlad lägesbild för länet och på veckobasis rapporterat lägesbild samt lyft åtgärdsbehov till regeringen och Myndighetens samhällsskydd och

beredskap (MSB), samordnat kommunikation till allmänhet och media, samverkat med civilsamhället för att samordna hjälpbehov för skyddsbehövande i Sverige. Under våren har Länsstyrelsen inriktat och samordnat informations- och åtgärdsbehov mellan statliga myndigheter, bland annat Migrationsverket och MSB, Regionen och kommunerna avseende mottagande av skyddsbehövande från Ukraina.

Det försämrade säkerhetspolitiska omvärldsläget bland annat i samband med att Ryssland samlade militära förband runt Ukraina mot slutet av 2021 ledde till en intensifierad och fördjupad samverkan med framför allt Försvarmakten och Södra militärregionen. Berörda myndigheter inom militärregionen har kontinuerligt delat hotbilsbedömningar och lägesbilder med varandra. Effekten har varit en ökad förmåga till beredskapsanpassning av egen organisation samt aktörsgemensam planering för ex. samordnad kommunikation till allmänheten, skydd av samhällsviktiga verksamheter samt incidentrapportering avseende säkerhetsskyddsklassificerad verksamhet.

Under hösten har Länsstyrelsen fortsatt att rapportera lägesbild till MSB och regeringen samt hanterat direkta och indirekta konsekvenser av kriget i Ukraina. Rutiner för larm och samverkan inklusive kommunikation i länet inför och vid en manuell förbrukningsbortkoppling av elnätet har förankrats och kommunicerats med berörda aktörer i länet, parallellt med revideringen av styrelspaneringen.

Resultatbedömning

Skydd mot olyckor och räddningstjänst

Förmågan att hantera skogsbränder i skog och mark bedöms vara utmärkt på både lokal, regional och nationell nivå. Skogsbrandflyg, luftburna släckresurser, samordnad information till allmänheten, aktiv dialog om eldningsförbud och ökad samverkan mellan räddningstjänsterna är faktorer som stödjer detta.

Myndighetens förmåga att hantera en kärnteknisk händelse är bättre än på mycket länge och den uppfyller lagstadgade krav. Resultatet av framtagna planer, genomförda utbildningar och övningar är gott. Trenden är positiv men det finns fortsatt utvecklingsbehov inom området, exempelvis i arbetet med mätning och analys av resultat, logistik kring jodtabletter, sanering samt planering och övning för utrymning och inkvartering.

Övning och utbildning

Utvecklingen är i stort oförändrad då Länsstyrelsen haft en skarp långvarig hantering av pandemin och konsekvenserna av kriget i Ukraina. Trenden är positiv men det finns stora utvecklingsbehov avseende att utbilda och öva exempelvis reservplaner för sambands- och ledningssystem, krigsorganisation samt organisation för räddningstjänst och sanering.

Säkerhetsskydd

Behoven av säkerhetsprovning ökar och möts med gott resultat, men är personalkrävande. Lagstadgade krav på fysiskt skydd möts, men utifrån ett verksamhetsbehov är förmågan otillfredsställande. Det saknas både erforderliga lokaler och teknik om verksamheten ska kunna bedrivas effektivt och oberoende av stöd från externa aktörer. Vid ett skarpare läge bör inte myndigheten vara beroende av det stödet. Utvecklingsbehoven inom informationssäkerhet är omfattande och arbetet tillsammans med säkerhetsskyddet är prioriterat i myndighetens verksamhetsplanering för 2023.

Krisberedskap, civilt försvar samt folkrätt

Krisberedskapen och förmågan till krisledning bedöms vara god efter flera års hantering av pandemin och konsekvenserna av kriget i Ukraina. Grundläggande styrdokument och planverk är på plats och flera chefer och medarbetare har erfarenhet av krishantering.

Personalresurserna har dock visat sig vara otillräckliga för att samtidigt kunna hantera en utdragen kris och genomföra beredskapsplanering. Det finns en positiv trend i beredskapen hos ledningen och vissa nyckelbefattningar avseende kunskapen om krigets krav. Mental förberedelse och beslutsfattande har övats vid ett flertal tillfällen. Däremot finns ett stort utvecklingsbehov för att myndigheten som helhet ska kunna fullgöra sina uppgifter inför och under höjd beredskap, ytterst krig. Krigsorganisationen är inte övad och erforderliga beredskapsplaner inklusive tekniska sambands- och ledningssystem saknas. Det finns stora utvecklingsbehov om myndigheten och samtliga berörda verksamhetsområden ska uppfylla de krav som lagstiftningen ställer på totalförsvarsplaneringen.

Den enskilda och aktörsgemensamma förmågan i länet att hantera krig och att verka inför och under höjd beredskap är otillfredsställande. Arbetet med att stödja och samordna förberedelser och beredskapsplanering för kommuner och privata företag begränsas av bristande resurser och incitament för berörda aktörer. Trenden är dock positiv med en ökad medvetenhet, och flera kommuner som deltar aktivt totalförsvarsplaneringen.

Krishanteringen har skapat undanträngningseffekter då det mer akuta påverkat förutsättningarna att arbeta med en långsiktig uppbyggnad av totalförsvaret.

Sydöstra civilområdet

Från den 1 oktober 2022 är Sverige indelat i sex civilområden. Länsstyrelsen i Östergötlands län är civilområdesansvarig länsstyrelse med ansvar för Sydöstra civilområdet, vilket omfattas av Östergötland, Jönköping och Kalmar län. Sydöstra civilområdet representerar en högre regional nivå för de län som ingår i civilområdet. Som civilområdesansvarig länsstyrelse har Länsstyrelsen Östergötland inrättat ett kansli som stöd till civilområdeschefen. Sedan tredje kvartalet bedrivs ett uppbyggnadsarbete för att etablera verksamheten.

I den inledande fasen av uppbyggnaden av civilområdeskansliet har administrativa och personella förutsättningar skapats som bland annat syftat till att kunna etablera samverkan med relevanta aktörer, inklusive civilområdets länsstyrelser, sektorsansvariga myndigheter och Försvarsmakten. De sex civilområdeskanslierna har i samverkan påbörjat planeringen för att bygga förmåga att verka enligt den nya strukturen.

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Civilområde (46) ¹⁾	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	0,3		
Antal årsarbetskrafter kvinnor	0,2		
Antal årsarbetskrafter män	0,1		
Antal ärenden, inkomna och upprättade	3		
Antal beslutade ärenden	1		
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0		
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	875		
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0,0		

¹⁾ VÄS 46 tillkom 1 oktober 2022 och redovisas därför i separat tabell, med utfall för oktober – december 2022

Under 2022 rekryterades två extra årsarbetskrafter till Enheten för civil beredskap och räddningstjänst i syfte att proaktivt stödja inrättandet av ett beredskapskansli för sydöstra civilområdet och förekomma personalbrist på enheten.

Naturvård och miljöskydd

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p9 Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Länsstyrelseinstruktion
6§ Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Länsstyrelseinstruktion
14§ Miljöprövningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
15§ Vattendelegation	Länsstyrelseinstruktion
1A4 Bevarandeplaner Natura 2000-områden	Regleringsbrev
1A5 Nationella planen för moderna miljövillkor	Regleringsbrev
1A6 Handlingsplan för grön infrastruktur	Regleringsbrev
1A7 Tillsyn strandskydd	Regleringsbrev
1A8 Förorenade områden	Regleringsbrev
1B2 Miljö kvalitetsnormer luftkvalitet	Regleringsbrev
1B3 Naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv med mera (exklusive delar av vilt- och rovdjursförvaltning)	Regleringsbrev
1D2 Brottslighet och gränsöverskridande avfallstransporter	Regleringsbrev
3C2 Förstudie vägledning miljö tillståndsprövning med mera	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- * Samordna det regionala miljömålsarbetet, utarbeta åtgärdsprogram samt följa upp och redovisa det regionala läget för miljömålen. De ska också utarbeta miljöövervakningsprogram och genomföra miljöövervakning.
- * Samordna och stimulera arbetet med de nationella friluftslivsmålen samt samordna, stimulera och lämna bidrag till lokala naturvårdssatsningar och vattenvårdsprojekt.
- * Skydda områden och arter genom bland annat beslut om områdesskydd samt utarbetande av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram.
- * Bevaka och förvalta naturvärden i skyddade områden.
- * Besluta om tillstånd och dispenser för naturskydd, skydd för djur och växtarter, terrängkörning och vilthägn samt ansvara för samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken.
- * Ansvara för prövning och tillsyn av vattenverksamhet och markavvattning.
- * Samordna vattenförvaltningsarbetet genom de fem vattenmyndigheterna.
- * Ansvara för samråd, yttranden och tillstånd för mineralfyndigheter, miljöfarlig verksamhet, kemiska produkter och avfall.
- * Planera och genomföra tillsyn och ansvara för regional samordning och tillsynsvägledning samt vidareförmedling av statliga bidrag.

- * *Samordna, följa upp och utvärdera kommunernas tillsynsverksamhet inom miljö- och hälsoskydd.*
- * *Kartlägga, undersöka, utreda och riskklassa förorenade områden.*
- * *Genomföra restaurering av försurade, näringsrika och värdefulla vatten.*

Generationsmålet är det övergripande målet för *miljöpolitiken* och beskriver att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. De 16 miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

Utöver *miljömålen* och dess preciseringar är nedanstående nationella mål av väsentlig betydelse för länsstyrelsernas miljöarbete:

- * *Senast 2015 ska alla miljöfarliga verksamheter med äldre tillstånd enligt miljöskyddslagen vara omprövade enligt miljöbalken.*
- * *Tillsyn ska ske i sådan omfattning att den bidrar till att regelefterlevnaden över lag är god och att alla inkommande ärenden handläggs med tillfredsställande kvalitet.*
- * *En effektiv och enhetlig miljötillsyn är avgörande för att säkerställa att en hållbar utveckling främjas som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.*
- * *Tillsynsvägledande myndigheter ska aktivt verka för samordning och samverkan i frågor om tillsynsvägledning. Länsstyrelserna ska ge tillsynsvägledning i länet.*
- * *Det övergripande målet för friluftslivspolitikerna är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund.*
- * *Samtliga omprövningar av vattenkraft ska genomföras under 2022–2042.*

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Målet för de stora rovdjuren; varg, lo och kungsörn för Östergötlands del, utgår från det nationella målet för den svenska rovdjurspolitiken att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska finnas i ett så stort antal att de långsiktigt kan finnas kvar i den svenska faunan, samt att arterna kan sprida sig i sina naturliga utbredningsområden. Detta samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomiska hänsyn tas. En viktig del är att skapa förståelse och acceptans för rovdjurspolitiken och rovdjuren genom information. Länsstyrelsen ska också redovisa rovdjursstammarna inom länet genom att genomföra inventeringar.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Naturvård och miljöskydd (50–58)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	104,2	98,6	89,4
Antal årsarbetskrafter kvinnor	64,8	60,4	54,4
Antal årsarbetskrafter män	39,4	38	34,6
Antal ärenden, inkomna och upprättade	3 302	3 274	3 269
Antal beslutade ärenden	3 108	3 029	3 145
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	258	206	222
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	154 197	134 583	121 974
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	49 999	94 843	89 450

Ökningen av antal ej beslutade äldre än två år hänförs främst till områdena 505 Överklagande av kommuns beslut enligt miljöbalken, 511 Skydd av områden och arter och 512 Förvaltning och skötsel av skyddade områden.

Ökningen av totala verksamhetskostnader beror till stor del på stora anslag för skötsel av skyddad natur samt för vattenförvaltning. Både ökade årsarbetskrafter och åtgärder för skötsel av skyddad natur har ökat tack vare ökade anslag inom främst UO20_1:3.

Variationen av lämnade bidrag beror till stor del på när statligt stöd för åtgärder eller undersökningar kopplat till förorenade områden betalas ut och hur stor summa som Länsstyrelsen sökt från Naturvårdsverket för åtgärder.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är från Miljöskyddslagen, dvs tillståndet är äldre än 20 år (st)	Senast 2015 ska alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöskyddslagen vara omprövade enligt Miljöbalken	Miljöprövning	NikITA ¹⁾	0	41	42	-
Areal strikt skyddad natur (nationalparker (NP), naturreservat (NR), naturvårdsavtal (NVA), biotopskyddsområden (BSO)) (ha)	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾	500 ha/år	64 652 ha	63 907 ha	63 745 ha

1) Ärendesystem, Länsstyrelsen

2) Utdrag från Naturvårdsverkets system

Resultatredovisning

Miljöövervakning och vattenförvaltning

Miljöövervakning genom insamling av data gör att Länsstyrelsen kan följa upp miljömål, bedöma tillståndet och se trender i miljön. Övervakningen bidrar med viktigt kunskapsunderlag för att bedöma påverkan på miljön, som underlag för åtgärdsinsatser och för att se dess effekt.

Länsstyrelsens miljömålsarbete utgår från fyra uppdrag, dessa presenteras nedan tillsammans med exempel på hur Länsstyrelsen Östergötland genomfört uppdragen.

1. Samordna det regionala mål- och uppföljningsarbetet

Länsstyrelsen följer årligen upp miljömålsarbetet både internt på Länsstyrelsen och regionalt. Uppföljningen för miljömålen i Östergötland genomfördes år 2022 med ett brett deltagande från verksamhetsområden. Resultatet planeras att kommuniceras genom pressmeddelande, kommunala åtgärder skickas ut som ett nyhetsbrev till kommunerna, information sprids även bredare genom sociala medier och slutligen internt för medarbetarna.

Miljömålssamordnarna på Länsstyrelsen deltar i en intern tvärgrupp med syftet att koppla ihop miljömålsarbetet med Agenda 2030. Bland annat utvecklar gruppen gemensamma aktiviteter. Vid kommunikationsinsatser lyfts kopplingen mellan miljömålen och Agenda 2030 såväl internt som externt.

Samordningen av miljömålsarbetet genomförs även via miljö- och klimatberedningen där frågor kopplat till miljömål, energi och klimat, vatten, naturvård samt klimatanpassning hanteras.

2. Utveckla, samordna och genomföra regionala åtgärdsprogram med bred förankring i länet för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen

Sedan det tidigare åtgärdsprogrammet "Östergötlands åtgärdsprogram för miljömålen 2014–2020" blev inaktuellt har inget nytt åtgärdsprogram tagits fram. Under 2022 har utvecklingen av detta arbete inte kunnat bedrivas som planerat på grund omprioriteringar bland de personella resurserna.

Åtgärdsarbetet utgår nu istället ifrån mer ämnesspecifika åtgärdsprogram. Exempel på områden som har styrande dokument där åtgärder anges är energi och klimat, vattenförvaltning, livsmedel, friluftsliv, grön infrastruktur, skogsnäring, miljöövervakning, förorenade områden, regional utveckling och klimatanpassning. Länsstyrelsen har påbörjat en översyn av dessa strategier/program för att säkerställa att åtgärder genomförs inom de för länet viktigaste miljömålen. Uppföljning av genomförda åtgärder sker löpande och sammanfattas i den årliga uppföljningen av miljö kvalitetsmålen.

Under slutet av 2022 har en planering påbörjats för arbete med att ta fram ett regionalt åtgärdsprogram under 2023.

3. Stödja kommunerna med underlag i deras arbete med generationsmålet och miljökvalitetsmålen

Länsstyrelsen anordnade flera seminarier och workshops och spred information och publikationer där kommunerna var en av huvudmålgrupperna. Utbyte av kunskap och erfarenheter mellan kommuner och Länsstyrelsen samt andra aktörer i länet skedde även genom olika samarbetsytor och nätverksträffar. Länsstyrelsen tillhandahåller ett kartverktyg med samlad kunskap om geografiska områden med särskild betydelse för biologisk mångfald i länet, *Planeringskatalogen*. Verktyget underlättar i arbetet med att skapa Grön infrastruktur.

4. Verka för att generationsmålet och miljökvalitetsmålen får genomslag i den lokala och regionala samhällsplaneringen och i det regionala tillväxtarbetet

Under 2022 har Länsstyrelsen deltagit i och drivit flera EU-projekt och ett flertal nationellt finansierade åtgärdsprojekt som innebär att myndigheten kan fördjupa och bredda Länsstyrelsens kompetens samt att fler miljöåtgärder genomförs. Det är ett effektivt sätt att växla upp begränsade resurser och uppnå resultat i miljön i snabbare takt. I flertalet av dessa projekt deltar Linköpings universitet, kommuner och/eller företag i Östergötland, vilket även bidrar till en utveckling av miljöperspektivet i den regionala samhällsplaneringen och tillväxtarbetet.

För att bättre kunna täcka behovet inom vattenförvaltningen enligt EU:s vattendirektiv har Länsstyrelsen under 2022 kunnat utöka länets vattenövervakning betydande med extra medel från Havs- och vattenmyndigheten. Länsstyrelsen har även under 2022 fått ytterligare medel för att provta miljögifter och mäta nivåer i grundvattenförekomster, samt för att fortsätta uppbyggandet av ett gemensamt delprogram för fiskrekrytering och vegetation i kusten. Resultatet av de tillförda resurserna redovisas till Havs- och vattenmyndigheten.

Vattenresursförvaltning

Östergötland har under de senaste åren drabbats av perioder med torka där vattenbrist har uppstått under vissa perioder i olika områden med stora konsekvenser för samhället. Den samlade bilden för länet visar att flera kommuner står inför stora utmaningar när det gäller vattenförsörjningen under de kommande åren, framför allt kopplat till förändringar i klimatet. Detta har bidragit till att anpassningar måste ske för eventualiteter på både kort och lång sikt, vilket ställer krav på arbetssätt och flexibilitet.

Länsstyrelsen arbetar tvärsektorielt för att fokusera på användningen av vattenresurser och dess kvalitet samt hur en långsiktigt hållbar vattenresursförvaltning kan byggas upp i länet. Länsstyrelsen har under året:

- Granskat fysiska planer med bland annat den regionala vattenförsörjningsplanen som stöd.
- Varit sammankallande till styrgruppsmöte med kommunala VA-chefer och avslutat ett projekt med att utreda möjligheten till regional vattenförsörjning i framtiden. Arbetet fortsätter utanför projektets ramar.
- Sammankallat till månadsvisa möten om vattensituationen i länet med de kommunala vattenproducenterna och Lantbrukarnas riksförbund (LRF).
- Etablerat tiotal nya provtagningsplatser i länets grundvatten.
- Fördelat ca 5,3 miljoner kronor i stöd till kommunala projekt med åtgärder för en tryggad tillgång till dricksvatten.

- Provtagit råvatten i 27 kommunala råvattentäkter med fokus på bred spektra av ämnen och ämnesgrupper så som bekämpningsmedel, PFAS, tungmetaller med flera.
- Medverkat i nödvattenutbildning som ska resultera i utbildning av kommunerna under 2023.

Åtgärdsamordning mot övergödning

Östergötland har stora problem med övergödning i länets sjöar, vattendrag och kustvatten. Åtgärdsarbetet för att motverka övergödningen i Östergötlands län är en stor utmaning och det finns ett behov av samordning av olika regionala och lokala åtgärdsinsatser, som genomförs utifrån en mängd överlappande mål och uppdrag och av olika aktörer.

Under 2022 har Länsstyrelsen fortsatt att utveckla myndighetens tvärspektoriella samarbete för att minska övergödningen. Genom LEVA-projektet (lokalt engagemang för vatten) och Länsstyrelsens tvärspektoriella grupp ”referensgrupp för övergödning” (tidigare kallad ”Actiongruppen”) har samordningen mellan olika verksamhetsområden förbättrats och underlättats. Referensgruppen har haft möten två till tre gånger per termin för att diskutera projekt, finansieringsmöjligheter och former för operativt samarbete. I referensgruppen ingår medarbetare som arbetar med vattenförvaltning, miljöersättning, landsbygdsprogrammet, miljöövervakning, vattenverksamhet, dricksvatten, tillsyn och prövning inom miljöskydd och Greppa Näringen.

Samarbetet mellan Greppa Näringen och LEVA-projektet har utvecklats genom gemensamma vattendragsgrupper i prioriterade områden. Här har även det nära samarbetet mellan LEVA-projektet och LOVA-stödet (lokala vattenåtgärder) kunnat samordnas med projekt som inte fallit inom ramarna för Greppa Näringen. Arbetet har bland annat resulterat i att:

- Länsstyrelsen har delat ut 14 miljoner kronor i LOVA-stöd till olika lokala projekt. Stödet är fördelat på 21 nya projekt, där åtta av projekten är kopplade till våtmarker och fosfordammar i jordbrukslandskapet i de utvalda avrinningsområdena. Åtgärderna förväntas minska näringsbelastningen och bidra till att god ekologisk status uppnås.
- Tio av LOVA-projekten har initierats eller fått hjälp av LEVA-gruppen. Totalt har LEVA haft kontakt med cirka 70 lantbrukare som efterfrågat råd om åtgärder, vilket visar att projektet har fått stort genomslag hos länets lantbrukare.
- Fortsatt arbete i tre vattendragsgrupper med lantbrukare i områden med stora övergödningssproblem.
- Länsstyrelsen Östergötland håller på att ta fram fem åtgärdsplaner för områden i länet, dessa kommer, förutom övergödningssåtgärder, även att inkludera hydromorfologiska åtgärder (Asplången med avrinningsområde, Kumlaån, Söderköpingsån-Fillingrumeån, Bäck, Bjärkusa samt Hagnerydsbäcken)
- Fortsatt reduktionsfiske har genomförts i Strolången i slutet av oktober 2022 och håller på i ytterligare 1 år finansierat av LOVA-stödet.
- 1 364 ha åkermark har strukturkalkats inom LOVA samt 25 hektar inom landsbygdsprogrammet.
- Utlysning av stöd till kalkfilterdiken gjordes inom landsbygdsprogrammet under våren 2022 där det var möjligt att få 50 % i stöd. Fem ansökningar beviljades vilket totalt omfattade 83 hektar.

- Inom miljöövervakningen har utökad vattenprovtagning och provfiske genomförts i en rad vattenförekomster för att följa upp genomförda åtgärdsinsatser och för att få ett bättre kunskapsunderlag för planeringen av framtida åtgärder.

Länsstyrelsen har arbetat med att förbättra det lokala åtgärdsarbetet för att motverka övergödning både genom samarbeten internt på Länsstyrelsen och tillsammans med kommuner, vattenråd och andra lokala aktörer i länet. Insatserna har genomförts i utvalda avrinningsområden utifrån vattenförvaltningens prioriteringsunderlag. De utvalda avrinningsområdena har hög belastning av näringsämnen och är intensiva jordbruksområden. I hög utsträckning har projekten fullföljts genom aktiviteter med stöd av Havs- och vattenmyndighetens 1:11 och 1:15 anslag. Länsstyrelsen bidrar även till att åtgärder genomförs genom att aktivt söka extra projektmedel för att driva eller delta i åtgärdsprojekt (internationella, nationella, regionala och lokala) för riktade insatser i länet.

Bevarandeplaner för Natura 2000-områden

Länsstyrelsen har under 2022 reviderat bevarandeplanen för Natura 2000-området Ågelsjön i Norrköpings kommun. Natura 2000-området berörs av vattenverksamheter som ska omprövas enligt den nationella planen för vattenkraft. Verksamhetsutövarna till vattenverksamheterna ska lämna in ansökan om omprövning under februari 2023. Samtliga bevarandeplaner för Natura 2000-områden som berörs av omprövningar under 2023 är reviderade.

Nationella planen för moderna miljövillkor

Svensk vattenkraft ska förses med moderna miljövillkor genom omprövningar i mark- och miljödomstolarna enligt en nationell plan. Länsstyrelsen har bland annat i uppdrag att initiera samverkan inom respektive prövningsgrupp med verksamhetsutövare, intresseorganisationer samt berörda kommuner och myndigheter. Länsstyrelsen har under 2022 avslutat och redovisat samverkansprocesserna inom prövningsgrupperna Söderköpingsån, Norra Bråviken, kustområde mellan Söderköping och Valdemarsvik samt Vindån. Verksamhetsutövare i dessa prövningsgrupper ska lämna in ansökan om omprövning till mark- och miljödomstolen senast den 1 februari 2023. Länsstyrelsen har även deltagit i samverkan i prövningsgrupperna Nyköpingsån (1 feb 2023) och Vättern (1 feb 2025) som leds av Länsstyrelsen i Södermanlands län respektive Länsstyrelsen i Jönköpings län.

De samverkansprocesser som berör prövningsgrupper som omfattas av omprövningar under 2023 är avslutade under 2022. Samverkansprocessen för Vättern (omprövning 2025) är uppstartad i god tid. Nästkommande prövningsgrupper är enligt nuvarande plan aktuella för omprövning först 2029.

Handlingsplan för grön infrastruktur

Länsstyrelsen har fortsatt sitt arbete för att öka förståelsen och etableringen av begreppet grön infrastruktur genom kommunikationsinsatser internt på Länsstyrelsen och externt riktat mot kommuner, skogliga aktörer, markägare och markägarorganisationer samt intresseorganisationer. Detta har skett genom dialog, fälträffar och workshops. Länsstyrelsen har även bidragit till att starta upp projekt/samverkan för att visa på goda exempel inom grön infrastruktur. Därutöver har en komplettering av kartunderlag inom grön infrastruktur påbörjats.

Åtgärderna i handlingsplanen för grön infrastruktur bygger på frivillighet och samverkan mellan olika aktörer. De kunskapsunderlag som har tagits fram ska underlätta för landskapets aktörer att själva jobba med grön infrastruktur. Äganderätten är skyddad enligt grundlag och detta påverkas inte av arbetet med en grön infrastruktur.

Kommunikationsinsatserna som genomförts ger på kort sikt få synliga resultat i naturen men lägger grunden till resultat på lång sikt. Länsstyrelsen ser både internt och externt en ökad kunskap om grön infrastruktur och även ett ökat engagemang för att arbeta med frågorna. Detta har visat sig genom ett ökat intresse från bland annat skogliga aktörer och intresseorganisationer att starta upp projekt med fokus på grön infrastruktur. De projekt som genomförts har skapat en god dialog och samverkan mellan olika aktörer vilket är en viktig byggsten för det fortsatta arbetet. Arbetet med grön infrastruktur bidrar till att fler ser nyttan och värdet av att arbeta med ett landskapsekologiskt perspektiv.

Tillsyn strandskydd

Under 2022 har Länsstyrelsen deltagit i Miljösamverkan Sveriges tillsynskampanj avseende strandskydd i grunda havsvikar. Inom tillsynskampanjen har drygt 60 vikar identifierats och tillsynats via flygfoton. Anläggningar som tillkommit eller väsentligt ändrats efter det år strandskyddet infördes (1975) har tillsynats i fält. I dagsläget är 17 ärenden under handläggning kopplade till tillsynskampanjen. I samband med kampanjen har media uppmärksammat frågan vilket har bidragit till ökad informationsspridning till allmänheten.

Under 2022 har Länsstyrelsen haft en handläggartäff för kommunernas strandskyddshandläggare, med anledning av Länsstyrelsens extra fokus på bryggor och andra anläggningar i vattenområde.

Vid överprövning av kommunala strandskyddsdispenser har 20 kommunala dispenser godkänts under 2022, i vissa fall med tillägg av villkor eller ändring av exempelvis vilken yta som får tas in anspråk som tomt. 22 kommunala dispenser har helt eller delvis upphävts. Två av dessa har upphävts och återförvisats till kommunen för vidare handläggning medan en har upphävts efter att ärendet återkallats.

Förerenade områden

Den enskilt viktigaste faktorn för att nå framgång i efterbehandlingsarbetet är att ha en väl utvecklad samverkan med länets kommuner. I det senaste regionala programmet för förerenade områden är därför ett regionalt mål att genomföra strategimöten med länets kommuner. Syftet med mötena är att implementera ett mer strategiskt arbete med förerenade områden (Strategipaketet). Under innevarande år har strategimöten genomförts med sex av länets tretton kommuner.

En gång om året genomförs en handläggartäff för medarbetare som arbetar med förerenade områden vid Länsstyrelsen och kommunerna med syftet att utveckla samverkan. I år deltog samtliga kommuner i länet. Finspång och Kinda berättade om processen med att ta fram handlingsplaner för det strategiska arbetet med förerenade områden.

Kinda kommun och Mjölby kommun har fått stöttning i sitt arbete med att ta fram ansökningar avseende bidrag för huvudstudier. Länsstyrelsen har haft löpande dialog med kommunerna och har gett respons på ansvarsutredningar samt bidragit med information och underlag till ansökningarna under 2022.

2022 var Östergötlands tur att arrangera de sju sydlänens samverkansträff för förorenade områden. Förutom årets huvudtema PFAS fördes gruppdiskussioner mellan länen och statliga myndigheter om tillsynsvägledning, strategiskt arbete, tillsyn och bidrag.

Naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv med mera

Länsstyrelsen träffade regelbundet kommunala tjänstepersoner och beslutsfattare för en löpande dialog och samverkan kring naturvårdsfrågor. Samverkansmöten har också genomförts med länets större skogsägare (Sveaskog, Boxholms skogar, Svenska kyrkan) med syfte att diskutera skötsel och åtgärder som kan bevara och öka den biologiska mångfalden. Länsstyrelsen har även haft löpande samverkan med andra myndigheter (Skogsstyrelsen, andra länsstyrelser, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten med flera) för att säkerställa samsyn och en långsiktighet i naturvårdsarbetet.

En bra och effektiv naturvård förutsätter god kunskap om vilka områden som har höga naturvärden som bör skyddas och bevaras. Länsstyrelsen har fortsatt arbeta kontinuerligt med inventering av värdefull natur och under 2022 har drygt 40 områden inventerats. Flera av dessa områden visade sig innehålla skyddsvärd skog och kommer att bli en del i Länsstyrelsens framtida skyddsarbete.

Under 2022 har åtta nya områden i länet fått formellt skydd som naturreservat och sex befintliga naturreservat har utvidgats. Markägare har inträngsersatts för ytterligare 281 hektar skogsmark och det innebär att den sammanlagda ersättningen till markägare omfattat cirka 63 miljoner kronor fördelat på tio objekt under året vilket bidrar till ökad mängd skyddad skog.

Den förvaltning av skyddad natur (rapporteras i särskild ordning) som Länsstyrelsen har genomfört 2022 har inneburit omfattande och regelbunden samverkan med markägare, aktörer inom natur- och friluftslivsområdet samt lokalsamhället inklusive små och medelstora företag. Där skapas kontaktytor som bidrar till att öka förståelsen för och utveckla arbetet inom naturvård, biologisk mångfald och friluftsliv.

Läget för den biologiska mångfalden i länet är som i resten av landet och världen på nedåtgående. Arbetet som genomförts under året har förbättrat statusen i mindre områden men för att få en effekt i hela landskapet krävs en uppväxling för att vända trenden och kunna leva upp till internationella och nationella målsättningar. Storskaliga åtgärder från många aktörer krävs och arbetet med grön infrastruktur liksom de satsningar som skett på pollination och områdesskydd ses som verkningsfulla åtgärder.

Friluftsliv

Länsstyrelsen har fortsatt samverkan med Region Östergötland, Skogsstyrelsen och länets kommuner och aktörer verksamma inom friluftsliv genom ett regionalt friluftsnätverk. Det har bland annat förts dialog om samverkan kring friluftslivsfrågor, samhällsplanering, utomhuspedagogik och friluftsliv i skolan.

Genom flera olika informationsinsatser, främst på sociala medier, har Länsstyrelsen försökt inspirera fler människor att ta sig ut i naturen. I samarbete med Östgötatrafiken har några utvalda naturreservat lagts till som sökbara i kollektivtrafikens reseplanerare. Länsstyrelsen har också arbetat med att ta fram en utflyktsguide som ska locka fler att ta sig ut i naturen. Dessa insatser syftar till att underlätta för de som annars har svårare att komma ut i naturen och ska bidra till en mer jämlik folkhälsa.

För att bidra till samhällsplanering för friluftsliv och vardagsnära natur har Länsstyrelsen bland annat påbörjat arbetet med att ta fram ett kartunderlag som beskriver grön infrastruktur för friluftsliv i Östergötland. En dialog har också inletts mellan Länsstyrelsen Östergötland, Naturvårdsverket och Länsstyrelsernas expertgrupp för översiktsplanering med syftet att grupperna ska närma sig varandra och att kunskapen i båda grupperna höjs.

Under 2022 avslutade Länsstyrelsen Östergötland arbetet med Friluftslivets år 2021. Landshövding Carl Fredrik Graf medverkade i en film som sammanfattade insatserna som avsåg skapa en ökad förståelse för friluftslivets värden under året. Dessutom genomfördes det sista kommunbesöket i den så kallade landshövdingestafetten med samtal om utomhuspedagogik och friluftsliv i skolan.

Länsstyrelsen har under året tagit fram en intern Handlingsplan för friluftsliv. Genom det tvärssektoriella arbetet med handlingsplanen för friluftsliv har Länsstyrelsen utvecklat idéer för att underlätta för barn och personer med funktionsnedsättning att ta sig ut i naturen. Under året har det vid två dialogmöten lyfts frågor om friluftsliv och naturpedagogik i skolan, för barns hälsa och utbildning. Dels vid landshövdingestafettens sista möte, dels i det regionala friluftsnätverket.

Invasiva arter

Länsstyrelsen har under 2022 fortsatt med arbetet att förebygga och förhindra spridning av invasiva främmande arter (IAS). Länsstyrelsen deltog aktivt i samverkansgruppen Götalandsgruppen sjögullsnätverket, Lst kustnätverk och arbetsgruppen för vattenpest och utbyte där erfarenheter, informationsmaterial och tips för att få mer effekt av vårt arbete mot invasiva arter. Länsstyrelsen har även deltagit i den nationella IAS konferensen som anordnades av Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten.

Genom deltagande i Naturvårdsverkets och Havs- och vattenmyndighetens informationssatsning ökar kunskapen om problematiken med invasiva arter och vad den enskild kan göra. I år låg fokus på att skapa intresse och öka allmänhetens engagemang för frågan. Detta gjordes genom att målgrupps- och situationsanpassa informationen - vad behöver jag veta om invasiva främmande arter i trädgården, hur känns de igen och vad ska jag göra om de förekommer?

För att underlätta och förbättra samordning av insatser och informationsspridning har Länsstyrelsen även genomfört samverkansmöten med representanter från länets kommuner vid fyra tillfällen under året, samt en gemensam fältdag. För att ytterligare sprida kunskap om invasiva främmande arter externt har Länsstyrelsen haft ett mindre samarbete med Tekniska verken där de informerat om problematiken på sin hemsida. Länsstyrelsen har informerat om invasiva främmande arter på Roxens fiskevårdsområdesförening och Stångåns vattenråds årsmöte samt deltog tillsammans med representanter från Götalandsgruppen och iFiske vid ett informationsmöte riktat till fiskevårdsområdesföreningar i länen. Ett samarbete har genomförts med kollegor som arbetar med Naturkunnig.se så att information och frågor om invasiva främmande arter inkluderas i utbildningsmaterial.

Länsstyrelsen har även tagit över verifiering av inrapporterade fynd via rapporteringsverktyget invasivaarter.nu för växt- och vattenlevande arter i Östergötland. Tidigare var det ArtDatabanken som gjorde detta. Fisken Bandslätting detekterades vid eDNA-provtagning i Gisselöån i Söderköpings kommun. Länsstyrelsen har under året följt upp med två ytterligare eDNA-provtagningar för att kunna bekräfta det eventuella fyndet.

Bekämpning av den invasiva arten sjögull har påbörjats i sjön Sommen. Länsstyrelsen har varit ute i fält och bekämpat fem mindre bestånd med hög spridningsrisk.

Hotade arter

I landmiljöer har skötsel- och restaureringsinsatser för hotade arter och vilda pollinatörer fokuserat på ädellövsmiljöer, sandmarker, tallskogar och gräsmarker. Ofta är en art som Östergötland har ett särskilt ansvar för, till exempel dågräsfjäril, silvergökbi och finnögkontröst, särskilt i fokus men många andra arter gynnas också av insatserna. Åtgärderna genomförs i linje med åtgärdsprogram för hotade arter och i samverkan med privata markägare och andra viktiga aktörer såsom kommuner och skogsbolag.

Genom de åtgärder Länsstyrelsen genomfört har livsmiljöerna förbättrats för hotade arter på ca 50 olika platser utöver det arbete som genomförts inom ordinarie förvaltning av skyddad natur. Länsstyrelsen har också genomfört kommunikationsinsatser i form av medverkan i media, publicering av rapporter och via föredrag till viktiga aktörer. En "träddag" för planerare och förvaltare av offentliga miljöer har också arrangerats av Länsstyrelsen. Kommunikationsinsatserna innebär att kunskapen om naturvärden och artbevarande ökar hos markägare, viktiga aktörer och allmänhet, vilket innebär att de själva kan göra insatser för den biologiska mångfalden.

Lokala naturvårdssatsningen

Arbetet med LONA (Lokala Naturvårdssatsningen) innebär att Länsstyrelsen informerar och erbjuder stöd och hjälp inför projektansökningar och under projektens genomförande. Länsstyrelsen stöttar både administrativt genom projektansökanprocessen och med biologisk kompetens kring olika projektidéer.

Under 2022 beslutades om drygt 8,2 miljoner kronor till 33 nya LONA-projekt i åtta av länets 13 kommuner. Projekten berör bland annat inventeringar, revidering av naturvårdsprogram, förbättringar för pollinatörer, förstudier inför restaurering av våtmarker, anläggande av våtmarker, arbete med invasiva arter och artspecifika åtgärder.

Rovdjur

Under Inventeringssäsongen 2021/2022 dokumenterades 21 lodjursföryngringar som helt eller delvis ligger inom länet, det har även dokumenterats en föryngring av varg i Långbogenreviret. Länsstyrelsen har varit utställare på en lokal lantbruksmessa och informerat om rovdjur, samt deltagit på ett större inventeringsmöte som anordnades av Svenska Jägareförbundet. Som en del av Länsstyrelsens arbete med att främja länets utveckling och följa tillståndet i länet har Länsstyrelsen Östergötland under vintern 2022 genomfört 3 olika enkätundersökningar som handlar om rovdjur och Länsstyrelsens arbete med rovdjursförvaltning.

Verksamheten som berör rovdjur har som tidigare år krävt stora insatser. Trots att arbetet bitvis varit intensivt med flera oförutsedda händelser och en kraftigt ökande lodjurspopulation bedömer Länsstyrelsen att arbetet bedrivits med gott resultat. Lodjurspopulationen i

Östergötland har en fortsatt ökande trend, och vargobservationer sker kontinuerligt på nya platser i länet. Detta leder till ett ökat behov av information från Länsstyrelsen. Länsstyrelsen bedömer att det kommer krävas mer kommunikationsinsatser under 2023 för att möta allmänhetens behov och för att öka transparensen i Länsstyrelsens arbete med de stora rovdjuren. Rovdjursförvaltningen har mestadels omfattat arbete med rovdjursinventering, information, besiktning av skador och förebyggande insatser för tamdjurshållare. Trots att vilthandläggningen prioriterats på den egna myndigheten ser Länsstyrelsen att det slutat två vilthandläggare och att ersättningsrekrytering varit svår under 2022.

Brottslighet och gränsöverskridande avfallsbrottslighet

Länsstyrelsen har påbörjat en uppstart av regional myndighetssamverkan inom länet mot brottslighet inom avfallsområdet. En enkät har skickats till kommunerna i syfte att kartlägga uppfattningen om utbredning av avfallsbrottslighet (nulägesanalys).

Inom ramen för MÖTA (miljösamverkan Östergötland) samordnade länsstyrelsen en inspektörsträff med programpunkter, bland annat åtalansmälan och miljöbrott, bevissäkring vid misstänkt miljöbrott och en programpunkt där Botkyrka kommun delade med sig av deras erfarenheter och handläggning av ett ärende kopplat till miljöbrott inom avfallsområdet.

Förstudie vägledning miljötillståndsprövning med mera

Länsstyrelsen har samrått med Naturvårdsverket i uppdraget om 3C2 Förstudie vägledning om behov av myndighetsgemensam vägledning om miljötillståndsprövning och miljöbedömningsprocessen. Utifrån erfarenheter från arbetet med uppdraget att bidra till att förenkla och effektivisera för verksamhetsutövare inom livsmedelskedjan har Länsstyrelsen också kommit med inspel till Naturvårdsverket.

Miljöprövning

Miljöprövningsdelegationen har fattat beslut i 36 ärenden under 2022 och det har inkommit 30 nya ärenden under året. Detta resulterade i en något lägre ärendebalans, 77 stycken öppna ärenden, vid årets slut jämfört med utgången av 2021. Länsstyrelsen ser som en del av resultatet av årets arbete att antalet äldre ärenden, de över 1 år, fortsätter minska. Vid utgången av 2022 var det 48 ärenden över ett år jämfört med 72 vid ingången av året.

Handläggningstiden om 180 dagar för ärenden med hel tillståndsprövning från komplett ansökan till beslut nås för 43% av ärendena som beslutats 2022. Det är en liten förbättring mot 2021 men fortsatt gör ärendebalansen med äldre ärenden effekten att målen om handläggningstider nås.

Resultatbedömning

Miljöövervakning och vattenförvaltning

Den löpande regionala miljöövervakningen följer planen för 2021–2026 och 2022 har övervakning inom 26 delprogram på land och i vatten genomförts. Av de tolv mål som bedöms på regional nivå bedöms enbart *Bara naturlig försurning* som nära att nås till 2030 med befintliga styrmedel och resurser. Samtidigt har trenden för målet försämrats något från föregående år. En negativ utveckling gäller även för målen *Frisk luft* och *Levande skogar*. Mer information om målbedömning och trendriktningar finns att läsa i Regional årlig uppföljning av miljömålen 2022.

För övriga miljömål är bedömningen att de inte kommer att nås till år 2030. *Ett rikt-odlingslandskap* och *Ett rikt växt- och djurliv* kvarstår med negativ trendriktning. Även om många insatser för naturvård sker kontinuerligt i Östergötland förväntas arter försvinna från länet och artrikedomen per ytenhet sjunka. Miljöersättningar är inte utformade efter svenska betesmarker eller för att gynna biologisk mångfald. Vidare tar det tid för hotade arter att återhämta sig även om livsmiljön blivit bättre. Under 2022 har flera åtgärder utförts inom odlingslandskapet, i tallmiljöer och Eklandskapet i Östergötland.

Länsstyrelsen bedömer resultatet inom vattenresursförvaltning, åtgärdssamordning inom övergödning, bevarandeplaner för Natura 2000-områden, nationella planen för moderna miljövillkor, tillsyn strandskydd, naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv med mera som gott. Länsstyrelsen bedömer också att arbetet med grön infrastruktur i en första fas har uppnått goda resultat.

Miljöprövning

Länsstyrelsen ser utvecklingsbehov för området miljöprövning då handläggningstider nås i färre än 50% av ärendena samt att ärendebalansen av äldre ärenden är fortsatt hög.

Areella näringar

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p10 Lantbruk och landsbygd	Länsstyrelseinstruktion
3§ p11 Fiske	Länsstyrelseinstruktion
4§ p1 Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärdabalken	Länsstyrelseinstruktion
4§ p3 I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Länsstyrelseinstruktion
1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete	Regleringsbrev
1A9 Målsättningar för hantering av EU-stöd	Regleringsbrev
1A10 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet	Regleringsbrev
1A11 EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Regleringsbrev
1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- * *Besluta om och kontrollera jordbrukarstöd till jordbruksföretagare som direktstöd och inom Landsbygdsprogrammet.*
- * *Kontrollera vissa andra stödformer till jordbrukare som Jordbruksverket handlägger, till exempel stöd för djuromsorg.*
- * *Inom ramen för landsbygdsprogrammet besluta olika landsbygdsstöd som företagsstöd, miljöinvesteringar och projektstöd och arbeta med samarbetsprojekt kopplat till livsmedelsstrategin.*
- * *Erbjuda kompetensutveckling, information och rådgivning till lantbrukare och företagare på landsbygden.*
- * *Ansvara för ängs- och betesmarksinventering.*
- * *Ansvara för behörighetsutbildningar för att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus.*
- * *Ansvara för tillsyn av flyghavre och vissa skadegörare.*
- * *Ansvara för ansvar regionalt för genomförandet av de fiskeripolitiska målen för yrkesfiske och vattenbruk samt hållbar förvaltning och skydd av fiskbestånd.*
- * *Ansvara för handläggning av jordförvärvsärenden vid köp av jord- och skogsbruksfastigheter.*
- * *Förordna fisketillsynspersoner och ansvarar för olika fiskevårdsåtgärder.*
- * *Handlägga stöd inom europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF).*

Målet för areella näringar, landsbygd och livsmedel är att insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart.

Riksdagen har även beslutat om ett övergripande mål för *livsmedelskedjan*:

En konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

Det övergripande målet för *fiskepolitiken* är att bidra till livskraftiga fisk- och skaldjursbestånd, ett hållbart fiske och hälsosamma ekosystem samt att stärka målluppfyllnaden i Maritima strategin och Livsmedelsstrategin.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Samordning av bitillsynen i Jönköping, Kalmar och Östergötlands län

Länsstyrelsen ansvarar för den regionala bitillsynen i tre län. Uppdraget har inneburit löpande dialog med bitillsynsmän, Jordbruksverket samt samordningsansvariga län under året. Länsstyrelsen har bland annat meddelat utbrott av smittsamma bisjukdomar och hållit www.lansstyrelsen.se uppdaterad med information gällande biodling. Länsstyrelsen har liksom föregående år sett till att bemanning finns tillgänglig i respektive län och förordnat bitillsynsmän samt samordnat information till bitillsynsmännen under 2022. Myndigheten har också samordnat insamling av uppställningsplatser och bistått bitillsynsmännen med underlag och information samt i vanlig ordning administrerat deras arvoden. Uppdraget är väl genomfört under året.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Areella näringar (60–62)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	38,5	32,7	30,9
Antal årsarbetskrafter kvinnor	26,8	22,4	22,5
Antal årsarbetskrafter män	11,8	10,3	8,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	12 782	12 856	13 017
Antal beslutade ärenden	16 790	13 229	14 835
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	523	3 651	3 655
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	41 511	33 158	32 626
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	2 044	982	519

Under pandemin avslutade flera medarbetare sina anställningar inom landsbygdsområdet. Ersättningsrekryteringar påbörjades först under 2022 när verksamheten kunde återgå till det normala. Verksamheten kunde under pandemin inte genomföras enligt plan och i princip all personal lånades ut till annan verksamhet inom Länsstyrelsen. Arbetet med projekt i landsbygdsprogrammet har återigen kunnat utföras i större omfattning efter att de restriktioner som rådde under pandemin hävdes.

Arbetet med Jordbrukarstöd har under 2022 krävt mer arbetade timmar då kontrollfrekvensen återgick till normala frekvensnivåer efter de minskning av frekvenser som har varit gällande under pandemiåren 2020 och 2021. Detta sammantaget har gjort att

Länsstyrelsens arbete med de areella näringarna har utökat personalstyrkan under 2022, relativt 2020 och 2021. Detta återspeglas i ökningen av verksamhetskostnader.

Ärendebalansen har minskat främst på grund av arbete med Jordbrukarstöden. Under 2022 har fokus legat på att avsluta äldre ärenden från landsbygdsprogrammet 2015-2022. Under 2021 låg fokus på arbetet med ackrediteringsprövningen av Jordbruksverket, vilket gjorde att Länsstyrelsen arbetade i större utsträckning med återkrav. Det samt att Jordbruksverkets utveckling av IT stöd för handläggning av samtliga ärendetyper har gått framåt gör att Länsstyrelsen nu 2022 har kunnat avsluta en större andel ärenden, både vad gäller äldre ärenden och ärenden upprättade under innevarande år.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Andel ekologisk brukad jordbruksmark (%)	En konkurrenskraftig livsmedelskedja	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾		*	27%	27%
Areal betesmarker och slätterängar (ha)	Miljömål Ett rikt odlingslandskap	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾		42 975	43 213	42 959

* Det saknas färdig statistik för 2022 när det gäller ekologiskt brukad mark.

1) Jordbruksverkets statistikdatabas.

2) Länsstyrelsens register.

Resultatredovisning

Regionalt livsmedelsstrategiarbete

Under hösten startades en process upp för att sammankoppla den strategiska planen för jordbrukspolitiken 2023–2027 med livsmedelsstrategin. Det partnerskap som har funnits i nuvarande landsbygdsprogram upplöstes vid årsskiftet 2022/2023 och en ny mötesform kommer att implementeras under 2023 då den strategiska planen för jordbrukspolitiken 2023–2027 implementeras.

Östergötland antog redan 2016 en regional livsmedelsstrategi, innan den nationella livsmedelsstrategin var klar. Efter pandemiåren behöver den regionala strategin revideras och anpassas till den nationella strategin och de nationella handlingsplaner som tillkommit de senaste åren. För att starta upp arbetet med livsmedelsstrategin och för att aktualisera arbetet tog Länsstyrelsen, Region Östergötland och Vreta Kluster i samverkan fram en färdplan för Östergötlands regionala livsmedelsstrategiarbete 2023–2030. Syftet med färdplanen är att få fokus på livsmedelsstrategins mål och underlätta arbetet genom att färdplanen blir ett verk för att sammansvetsa aktörerna och motverka att verksamhet bedrivs i stuprör.

Under 2022 har Länsstyrelsen verkat för att nå målen i livsmedelsstrategin genom att besluta och betala ut stöd till primärproduktion och livsmedelsförädling inom landsbygdsprogrammet samt samtliga jordbrukarstöd. Länsstyrelsen hade under 2022 pågående projekt med aktiviteter inom samarbetsprojekt "vildsvin", inom projekt för att öka den ekologiska produktionen, inom regler och villkor (ett eget projekt men även som deltagare i ett länsövergripande regler och villkor-projekt), kommunikations- och utvärderingsprojekt samt

övriga kompetensutvecklingsprojekt inom miljö och klimat och Skapa nya jobb. Samtliga projekt har en stark koppling till möjligheterna att uppnå målen i livsmedelsstrategin.

Inom fokusområdet regler och villkor påverkas livsmedelskedjans alla delar på olika sätt. Många av reglerna är till för att konsumenterna ska få säkra livsmedel och att för att miljöpåverkan ska vara så låg som möjligt. Andra regler för certifiering och upphandling påverkar också livsmedelsproduktionen. Ett arbete påbörjats för ökad samverkan mellan beslutsfattare och tjänstepersoner i de offentliga organisationerna för att uppnå en likriktning i målstyrningen. Länsstyrelsen har regelbundna möten med Region Östergötland med fokus på informationsspridning och pågående åtgärder och insatser samt hur myndigheten ska använda tillgängliga medel för att effekt ska nås i organisationerna och i länet. Länsstyrelsen deltar i länssamråd där vikten av att förvalta ett landskap lyfts liksom vilka konsekvenserna blir när jordbruksmarken exploateras. För att implementera och öka kunskaperna inom livsmedelsstrategins olika mål krävs ett kontinuerligt tvärsektorielt arbete mellan Länsstyrelsens olika sakområden för att identifiera eventuella målkonflikter. Livsmedelsstrategins mål lyfts fram i tvärsektorIELLA interna diskussioner som till exempel remisser, beredningar och beslut på Länsstyrelsen.

Landsbygdsprogrammet

Kontinuerlig information och dialog inom Länsstyrelsen och gentemot externa aktörer skedde under 2022 om den sammanhållna landsbygdspolitikens innebörd och om vikten av att jobba med ett helhetsperspektiv. Det är viktigt att skapa lösningar med helhetsperspektiv i länet för att ge berörda aktörer god möjlighet att göra sammanvägda bedömningar som kan påverka regionens livsmedelsproduktion. Landsbygdsprogrammets olika åtgärder ska bidra till en livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, boende, arbete och välfärd som leder till ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Länsstyrelsen samordnar ett forum, "Partnerskapet för landsbygdsprogrammet", med fokus på landsbygdsprogrammets olika åtgärder med representanter från de gröna näringarna. Partnerskapet har träffats fyra gånger under 2022 och leds av landshövdingen sedan flera år tillbaka. Denna mötesform kommer att upphöra vid årsskiftet 2022/2023 och från 2023 övergå i en ny samverkansgrupp i samband med starten av den strategiska planen för jordbrukspolitiken 2023–2027. Den nya samverkansgruppen för hållbara livsmedelssystem beslutades i december 2022 med syfte att samverka för att nå de strategiska mål i länet som är kopplade såväl till den strategiska planen som den nationella och den regionala livsmedelsstrategin samt andra relevanta regionala strategier för de gröna näringarna.

EU:s gemensamma jordbrukspolitik

Under 2022 har länsstyrelserna ingått i Jordbruksverkets nya reformorganisation för införandet av den gemensamma jordbrukspolitiken. Medarbetare på Länsstyrelsen Östergötland har medverkat i arbetsgrupper, tvärfunktionella stödgrupper, referensgrupp, styrgrupp samt i en strategisk beredningsgrupp på chefsnivå.

Målsättningar för hantering av EU-stöd

Fokus har under 2022 varit att prioritera utbetalningar av företagsstöd, projektstöd och miljöinvesteringar. Detta mot bakgrund av de tydliga signalerna från de gröna näringarna i länet om de negativa konsekvenserna av kriget i Ukraina fått på det östgötska jordbruket. Under 2022 presterades åtgärder för att stärka fungerande dränering som ökar produktionen och minskar växtnäringen genom att genomföra utlysning för täckdikning. Det fanns ett stort intresse för täckdikning i länet och hela budgeten för stöd om 10,2 miljoner kronor användes

till en total investering om ca 34 miljoner kronor. Cirka 1 000 hektar åkermark kommer att täckdikas som ett resultat av investeringarna.

Landsbygdsprogrammets olika projekt inom kompetensutveckling, rådgivning och information

Inom samtliga kompetensutvecklingsprojekt förväntas kunskapsnivån öka hos länets landsbygdsföretagare. Genom att företagarna har deltagit på aktiviteter som erbjudits under 2022 som exempelvis rådgivning, kurser, studieresor och webinarium har effektiviteten ökat och måluppfyllelsen för investeringar, miljöstöd och övriga insatser som har beviljats stöd inom landsbygdsprogrammet förbättrats. Vikten av samarbete mellan de gröna näringarnas rådgivningsorganisationerna samt Länsstyrelsen är en förutsättning för att kunna ta fram aktiviteter och nå ut till målgrupperna.

Syftet med samarbetet är att skapa förutsättningar för konkurrenskraftiga och lönsamma lantbruksföretag som då kan ha förutsättningar till att verka för att nå de strategiska målen i den nationella och regionala livsmedelsstrategin – hållbara livsmedelssystem. Länsstyrelsen har ett brett förankrat samarbete med flertalet rådgivningsorganisationer inom de gröna näringarna inom länet. Det i sin tur ökar möjligheterna att nå målen inom livsmedelsstrategin, Agenda 2030, miljömålen och andra strategier inom länet.

Under året har verksamheten inom Greppa Näringen, Ett rikt odlingslandskap, Ängsprojekt för samverkan och Ekologisk produktion samt Skapa nya jobb kommit i gång med fysiska aktiviteter efter pandemin. Konsekvenserna av kriget i Ukraina för förutsättningar att bedriva landsbygdsföretag har försämrats och detta märks tydligt med större oro inför framtiden och svårigheter att kunna planera framåt. Förutsättningarna för insatsvaror med mera är i ständig rörelse och skapar osäkerhet. Under 2022 genomfördes aktiviteter med teman som energi, klimat, dikesunderhåll, bördighet och mullhalt, skötselkurser betesmarker. Inom Skapa nya jobb har genomförda aktiviteter haft fokus på livsmedelsförädling som skapar synergieffekter med det övriga livsmedelsstrategiarbetet inom länet.

Ängs- och betesmarksinventeringen 2022

Syftet med ängs- och betesmarksinventering är att besöka/inventera marker som saknar miljöersättning som har inventerats tidigare, marker som har åtaganden med särskilda värden som inte har inventerats tidigare samt marker som inte har haft åtagande besök på många år. Under 2022 har inventeringen haft fokus på skärgården vilket har inneburit att logistiken har varit en utmaning. Totalt har 248 objekt som omfattar 763 hektar inventerats och material är inlagt i Jordbruksverkets databas TUVÅ. Efter fältsäsongen har Länsstyrelsen kommunicerat med kommuner som är färdiginventerade, vilket uppskattades hos kommunekologerna som då har bra underlag tillgängligt för arbete i till exempel kommunala naturvårdsplaner och arbetet med Grön infrastruktur. De marker och trakter som indikerar att många marker saknar hävde eller har högt restaureringsvärde följs upp och tas med i uppsökande verksamhet inom andra landsbygdsprogramsprojekt.

Behörighetsutbildningar för bekämpningsmedel

Syftet med behörighetsutbildningar för bekämpningsmedel är att erbjuda utbildningar för säker användning av bekämpningsmedel. Under 2022 har Länsstyrelsen genomfört en grundkurs med totalt 50 deltagare, och ytterligare 3 digitala och 2 fysiska repetitionskurser med totalt 150 deltagare. Tillsammans med Jordbruksverket och övriga länsstyrelser sker en samverkan kring utbildningsplaner för att kunna erbjuda utbildningar inom samtliga produktionsinriktningar och även erbjuda utbildningsplatser till andra län.

Tillsyn över fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap 7§ ärvdabalken

Länsstyrelsens uppdrag är att bedriva tillsyn över att lantbruksfastigheterna avvecklats inom föreskriven tid enligt ärvdabalken. Från och med 2020 fram till slutet av 2022 har det inkommit totalt 226 ärenden. Noteras kan att en effektivare tillsyn än tidigare har bedrivits 2022. Under 2022 har det inkommit 89 underrättelser om dödsbon. Totalt är det 80 öppna ärenden varav 49 öppna ärenden från 2022, resterande är från tidigare år.

Förvärv av lantbruksfastigheter

Totalt har 44 jordförvärvsärenden inkommit under året varav 39 har beslutats och fem ärenden är under handläggning. Av ansökningarna om förvärv har 25 gällt fysiska personers förvärv och 19 har gällt juridiska personer.

Jordbrukarstöd

Under den innevarande programperioden (2015-2022) har komplexiteten i stödsystemet för Jordbrukarstöden ökat. Jordbruksverket har också behövt göra hårda prioriteringar vad gäller utvecklingen av de IT-systemen som lantbrukarna ansöker i och som Länsstyrelsen handlägger i. Detta har lett till att Länsstyrelsens handläggnings- och kontrollarbete har krävt ökade resurser under perioden. IT-systemet för handläggning har under 2022 utvecklats ytterligare vilket gjort att i princip samtliga ärenden nu kan handläggas klart. Då funktionaliteten har tagits fram under innevarande år och 2022 års utbetalningar har prioriterats är inte samtliga ärenden beslutade ännu. 2022 års utbetalningar har prioriterats då dessa genererar större summor ut till de stödsökande.

Länsstyrelsen i Östergötlands län tog 2022 emot 3 067 SAM-ansökningar (en samordnad ansökan om jordbrukarstöd). En SAM-ansökan består vanligtvis av ansökan om olika stödformer och betalas ut i flera omgångar. Det medför att en enskild SAM-ansökan genererar flera beslut. Inför 2022 kvarstod delar av handläggningen från 2015–2021 års jordbrukarstödsansökningar. Under 2022 har Länsstyrelsen fattat 15 404 utbetalningsbeslut för stödår 2015–2022.

Under 2022 har fokus för handläggning av jordbrukarstöden legat på att avsluta större delen av de övriga ärenden som ännu inte beslutats för samtliga stödår 2015-2022 inför det nya landsbygdsprogrammet 2023. Årets utbetalningar har dock prioriterats högst och drygt 800 miljoner kronor har betalats ut eller fått beslut om utbetalning innan årsskiftet 2022/2023. Majoriteten av lantbrukarna har fått sina stöd utbetalda i tid då 93 procent av direktstöden och 94 procent av miljöstödsersättningarna är färdighanterade för stödår 2022. För ärenden med stödår 2015-2021 har Länsstyrelsen 562 antal ärenden kvar att avsluta, men dessa planeras att avslutas i så stor utsträckning som de tekniska möjligheterna medger innan 31 mars 2023.

Återkrav 2015-2022

Hantering av återkrav inom Jordbrukarstöden påbörjades under 2021 med en stor satsning på att få samtliga återkrav för stödåren 2015–2020 beslutade. Under 2022 har fokus snarare varit på att implementera en löpande hantering av återkraven.

Under senare delen av 2020 öppnade Jordbruksverket upp funktionalitet i IT-systemet för att göra återkrav på tidigare felaktiga utbetalningar och under 2021 arbetade Länsstyrelserna hårt för att klara kravet om att 100 procent av uppkomna återkrav för stödåren 2015–2019 ska vara beslutade vilket var en förutsättning för att klara prövningen av Jordbruksverkets godkännande som utbetalande organ. Under 2022 har 346 beslut om återkrav fattats.

EU:s gemensamma jordbrukspolitik 2023–2027

Under 2022 har länsstyrelserna på olika nivåer aktivt medverkat i arbetet med EU:s gemensamma jordbrukspolitik för 2023 – 2027. På chefsnivå har länsstyrelserna medverkat i den strategiska beredningen på Jordbruksverket genom två landsbygdsdirektörer och länsstyrelsernas reformledare. Vidare har sju medarbetare från länsstyrelserna arbetat inom de tvärfunktionella grupperna i Jordbruksverkets reformarbete, varav två från jordbrukarstödsenheten i Östergötland. Till det har ytterligare 36 medarbetare medverkat i olika arbetsgrupper eller uppdrag.

Länsstyrelsens medarbetare i tvärfunktionella grupper, arbetsgrupper och uppdrag är verksamhetsexperter som bidragit med kunskap om genomförandet av dagens jordbrukspolitik för att på så sätt hjälpa till att utveckla arbetssätt och metoder för ett effektivt genomförande av den gemensamma jordbrukspolitiken för 2023 – 2027.

Länsstyrelserna har även deltagit i Jordbruksverkets arbete med att skapa ett effektivare målstyrningssystem för den strategiska planen. Länsstyrelserna har ingått i både styrgruppen och i flera arbetsgrupper under framtagandet. Under slutet av året har länsstyrelserna gjort ett eget arbete för att bemanna upp med kompetens på olika nivåer inom den nya målstyrningsprocessen.

Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap

Länsstyrelsen har under 2022 hanterat tre ansökningar om ersättning för skador på fiske och fiskeredskap orsakade av säl. Ersättning har beviljats enligt de villkor som angetts i Havs- och vattenmyndighetens beslut den 29 mars 2022.

Fiske

En av de prioriterade satsningarna under 2022 har varit arbetet för att öka rovfiskbeståndet längs Östersjökusten. Rovfiskbestånden har minskat kraftigt de senaste 20 åren vilket har lett till en ekologisk obalans i grunda kustmiljöer med stora mängder spigg och fintrådiga alger. Länsstyrelsen har genomfört uppföljning av gäddbestånd med hjälp av bland annat elfiskebåt. Länsstyrelsen har också finansierat en pilotstudie med syfte att odla gädda för utsättning och ökad kunskap om yngeltillväxt med mera. Länsstyrelsen medverkar även i flera projekt som syftar till att återställa lek- och uppväxtmiljöer för kustlevande fisk.

Länsstyrelsen har medverkat i flera samverkansgrupper under året. Samarbetet med olika grupper runt Vättern är omfattande och myndigheten har medverkat i samordning Vättern, samförvaltning Vättern och LEADER-Vättern. Länsstyrelsen förvaltar tillsammans med övriga län runt Vättern yrkesfisket i sjön, främst genom att hantera redskapsdispenser. Länsstyrelsen har även medverkat i tre beredningsgrupper, Stora sjöarna, beredningsgrupp Öst och

beredningsgrupp Östersjön utsjö. Syftet med grupperna är att få till ett ökat samarbete mellan länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten. Länsrådet på Länsstyrelsen har under året varit ordförande för Vätternvårdsförbundet som arbetar med att bevara sjöns unika egenart och med att samordna åtgärder, övervakningsprogram och forskning i och omkring Vättern. Förbundet bevakar också olika intressen i och runt Vättern. Arbetet finansieras av medlemmarna vilka utgörs av företag, myndigheter och organisationer runt Vättern samt övriga som har intresse av miljön i Vättern.

Resultatbedömning

Sammantaget är bedömningen av resultatet för uppdragen kring areella näringarna för 2022 gott.

Jordbrukarstöd

Under 2022 har Länsstyrelsens arbete med handläggning av jordbrukarstöden löpt på bra och Länsstyrelsen har nått målen i SUSS-planen. Länsstyrelsen har dessutom hanterat en stor del av de ärenden som var kvar sedan tidigare år samtidigt samt stöttat upp andra län med handläggning och bemannat upp arbetsgrupper och tvärfunktionella grupper i reformarbetet.

Vad gäller kontrollverksamheten har kontrollfrekvenserna från EU återigen höjts till samma nivå som innan pandemin. Återgången i kombination med en hög sjukfrånvaro har gjort att det har varit svårt att nå de mål som är uppsatta i den nationella SUSS-planen. Effektiviseringsarbete med systematiska individuella uppföljningar har gjort att myndigheten ändå lyckats nå målen.

Landsbygdsstöden

Arbetet med att administrera landsbygdsstöden under 2022 har fungerat bra och resultatet bedöms som gott. De mål som är satta på nationell nivå har uppnåtts. Även arbetet inom samtliga kompetensutvecklingsprojekt och samarbetsprojekt har kommit i gång bra under 2022 och övriga arbetsområden har uppnått gott arbetsresultat - till exempel ängs- och betesmarksinventeringen, samordning av bitillsynen, avveckling av dödsbon samt jordförvärvsärenden. Samtliga av dessa verksamhetsområden bidra även till att uppmärksamheten kan lyftas kring vikten av att arbeta tvärsektorielt med livsmedelsstrategins mål. Utmaningen är att slutföra nuvarande landsbygdsprogram samtidigt som den strategiska planen för jordbrukspolitiken 2023–2027 startas upp.

Folkhälsa, jämställdhet, integration med mera

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p12 Folkhälsa	Länsstyrelseinstruktion
3§ p13 Jämställdhet	Länsstyrelseinstruktion
3§ p14 Integration	Länsstyrelseinstruktion
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Regleringsbrev
1C6 Återfallsförebyggande insatser våld i nära relationer	Regleringsbrev
3B17 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Regleringsbrev
3C7 Länsstrategier för jämställdhet	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet omfattar områdena folkhälsa, jämställdhet, mänskliga rättigheter och integration. Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska:

- * *Samordna och utveckla det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) i länet. Länsstyrelserna har även ett regionalt tillsynsansvar inom alkohol och tobak.*
- * *Samordna och ge stöd inom jämställdhetsområdet genom att kartlägga och följa utvecklingen av jämställdhet i länet.*
- * *Ansvara för att den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor får genomslag i länen.*
- * *Samverka och samordna arbetet med mänskliga rättigheter inklusive stöd till andra aktörer som arbetar med mänskliga rättigheter inom områdena barnets rättigheter och barnkonventionen, funktionshinder, nationella minoriteter och minoritetsspråk samt rasism i arbetslivet.*
- * *Samordna och samverka när det gäller att driva och delta i planering, organisering, genomförande och uppföljning av integrationsinsatser.*
- * *Bevilja statsbidrag till kommuner för personligt ombud.*
- * *Ansvara för att utveckla det brottsförebyggande arbetet på regional nivå.*

Följande punkter sammanfattar målen inom verksamhetsområdet.

- * *Det övergripande målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhällsliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.*
- * *Målet för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT) är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.*
- * *Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det finns också sex jämställdhetspolitiska delmål.*

- * Målet för politiken för mänskliga rättigheter är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.*
- * Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.*
- * Målet för politik mot diskriminering är ett samhälle fritt från diskriminering. Det övergripande målet för integrationspolitiken är lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.*
- * Målet för samhällets insatser mot spelberoende är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande.*
- * Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet och verksamheten omfattar även brottsförebyggande arbete.*

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen har samordnat de gemensamma myndighetsinsatser som beskrivs i ”Myndighetsgemensamt uppdrag om information och vägledning i arbetet mot hedersrelaterad brottslighet” (A2020/02649/JÄM) för att främja tillämpningen av de nya bestämmelser mot hedersrelaterad brottslighet som trädde i kraft den 1 juli 2020. Länsstyrelsen har också sammanställt ett samordnat stöd i form av en myndighetsgemensam vägledning för personal inom socialtjänst, hälso- och sjukvård, skolväsende och polis ((A2020/02649/JÄM), och fortsatt arbete med att förebygga och bekämpa könsstämpning av flickor och kvinnor (A2020/01029). Länsstyrelsen har också arbetat med att stärka statliga och kommunala verksamheters förmåga att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck, barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstämpning. Resultaten från nämnda uppdrag redovisas i särskild ordning.

Inom ramen för det nationella uppdraget att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck har ett arbete pågått med att förbereda inrättandet av ett nationellt kompetenscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck (A2020/02708/JÄM). Organisationen sjuönsattes den 1 oktober och i och med detta förändrades även den Länsstyrelseinterna organisationen (se avsnitt Organisation).

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Folkhälsa, Jämställdhet, integration med mera (70, 80–85)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	32,0	33,6	28,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	28,5	30,3	23,8
Antal årsarbetskrafter män	3,5	3,3	4,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	183	251	161
Antal beslutade ärenden	231	126	162
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	5	17	8
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	55 071	47 202	38 611
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	13 091	13 054	5 518

Av 32 årsarbetskrafter avser 19,1 de regionala uppdragen inom social hållbarhet. Övriga årsarbetskrafter avser Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Av 183 ärenden avser merparten uppdrag på regional nivå inom social hållbarhet. Övriga ärenden avser Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck. Antal inkomna ärenden ligger på samma nivå som år 2020, efter en tillfällig ökning 2021 som bland annat berodde på ökade ärenden kopplat till Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck. Antal ärenden äldre än två år har minskat något och beror delvis på projekt inom integrationsområdet som löper under mer än två år.

Verksamhetskostnaden har fortsatt att öka. Det beror främst på ökade satsningar, särskilt inom området mäns våld mot kvinnor. Avseende lämnade bidrag avser drygt 5,8 miljoner kronor enheten för social hållbarhet och rör uppdrag inom personligt ombud, integration samt mäns våld mot kvinnor. Resterande summa för lämnade bidrag avser Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Resultatredovisning

Folkhälsa

Länsstyrelsen har under året förstärkt folkhälsoarbetet och lade stort fokus på att föra dialog med aktörer som bidrar till befintliga lokala och regionala förutsättningar för folkhälsoarbete i länet. Det har resulterat i att Länsstyrelsen tillsammans med Region Östergötland påbörjat en samplanering av de regionala folkhälsonätverken för politiker och tjänstepersoner. Det förväntas ge bättre förutsättningar att genomföra folkhälsouppdraget under 2023, då Länsstyrelsen kan utgöra en länk mellan nationell, regional och lokal nivå. Det förväntas även ge möjligheter att stödja implementeringen av folkhälsopolitiken genom att öka kunskapen och stärka förutsättningar för främjande och förebyggande arbete med fokus på goda och jämlika förutsättningar för hälsa genom livet.

I länet har en ny folkhälsostrategi tagits fram av Region Östergötland i samverkan med länets kommuner, Länsstyrelsen och civilsamhället.

Länsstyrelsens samordnar flera forum och nätverk inom folkhälsoområdet, exempelvis länets ANDTS-råd (alkohol, narkotika, doping, tobak, spel), nätverk för kommunala ANDTS-

samordnare, det regionala brottsförebyggande rådet (Regbrå), MÖTA (Miljösamverkan Östergötland) och Östergötlands friluftsnätverk. Länsstyrelsen Östergötland har under 2022 i samverkan med olika aktörer i länet tagit fram och lanserat en regional ANDTS-strategi och den brottsförebyggande strategin Östergötland tillsammans mot brott. Länsstyrelsen har även deltagit i arbetet med en regional suicidpreventiv strategi för ökad jämlikhet i hälsa. Strategierna bidrar till att ge riktning och prioritering i arbetet likväl som att det bidrar till att länets aktörer arbetar mer samordnat.

Länsstyrelsen och regionen har påbörjat en kartläggning av olika aktörers roller med mandat- och ansvarsfördelning i länet, vilket förväntas skapa ömsesidig tillit och förståelse för varandras roller. Att kartlägga aktörer är en central del i myndighetens nya folkhälsouppdrag. Under hösten 2022 lades fokus på att förankra den regionala och lokala aktörskartan samt att lyssna in behov inom folkhälsoområdet. Länsstyrelsen har även ingått i en nationell arbetsgrupp som arbetar med kartläggningen tillsammans med Folkhälsomyndigheten.

Länsstyrelsen har på olika sätt höjt kunskapen kring folkhälsa i länet genom utbildningar och seminarier inom olika områden riktad till olika målgrupper. Det har till exempel handlat om hälsoekonomi, risk- och skyddsfaktorer, att arbeta förebyggande med spel om pengar, att ta fram underlag för friluftsliv och seminarium om den regionala barnmiljöhälsoberättelsen. Folkhälsoperspektivet lyftes även i olika rapporter och kartläggningar såsom mätningar av narkotikaspår i avloppsvatten.

Utvecklingsarbetet ”Alla barn i Östergötland”. Tillsammans med kommunerna driver Länsstyrelsen ett samordnat, långsiktigt och strukturerat utvecklingsarbete för att främja goda och jämlika uppväxtvillkor för barn och unga. Arbetet bidrar till stärkta förutsättningar för det lokala främjande och förebyggande arbetet genom kommunnära stöd. Inom ramen för Alla barn i Östergötland ges ett processtöd och kunskapshöjande insatser kring hur främjande och förebyggande arbete med ett jämlikhetsfokus kan bidra till att minska klyftorna i hälsa. Arbetet sker utifrån skyddsfaktorer baserade på forskning och hur dessa kan bidra till en ökad måloppfyllelse i skolan, en meningsfull fritid och goda föräldra-barnrelationer. Insatserna har lett till en ökad samverkan inom kommunerna och en genomförandeplan för det fortsatta arbetet.

Jämställdhet

För att de jämställdhetspolitiska målen ska få genomslag i länet har Länsstyrelsen Östergötland som ett resultat av länets jämställdhetsstrategi sedan 2019 ett jämställdhetsråd bestående av ledamöter från privat, ideell och offentlig sektor. Rådet träffas fyra gånger per år och verkar för att föra ut de jämställdhetspolitiska målen i sina nätverk och i sina organisationer. Genom rådet togs 2021 initiativ till en utbildning i systematiskt jämställdhetsarbete för chefer och ledare i Länsstyrelsens regi. Den har 2022 genomförts en andra gång och utbildat 29 chefer och ledare i länet. Utbildningen har även utvärderats med mycket goda resultat. Under slutet av 2022 genomfördes en nomineringsomgång för att förnya rådet inför mandatperioden 2023–2025 och nya ledamöter valdes in.

Jämställdhetsrådet har även tagit initiativ till samt genomfört en enkätundersökning av sportjournalistiken bland samtliga medier i länet. Undersökningen presenterades på mötesplats SM-veckan både live och digitalt. Undersökningen visade att få medier arbetar systematiskt med att följa upp eller kartlägga sportjournalistik ur ett jämställdhetsperspektiv. Förhoppningen med insatsen har satt frågan på mediehusens agenda.

Under 2022 genomfördes förändringar i det jämställdhetsnätverk för tjänstepersoner inom kommuner och region som Länsstyrelsen driver. Nätverket slogs samman med andra nätverk i Länsstyrelsens regi och bildade ett "Rättighetsnätverk". Syftet med detta är dels att kunna arbeta mer samlat med rättighetsfrågor i länet, dels att kunna utgöra ett bättre stöd och en tydligare samordning i frågorna gentemot länets kommuner.

Flera utbildningsinsatser genomförts under året. Exempelvis har en satsning med förskolorna i Norrköpings kommun pågått under hela året. Samtliga rektorer inom den kommunala förskolan har utbildats i jämställdhet och jämställdhetsintegrering vid två tillfällen. Utöver detta har en digital utbildningsfilm tagits fram som finns tillgänglig för pedagoger och andra funktioner inom förskoleverksamheten. Genom denna satsning har alla chefer och pedagoger inom den kommunala förskolan i Norrköping utbildats i jämställdhetsintegrering och jämställd teori och praktik i förskolan.

Integration

Med anledning av Rysslands invasion av Ukraina fick Länsstyrelsen flera uppdrag för att möta de behov som uppstod. Den ordinarie organisationen förstärktes med en krishanteringsstab, där tjänstepersoner från integrationsuppdragen har bidragit. Genom staben har lägesbilder rapporterats till regering och berörda departement. En regional scenarioanalys togs fram till stöd för länets aktörer och regelbundna möten med länets samverkansorganisation för krishantering genomfördes. Extrainsatta möten med ordinarie nätverk så som integrationsrådet och mottagningsforum genomfördes för att möjliggöra informationsdelning och dialog mellan kommuner och statliga myndigheter. För att snabbt nå ut med aktuell information sammanställde Länsstyrelsen veckovisa mejlutskick under våren och sommaren. Utskickerna var uppskattade, då de gav mottagarna samlad aktuell information för olika verksamheter. Vidare har samarbetet med civilsamhället förstärkts. Länsstyrelsen har under året deltagit i olika forum som etablerats med aktörer från civilsamhället i samband med att massflyktsdirektivet aktiverades och behov av olika insatser identifierats.

Under våren 2022 bjöd Länsstyrelsen tillsammans med Migrationsverket in länets kommuner till ett seminarium kring de statliga ersättningar som Migrationsverket ansvarar för. Ett nytt fokus var de ersättningar som kommuner kan få för personer som har beviljats uppehållstillstånd för tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet.

Det finns stort behov av tidiga insatser i länet för asylsökande och skyddsbehövande som omfattas av massflyktsdirektivet. Störst behov finns i de större orterna och främst efterfrågas insatser för ökad kunskap om svensk arbetsmarknad och jobsökande samt för att lära sig svenska. Det finns ekonomiska utmaningar för målgruppen att ta sig fysiskt till insatserna för att delta. Under året har Länsstyrelsen beviljat statsbidrag till tre insatser inom ramen för tidiga insatser för asylsökande.

Länsstyrelsen har under 2022 fortsatt att arbeta inom den regionala samverkansstrukturen, där Östergötlands integrationsråd utgör styrgrupp med politisk representation från alla kommuner, Region Östergötland samt Migrationsverket och Arbetsförmedlingen. Till rådet finns en beredningsgrupp kopplad, där tjänstepersoner från samma organisationer ingår. Den regionala överenskommelsen *Hållbar integration 2021 - 2025* styr arbetet. Under hösten har ett arbete inletts med att vidareutveckla samverkan utifrån överenskommelsen, tillsammans med berörda aktörer. Enligt den regionala överenskommelsen åligger det Länsstyrelsen att, utöver samverkansprocessen, även följa upp måluppfyllelse av huvudmålen och status på

aktivitetsplanen och detta har presenterats för integrationsråd och beredningsgrupp. Nätverk finns även för integrationssamordnare och tjänstepersoner som arbetar med återsökning av statliga ersättningar, vilka samordnas av kommunernas integrationssamordnare, samt nätverk för aktörer som arbetar med tidiga insatser för asylsökande, där flera organisationer från civilsamhället ingår.

Länsstyrelsen har under 2022 beviljat statsbidrag till nio insatser för att utveckla kapacitet och beredskap i mottagandet av nyanlända samt för att underlätta etablering i samhället för asylsökande, nyanlända, ensamkommande barn och skyddsbehövande som omfattas av massflyktsdirektivet. Samtliga projekt bedöms viktiga för utvecklingen av integrationsarbetet i Östergötland. Under året har Länsstyrelsen arbetat särskilt för att främja jämställdhetsperspektivet i beviljade insatser, bland annat genom regionala prioriteringar, förbättrat stöd till sökande aktörer och kompetenshöjande insatser.

Under året återgick samhällsorienteringen till att i huvudsak bedrivs fysiskt efter pandemin. Den regionalt samordnade Samhällsorienteringen i Östergötland, som består av samtliga 13 kommuner står inför ett antal utmaningar i närtid, främst angående kommunernas kostnad för samhällsorienteringen i dess nuvarande form i kombination med minskat antal deltagare. Dialog inom och mellan kommunerna pågår vilket kan resultera i att kommuner kan komma att lämna den regionalt samordnade samhällsorienteringen för andra mindre kostsamma alternativ. En kommun lämnar redan vid kommande årsskiftet 2022/2023 det regionala samarbetet.

Två mottagningsforum har genomförts under året, där fokus låg på frågor rörande mottagande av nyanlända, ensamkommande barn och skyddsbehövande. Målgrupp var både politiker och tjänstepersoner inom kommuner och regionen. Länsstyrelsen bedömer att träffarna har varit extra viktiga detta år med anledning av kriget i Ukraina och den nya regeringens politik på migrations- och integrationsområdet, något som också varit teman för träffarna.

Länsstyrelsen har ett uppdrag att följa upp organisering och genomförande av insatser för personer som omfattas av bosättningslagen, samt att främja samverkan om etableringsinsatser mellan kommuner och myndigheter. Uppdraget har koppling till ett av huvudmålen i den regionala överenskommelsen för Östergötland om att korta tiden för nyanlända att bli självförsörjande. Ambitionen har varit att intensifiera arbetet under 2022, men med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina har förutsättningarna att arbeta med uppdraget ändrats. Dialoger med kommuner och Arbetsförmedlingen i länet kring etableringsinsatser har dock inletts och ambitionen är att fortsätta det arbetet framöver.

Tre kommuner i Östergötland har haft möjlighet att lämna in anmälan till Migrationsverket om områdesbegränsningar av eget boende för asylsökande, efter yttrande från Länsstyrelsen. En kommun i länet har sedan tidigare anmält att undanta vissa områden i kommunen. Efter att Länsstyrelsen skickat ut information om årets process inkom ytterligare en kommun med en anmälan. Länsstyrelsen fann inga invändningar mot att kommunen lämnade in en anmälan till Migrationsverket om att undanta områden i kommunen för asylsökande att bosätta sig i.

Mänskliga rättigheter

Utifrån uppdraget har Länsstyrelsen arbetat både internt och externt genom att skapa strukturer och förutsättningar för att mänskliga rättigheter och icke-diskriminering ska kunna integreras både i den egna myndigheten och i andra aktörers verksamhet.

Länsstyrelsens interna arbete utgår från Råd för lika villkor den interna handlingsplan för länsstyrelseinstruktionen § 5 som styr och prioriterar arbetet. Rådet följer upp detta arbete.

Länsstyrelsen samarbetar med flera myndigheter i länet och arbetar med att stödja kommuner på olika sätt. Länsstyrelsen driver ett myndighetsnätverk där 13 myndigheter och länets två största kommuner samt regionen deltar. Syftet med nätverket är att få en mötesplats för offentliga aktörer för kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte. Effekterna förväntas vara att förbättra myndigheternas och kommunernas förståelse för dessa frågor vilket i sin tur ökar möjligheterna till förbättrad bemötande.

Länsstyrelsen driver sedan flera år tillbaka ett nätverk med kommuner, regionen och civilsamhället i syfte att uppmärksamma förintelsens minnesdag. Medverkar gör bland annat representanter från judiska föreningen Synagogas vänner i Norrköping och Forum för levande historia. Landshövdingen deltog, som varje år, i ett fackeltåg och höll tal vid judiska begravningsplatsen. I talet lyftes vikten av mänskliga rättigheter och faran när samhället delas i oss och dem. Länsstyrelsen uppmärksammar förintelsens minnesdag både på intranätet och sociala media. Länsstyrelsen önskar ett ökat engagemang i länet för att uppmärksamma förintelsen samt ökad kunskap om konsekvenserna av bristen på mänskliga rättigheter. Medverkan i nätverk och aktiviteter kopplade till hågkomsten av förintelsen syftar till att bidra till detta.

Länsstyrelsen har under året erbjudit utbildningar och kompetenshöjande insatser om mänskliga rättigheter. Länsstyrelsen har till exempel publicerat webbutbildningar gällande rasism i arbetslivet samt om lagen om nationella minoriteter. I samverkan med Raoul Wallenbergs Institute vid Lunds universitet har Länsstyrelsen arrangerat ett regionalt seminarium i syfte att sprida resultat av en EU-rapport om romers situation och utsatthet både i Europa och i Sverige. Ett annat exempel är ett kunskapsseminarium där flera forskare föreläste om rasism i arbetslivet.

Länsstyrelsen har belyst barnperspektivet på rasism genom att erbjuda en boostdag för länets kommuner inom ramen för utvecklingsarbetet ”Alla barn i Östergötland”. Barnombudsmannen bjöds in för att presentera rapportresultat av en undersökning gällande konsekvenser för barn som utsätts för rasism tidigt i livet. Detta är frågor som behöver uppmärksammas för att öka måluppfyllelsen i skolan.

Inom funktionsrättsområdet har Länsstyrelsen samverkat med Norrköpings kommun genom ett seminarium på temat ”Tillgänglighet och friluftsliv”. Länsstyrelsen informerade om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt Sveriges funktionshinderspolitiska mål. En nationell samling för delaktighet har också genomförts där deltagare från Östergötland deltagit. Denna arrangerades av länsstyrelsernas nationella nätverk för funktionshinder och Myndigheten för delaktighet och förväntas resultera i att aktörer från Östergötland fick kunskaper om både politiska mål, verktyg och inspiration för hur vi kan arbeta i våra organisationer. Länsstyrelsen bedömer att de olika kompetensutvecklingsinsatserna leder till en ökad kunskap om olika rättighetsperspektiv och att aktörer får en ökad förmåga att ta hänsyn till olika målgruppers behov.

Återfallsförebyggande insatser våld i nära relationer

Länsstyrelsen har inom ramen för uppdraget erbjudit flera kompetenshöjande insatser i länet genom att främja spridning av verksamma metoder, lyfta lärande exempel och sprida nationell kunskap.

Länsstyrelsen bjöd under årets början in till en konferens som presenterade forskning och behandlingsmetoder men som också lyfte goda exempel på vad det kan innebära att *verka för* att våldsutövare ändrar sitt beteende. Målsättningen var att deltagarna efter konferensen skulle ha fått kännedom om behandlingsmetoder samt vilka våldsutövare som riskerar att upprepa våld. Målsättningen var också att ge inspiration till hur bemötande och behandling av våldsutövare kan utvecklas i länet samt att ge ökad förmåga hos personal med att vägleda våldsutövare. Den önskade effekten var att fler våldsutövare skulle få evidensbaserad hjälp att upphöra med våldet.

Vidare har Länsstyrelsen utbildat i FREDA – standardiserade bedömningsmetoder för målgruppen utredande socialsekreterare och utförare samt för kvinnojourer som utför socialtjänst. FREDA identifierar även sådant som inte typiskt sett är brottsligt, det ger effekten att våldutsatta och våldsutövare kan erbjudas hjälp och behandling utan att det kanske från början är ett våldsärende hos socialnämnden eller polis. Genom ökad upptäckt kan olika aktörer i länet verka för att bryta våldsbeteende med målet att våldet ska upphöra.

Länsstyrelsen har också anordnat en kunskapshöjande dag gällande våld i ungas relationer. Dagen gav ökad kunskap till yrkesverksamma inom skola, sjukvård och kommun, som i sitt dagliga arbete möter unga. Här presenterades aktuell forskning som visar hur unga upplever samhällets respons på våld i ungas relationer. Den kunskapshöjande insatsen hade som syfte att öka förutsättningarna för ett korrekt och professionellt bemötande av ungdomar i utsatta situationer.

Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända

Den nationella bosättningsgruppen inom länsstyrelsernas integrationsnätverk har representerat länsstyrelserna i Migrationsverkets samråd kring fördelningsmodellen av läntal och har bidragit till utvecklingen av modellen. En särskild arbetsgrupp bestående av Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, SKR och länsstyrelserna har löpande under året haft dialog om läntal, kommunal och årsplaneringar. Länsstyrelserna har tillsammans med SKR även medverkat i Migrationsverkets samrådsprocess gällande översyn av fördelningsmodellen avseende asylsökande ensamkommande barn. För mer information se särskild redovisning av uppdrag 18 och uppdrag 19.

Migrationsverket gav under våren 2022 länsstyrelserna förslag på en fördelning på kommunnivå av skyddsbehövande från Ukraina. Utifrån Migrationsverkets förslag inleddes dialoger med länets kommuner om eventuella förändringar i fördelningen mellan kommuner. Dialogerna är en del av den regionala samverkan i länet och bygger på tydlig information till berörda parter och ett aktivt arbete av den integrationssamordnare som är anställd på Länsstyrelsen, finansierad av länets kommuner. Dialogerna resulterade i en omfördelning mellan sex kommuner i länet och en konsekvens blev att större hänsyn kunde tas till kommunernas förutsättningar till mottagande, bland annat tillgången på bostäder och skolornas förutsättningar.

Det har varit ett unikt år för kommunerna med mottagande av nyanlända enligt bosättningslagen samtidigt med ett mottagande av skyddsbehövande från Ukraina. Trots ont om tid för planering och oklara förutsättningar vid mottagande har länets kommuner klarat sina uppdrag med att anpassa beredskap och kapacitet i mottagandet. Kommunernas förmåga till flexibilitet, vid det direkta mottagandet så väl som inom verksamheter som socialtjänst och skola, har satts på prov under året. Kommunerna har utifrån de förutsättningarna visat på god förmåga att möta upp målgruppernas behov.

Länsstrategier för jämställdhet

Gällande det specifika arbetet med att stödja Jämställdhetsmyndighetens uppdrag om jämställdhetsintegrering i myndigheter har detta skett i begränsad utsträckning. Samtliga myndigheter har erbjudits ledarskapsutbildning kring systematiskt jämställdhetsarbete samt riktade utbildningar till enskilda myndigheter. Utöver det har myndigheter i det regionala myndighetsnätverket för Mänskliga rättigheter informerats samt erbjudits stöd. Arbetet har även pågått på nationell nivå med den nationella samordningen för jämställdhetsuppdraget samt med Jämställdhetsmyndigheten.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens tvärssektoriella utvecklingsarbete med "Alla barn i Östergötland" bidrar till ett gott resultat. Arbetet bidrar till ett samordnat, strukturerat och långsiktigt arbete med främjande och förebyggande arbete riktat till barn och unga. Utvecklingsarbetet bidrar till en ökad samverkan mellan uppdrag internt på Länsstyrelsen vilket i sin tur bidrar till en bättre samverkan med kommunerna och inom kommunerna.

Folkhälsa

Länsstyrelsen bedömer myndighetens resultat inom folkhälsa i relation till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål som gott. En starkt bidragande faktor är Länsstyrelsens nya uppdrag och stärkta resurser inom folkhälsoområdet. Inte minst görs bedömningen att det stärkta samarbetet med Region Östergötland och länets kommuner resulterat i bättre förutsättningar för att den nationella folkhälsopolitiken ska få genomslag. Nya strategier, en välfungerande samverkan och kompetenshöjande insatser inom olika sakområden på folkhälsoområdet har bidragit till resultatet.

Jämställdhet

Inom jämställdhetsområdet bedömer Länsstyrelsen resultatet som gott. Länets stödjande strukturer inom jämställdhet har etablerats och flera strategiska insatser såsom jämställdhetsutbildning för chefer och ledare likväl som andra utbildningsinsatser har bidragit till ett gott resultat.

Mänskliga rättigheter

Länsstyrelsens arbete inom mänskliga rättigheter bedöms som ha gott resultat. Strukturer för samarbete med myndigheter och stöd till kommuner genom det nyinrättade rättighetsnätverket har kommit på plats. Länsstyrelsen bedömer att det finns intresse för frågorna och efterfrågan av stöd ökar samtidigt som det finns en hel del arbete kvar. Externt syns en positiv utveckling inom de särskilda områden där länsstyrelserna fått specifika uppdrag. Detta sker på bekostnad av det generella arbetet som inte kan prioriteras. Inom nationella minoriteter ser länsstyrelsen fortfarande utvecklingsbehov för att uppnå önskvärt resultat.

Integration

Länsstyrelsen bedömer resultatet inom integrationsområdet som gott. Länsstyrelsen har en väletablerad samverkan som underlättar utförandet av uppdragen. Länsstyrelsen bedömer vidare att de beviljade statsbidragen inom ramen för tidiga insatser för asylsökande, paragraf 37 och 37a bidrar till att fylla behoven i länet.

Arbetet kopplat till kriget i Ukraina bedöms som utmärkt. En god samverkan mellan Länsstyrelsens krisberedskap och funktionen integration i framtagandet av lägesbilder och särskild information samt stöd till kommunerna i samband med detta bidrar till ett utmärkt resultat.

Övrig redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
2 kap. 4§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 1 och 2§§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Avsnittet innehåller information som Länsstyrelsen bedömer är av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt uppgifter enligt 3 kap. 1§ och 2§ i samma förordning.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Sammanställningarna är gjorda enligt 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr.

Sammanställning väsentliga övriga uppgifter	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018
Beviljad Låneram i Riksgälden	10 000	9 000	9 500	8 500	8 500
Utnyttjad Låneram i Riksgälden	6 798	6 147	4 988	5 289	5 287
Beviljad Räntekontokredit i Riksgälden	18 000	18 000	18 000	18 000	18 000
Utnyttjad Räntekontokredit i Riksgälden	0	0	0	0	0
Ränteintäkter Räntekonto	598	0	0	13	23
Räntekostnader Räntekonto	0	0	0	-166	-354
Budget Avgiftsintäkter som disponeras ³⁾	3 275	-	-	-	-
Utfall mot budget Avgiftsintäkter som disponeras ³⁾	3 817	-	-	-	-
Utfall enligt resultaträkning Avgiftsintäkter som disponeras	14 613	14 017	12 827	13 948	17 918
Budget Avgiftsintäkter som inte disponeras	13 350	13 350	14 450	14 070	10 545
Utfall Avgiftsintäkter som inte disponeras	14 578	13 401	12 970	13 752	13 519
Antal årsarbetskrafter ¹⁾	317	315	282	255	243
Medeltal anställda ²⁾	343	341	303	285	271
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 168	1 061	1 063	1 097	1 097
Årets kapitalförändring	25 935	9 803	23 685	14 577	6 199
Balanserad kapitalförändring	83 144	73 341	49 656	34 687	27 495

¹⁾ Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid 1 710 timmar.

²⁾ Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

³⁾ Länsstyrelsen har inte särredovisat uppgift tidigare år.

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagskredit	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 004 Länsstyrelserna med mera Östergötlands län	5 636	4 521	4 020	4 024	4 028
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanländas etablering 13 03 001 001 Särskilda jämställdhetsåtgärder E-län (Östergötlands län)	0	0	683	0	0
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 004 Regionala tillväxtåtgärder	50	63	63	114	114
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 004 Regionala tillväxtåtgärder	0	0	0	0	0

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagssparande	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 004 Länsstyrelserna med mera Östergötlands län	2 802	4 044	0	707	8 640
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanländas etablering 13 03 001 001 Särskilda jämställdhetsåtgärder E-län (Östergötlands län)	784	9 738	3 707	3	2 806
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 004 Regionala tillväxtåtgärder	281	220	26	4	97

Sammanställning väsentliga uppgifter tilldelade bemyndigande/åtaganden inom bemyndigande ¹⁾	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018
Tilldelade bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 004 Regionala tillväxtåtgärder	350	700	2 000	3 000	3 000
Åtaganden inom bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 004 Regionala tillväxtåtgärder	0	935	1 881	3 099	651

¹⁾ Åtagande bemyndigande 2019 är upprättad mot årsredovisningen 2019 där 100 tkr för lågt värde redovisade på grund av summeringsfel. Korrekt värde redovisas här (3 099 tkr). Under 2021 uppstod projektförseningar på grund av pandemin vilket resulterade i ett överskridande av bemyndiganderamen inför 2022. De utestående åtaganden (935 tkr) rymdes dock enligt Regeringsbeslutet 2022 för aktuell anslagspost (1 000 tkr). Inga nya beslut har tagits under 2022 utan avser endast tidigare fattade beslut i enlighet med tidigare tilldelad bemyndiganderam. De utestående åtagandena verkställdes eller avslutades inom tilldelat anslag 2022.

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet redovisas i enlighet med 3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Tabellerna i avsnittet visar intäkter, kostnader och utfall för länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelningen för återrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet. Belopp angivna i tkr.

Avgifter – Offentligrättsliga avgifter

Verksamhet	År 2020: Ack. utfall	År 2021: Utfall intäkt	År 2021: Utfall kostnad	År 2021: Netto utfall	År 2022: Budget intäkt	År 2022: Utfall intäkt	År 2022: Budget kostnad	År 2022: Utfall kostnad	År 2022: Netto budget	År 2022: Netto utfall	År 2022: Ack. utfall
Registreringsavgift för jaktområden	0	341	341	0	350	368	350	368	0	0	0
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller med mera)	0	257	257	0	700	340	700	340	0	0	0
Delgivning	0	22	22	0	25	39	25	39	0	0	0
Övrig offentligrättslig verksamhet	-58	500	500	0	500	440	500	440	0	0	0
Summa offentligrättsliga avgifter	-58	1 120	1 120	0	1 575	1 187	1 575	1 187	0	0	0

Avgifter – Uppdragsverksamhet

Verksamhet	År 2020: Ack. utfall	År 2021: Utfall intäkt	År 2021: Utfall kostnad	År 2021: Netto utfall	År 2022: Budget intäkt	År 2022: Utfall intäkt	År 2022: Budget kostnad	År 2022: Utfall Kostnad	År 2022: Netto budget	År 2022: Netto utfall	År 2022: Ack. utfall
Resurssamordning	0	1 725	1 725	0	1 700	2 630	1 700	2 779	0	-149	152
Övrig uppdragsverksamhet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa avgift uppdragsverksamhet	0	1 725	1 725	0	1 700	2 630	1 700	2 779	0	-149	152

Kommentar till tabeller avgiftsbelagd verksamhet

Tabellen visar avgiftsbelagda verksamheten i jämförelse mot budget. Indelningen utgår ifrån avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras enligt punkt 6.1 i länsstyrelsernas regleringsbrev. Budgetvärdena har hämtats från prognos enligt budgetunderlaget 2023–2025. Kostnaderna för år 2021–2022 redovisas i samma storleksordning som intäkterna. Huvuddelen av uppdragsverksamheten avser avgifter för länsstyrelsernas resurssamordning. Så som gemensam funktion för nationell organisation för dataskydd, WebbGIS, miljöskydd, ekonomi och personal inklusive LISA-förvaltning, samt arbete inför EU:s nya landsbygdsprogram.

Året i siffror

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2 kap. 4§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2.1 ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÅS med mera	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Tabell A – Verksamhetskostnader 2020–2022

Belopp angivna i tkr.

Verksamhetsområde	År 2022	År 2021	År 2020
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	13 479	18 463	11 105
201 Allmänna val	3 335	225	40
25 Trafikföreskrifter	710	896	808
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	15 224	13 793	11 408
30 Regional tillväxt	4 821	8 526	4 388
34 Infrastrukturplanering	1 397	1 442	1 368
40 Hållbar samhällsplanering och boende	7 208	6 980	6 662
41 Stöd till boende och energiåtgärder	2 664	6 486	6 954
42 Energi och klimat	5 202	5 719	5 305
43 Kulturmiljö	11 738	8 566	11 360
45 Samhällsskydd och beredskap	17 299	15 898	18 334
46 Civilområde	694	0	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	17 917	15 359	12 233
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	63 568	54 437	45 632
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3 814	3 353	2 853
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	14 812	14 288	16 445
54 Mineralfyndigheter	11	32	11
55 Miljöfarlig verksamhet	10 488	9 443	9 869
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	276	240	366
57 Föreade områden, efterbehandling	6 915	6 338	5 770
58 Restaurering	1 745	2 421	1 324
60 Lantbruk och landsbygd	27 836	22 054	21 670
62 Fiske	1 707	2 502	1 356
70 Folkhälsa	4 618	3 694	3 377
80 Jämställdhet	30 439	24 949	19 031
81 Nationella minoriteter	74	67	80
82 Mänskliga rättigheter	2 804	2 713	2 227

Verksamhetsområde	År 2022	År 2021	År 2020
85 Integration	4 300	4 238	3 723
10 Myndighetsövergripande verksamhet	21 011	16 243	15 461
11 Administration och intern service	72 592	65 040	62 357
99 Resurssamverkan ²⁾	3 242	2 120	1 425
20–85 Summa produktion	275 093	253 119	223 698
10–85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	368 696	334 403	301 516
10–99 Total verksamhetskostnad³⁾	371 937	336 523	302 941

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21) fr o m 2018.

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämja med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell A – Verksamhetskostnader 2020–2022

Myndighetens verksamhetskostnader har ökat i jämförelse med föregående år. Störst ökning (8 764 tkr) har skett inom område 51; Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden där ökningen beror på fortsatt satsning av medel inom området samt större LIFE-projekt. Vidare har större ökning skett inom område 10 Myndighetsövergripande verksamhet (4 767 tkr) samt 11 Administration och intern service (7 257 tkr) ökade lokalomkostnader, fastighetsförbättringar och utökat säkerhetsskydd och it-förbättringar/mobiltelefon har gjorts under året. Allmänna val (3 109 tkr), valår och allmänt val har hållits under året.

Inom område 60 Lantbruk och Landsbygd (5 782 tkr) har en ökning skett där projekt- och kontrollverksamheten återgått till normalläge samt utökat stöd för krisstöd fjäderfä och landsbygdstöd.

Inom 80 Jämställdhet (5 490 tkr) finns fortsatt ökad anslagstilldelning år 2022 samt område 43 Kulturmiljö (3 172 tkr) där en personalsatsning gjorts för att arbeta av ärendemängden inom kulturmiljö.

Inom 45 Samhällsskydd och beredskap (1 401 tkr) sker ökning till följd av säkerhetsläget och Ukrainakrisen. Vidare har ett sydöstra civilområde 46 instiftats från oktober 2022. 201

Minskade verksamhetskostnader återfinns inom områdena 30 Regional tillväxt (3 705 tkr) där omsättningsstödet har upphört samt 41 Stöd till boende och energiåtgärder (3 822 tkr) där lokalhyresstödet samt solceller har upphört.

Tabell B1, B2 - Verksamhetskostnader och myndighetsgemensam verksamhet

Belopp angivna i tkr.

Tabell B1 – Verksamhetskostnader 2022

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH-kostnad (tkr)	OH-kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	13 479	3,66%	5 806	6,29%	19 284	5,25%
201 Allmänna val	3 335	0,90%	1 345	1,46%	4 680	1,27%
25 Trafikföreskrifter	710	0,19%	323	0,35%	1 033	0,28%
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	15 224	4,13%	6 044	6,55%	21 268	5,79%
30 Regional tillväxt	4 821	1,31%	1 929	2,09%	6 750	1,84%
34 Infrastrukturplanering	1 397	0,38%	638	0,69%	2 035	0,55%
40 Hållbar samhällsplanering och boende	7 208	1,95%	3 203	3,47%	10 411	2,83%
41 Stöd till boende och energiåtgärder	2 664	0,72%	1 219	1,32%	3 882	1,06%
42 Energi och klimat	5 202	1,41%	2 026	2,20%	7 228	1,97%
43 Kulturmiljö	11 738	3,18%	3 729	4,04%	15 467	4,21%
45 Samhällsskydd och beredskap	17 299	4,69%	6 386	6,92%	23 685	6,45%
46 Civilområde	694	0,19%	181	0,20%	875	0,24%
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	17 917	4,86%	5 782	6,27%	23 699	6,45%
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	63 568	17,24%	13 954	15,12%	77 521	21,10%
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3 814	1,03%	1 717	1,86%	5 531	1,51%
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	14 812	4,02%	5 538	6,00%	20 350	5,54%
54 Mineralfyndigheter	11	0,00%	5	0,01%	16	0,00%
55 Miljöfarlig verksamhet	10 488	2,84%	4 656	5,05%	15 144	4,12%
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	276	0,07%	127	0,14%	403	0,11%
57 Förorenade områden, efterbehandling	6 915	1,88%	2 551	2,76%	9 465	2,58%
58 Restaurering	1 745	0,47%	321	0,35%	2 067	0,56%
60 Lantbruk och landsbygd	27 836	7,55%	11 735	12,72%	39 571	10,77%
62 Fiske	1 707	0,46%	233	0,25%	1 940	0,53%
70 Folkhälsa	4 618	1,25%	1 573	1,70%	6 191	1,69%
80 Jämställdhet	30 439	8,26%	8 071	8,75%	38 511	10,48%
81 Nationella minoriteter	74	0,02%	34	0,04%	108	0,03%
82 Mänskliga rättigheter	2 804	0,76%	1 243	1,35%	4 047	1,10%
85 Integration	4 300	1,17%	1 915	2,08%	6 215	1,69%
10 Myndighetsövergripande verksamhet	21 011	5,70%				

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH-kostnad (tkr)	OH-kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
11 Administration och intern service	72 592	19,69%				
99 Resurssamverkan ²⁾	3 242		1 319		4 561	
20–85 Summa produktion	275 093	74,61%	92 284	100,00%	367 377	100,00%
20–85 varav personalkostnad kontoklass 4	200 620					
10–85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	368 696	100,00%			367 377	100,00%
10–99 Total verksamhetskostnad³⁾	371 937				371 937	

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämställs med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21).

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell B2 – Myndighetsgemensam verksamhet 2022

Myndighetsgemensam verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)
113–115 Samkostnad nivå 1 - Utrustning och gem service, lokaler och IT-verksamhet ¹⁾	54 935	27,38%
110–112, 116–119 Samkostnad nivå 2 - Ekonomi- och personaladministration ¹⁾	17 656	8,80%
100–109 Samkostnad nivå 3 - Myndighetsövergripande verksamhet/ledningsfunktion ¹⁾	21 011	10,47%

¹⁾ Summan på nivå 1–3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2–8 (kkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell B1, B2 - Verksamhetskostnader 2022 och myndighetsgemensam verksamhet 2022

De totala verksamhetskostnaderna har ökat. Myndighetens OH, det vill säga myndighetsövergripande verksamhet, administration och intern service har också ökat i jämförelse med föregående år inom framför allt samkostnad 1 och 3. Även kostnader för resurssamverkan har ökat.

Orsak till förändrad OH-kostnad härrör bland annat från ökade IT-kostnader, lokalförsörjningskostnader, bevaknings- och säkerhetskostnader. Under år 2022 var länsstyrelsegemensamma procentsatsen 35 procent (samk 1-2 vanligast förekommande) vilket innebär att myndighetens verkliga OH-påslag 37,6 procent och kostnader (samk 1-2) överstiger den tillämpade procentsatsen.

Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2020–2022

Verksamhetsområde	2022 ÅA totalt	2022 ÅA kvinnor	2022 ÅA män	2021 ÅA totalt	2020 ÅA totalt
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	16,7	11,2	5,5	22,2	13,9
201 Allmänna val	4,8	3,8	1,0	0,3	0,1
25 Trafikföreskrifter	1,1	1,0	0,1	1,5	1,4
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	17,4	17,1	0,3	16,0	13,9
30 Regional tillväxt	5,5	4,4	1,1	11,4	5,5
34 Infrastrukturplanering	1,7	0,8	0,9	2,1	2,0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	8,9	6,2	2,7	8,4	8,5
41 Stöd till boende och energiåtgärder	3,7	2,1	1,6	10,2	10,0
42 Energi och klimat	6,0	4,4	1,5	7,8	7,4
43 Kulturmiljö	10,8	7,3	3,4	8,9	8,9
45 Samhällsskydd och beredskap	15,1	8,2	7,0	15,4	18,7
46 Civilområde	0,3	0,2	0,1	0,0	0,0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	15,0	11,5	3,4	15,3	11,9
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	43,3	21,1	22,3	39,9	33,3
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	5,4	3,7	1,7	5,1	4,7
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	18,0	12,5	5,5	17,9	17,8
54 Mineralfyndigheter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
55 Miljöfarlig verksamhet	13,7	10,3	3,4	12,5	13,7
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,4	0,2	0,2	0,4	0,5
57 Förorenade områden, efterbehandling	7,4	4,8	2,6	6,0	6,6
58 Restaurering	1,0	0,7	0,3	1,5	0,7
60 Lantbruk och landsbygd	37,9	26,7	11,2	31,4	29,9
62 Fiske	0,6	0,1	0,5	1,3	1,0
70 Folkhälsa	4,3	4,3	0,0	4,8	4,0
80 Jämställdhet	19,1	16,3	2,8	20,5	16,8
81 Nationella minoriteter	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1
82 Mänskliga rättigheter	3,2	2,5	0,7	3,2	2,5
85 Integration	5,2	5,2	0,0	5,1	4,8
10 Myndighetsövergripande verksamhet	16,1	10,4	5,7	15,3	14,5
11 Administration och intern service	30,2	22,1	8,1	27,9	27,6
99 Resurssamverkan	3,5	3,2	0,3	2,6	1,7
20–85 Summa årsarbetskrafter produktion	266,7	186,8	79,9	269,2	238,7

10–85 Summa årsarbetskrafter exkl. resurssamverkan	313,0	219,3	93,7	312,4	280,8
10–99 Summa årsarbetskrafter totalt	316,5	222,5	94,0	315,0	282,5

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2020–2022

Allmänna val hölls under året därav utökad personal inom detta område (201) vilket även gav minskning av personal inom området 20–21 Övrig förvaltning. Inom regional tillväxt (30) har omsättningsstödet upphört från och med 2022. Samt inom stöd till boende och energiåtgärder (41) där solcellsstöd samt hyreslokalstöd upphört.

Inom område (51) skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden har fortsatt haft satsning inom området. Lantbruk och landsbygd (60) har arbetet med projektstöd inom landsbygdsprogrammet samt arbete med utökade krisstöd fjäderfä och landsbygdsstöd skapat fler årsarbetskrafter.

Tabell D – Representation

Nyckeltal	År 2022 totalt (tkr)	År 2022 per ÅA (kr)	År 2021 totalt (tkr)	År 2021 per ÅA (kr)	År 2020 totalt (tkr)	År 2020 per ÅA (kr)
Intern representation	124	392	209	663	225	797
Extern representation	395	1 247	121	385	209	738

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell D – Representation

Kostnaden för representation har under åren 2020–2021 varit låga till följd av pandemin. Under 2022 har restriktioner släppts och därmed ser vi ökningen av representation externt.

Den externa representationen är normalt ett forum för internationella, nationella och regionala kontakter, vilket bidrar till en viktig arena i länet för att främja nationella måls genomslag, samverkan, länets och näringslivets utveckling.

Nivån på representationen bedöms rimlig med hänsyn till uppkommen samhällssituation och en återgång av verksamhet.

Tabell E – Lokaler

Nyckeltal ¹⁾	Lokal	År 2022	År 2021	År 2020
Lokalkostnader (tkr), VÅS 103 ²⁾	Residens	2 404	2 383	2 277
Lokalyta (m ²)	Residens	1 493	1 493	1 493
Lokalkostnad per m ² (kr)	Residens	1 610	1 596	1 525
Lokalkostnader (tkr), VÅS 113 ³⁾	Lokaler, övriga ³⁾	15 954	14 993	14 564
Lokalyta (m ²)	Lokaler, övriga	8 555	8 555	8 272
Lokalkostnad per m ² (kr)	Lokaler, övriga	1 865	1 753	1 761
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	Lokaler, övriga	50	48	52
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Lokaler, övriga	27	27	29
Kontorslokalyta (m ²) ⁴⁾	Kontorslokaler	8 555	8 555	8 272
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Kontorslokaler	27	27	29
Lokalkostnader (tkr)	Lokaler totalt	18 358	17 376	16 841

¹⁾ Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

²⁾ Residensets lokalkostnader redovisas under VÅS 103 Servicestöd till ledningen.

³⁾ Med lokaler, övriga avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m. Dessa kostnader redovisas under VÅS 113 Lokaler.

⁴⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell E – Lokaler

Lokalkostnader i denna tabell har viss ökning i jämförelse med tidigare år. Främst till följd av sedvanlig indexreglerad hyra, samt ökade kostnader för bevakning. Lokalytan utökad 2021 med knappt 300 kvm. Kostnadsökningar tillsammans med i stort sett oförändrat antal årsarbetskrafter sedan föregående år ger en ökning per årsarbetskraft. Detta till skillnad från de senaste åren då kostnaden under några år sjunkit.

Planerade större lokalförändringar

Länsstyrelsen Östergötlands kontorslokaler i Linköping ligger på Östgötagatan 3 i en fastighet som byggdes för myndigheten på 1970-talet. Nuvarande lokaler är utformade på så sätt att de ger ett begränsat handlingsutrymme för större anpassningar vad gäller planlösning, förtätning och utökning av arbetsplatser, möblering, nya arbetssätt och omflyttningar. Där utöver är fastighetens klimatanläggning i dagsläget inte anpassad för den förtätning av medarbetare som Länsstyrelsen gjort under de senaste 10 åren. Länsstyrelsen startade därför upp ett lokalprojekt under 2019 med ambition att tillsammans med medarbetarna skapa en stimulerande och kreativ arbetsmiljö. Pandemin gjorde att projektet avstannade men under 2022 har arbetet intensifierats. Efter pandemin har verksamheternas arbetssätt förändrats delvis genom regelbundet distansarbete samt mer digitalt arbete, och en stor förändringsresa kring arbetssätt pågår fortfarande. I takt med att myndigheten har utökats med fler medarbetare har lokalnyttjandet ställts om till mer flexibelt så att ytorna inte har behövt utökas. Under 2023–2024 planeras en total renovering av lokalerna med mål att skapa flexibla lokaler som bättre kan klara av organisationsförändringar och tillkommande uppdrag.

Tabell F – Redovisning av ärenden 2022

(samtliga ärenden oavsett databas)

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
10–11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	265	1 252	619	1 987	149	5
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	1 016	5 722	1 077	6 814	1 001	274
201 Allmänna val	15	134	20	163	6	0
25 Trafikföreskrifter	89	235	2	213	113	1
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	184	1 968	872	2 795	229	7
30 Regional tillväxt	59	430	4	473	20	2
34 Infrastrukturplanering	11	25	5	35	6	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	311	563	17	648	243	19
41 Stöd till boende och energiåtgärder	206	65	2	216	57	15
42 Energi och klimat	127	123	4	112	142	24
43 Kulturmiljö	523	992	65	1040	540	22
45 Samhällsskydd och beredskap	113	194	80	178	209	23
46 Civilområde	0	0	3	1	2	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	281	308	42	307	324	79
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	228	237	448	586	327	53
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	171	948	47	942	224	2
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	180	284	50	344	170	22
54 Mineralfyndigheter	0	7	0	7	0	0
55 Miljöfarlig verksamhet	406	567	73	620	426	61
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	49	207	6	226	36	4
57 Förorenade områden, efterbehandling	84	46	13	62	81	34
58 Restaurering	11	8	11	14	16	3
60 Lantbruk och landsbygd	5 559	12 544	79	16 625	1 557	523
62 Fiske	36	152	7	165	30	0
70 Folkhälsa	126	28	58	135	77	2
80 Jämställdhet	49	18	28	36	59	1
81 Nationella minoriteter	0	1	0	1	0	0
82 Mänskliga rättigheter	11	18	1	19	11	0
85 Integration	30	29	2	40	21	2

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
10–85 Totalt antal ärenden	10 140	27 105	3 635	34 804	6 076	1 178
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	77	42	0	48	71	13

¹⁾ Under 2022 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets IT-system. Dessa system är till största delen färdigbyggda men rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) är inte möjliga att hämta ut i sin helhet. För området jordbrukarstöd omfattar ärendestatistiken direktstöden och ansökan om utbetalning av kompensationsstöd, ekologisk produktion och miljöersättningarna för betesmarker och slåtterängar, vallodling, minskat kväveläckage samt skyddszoner. Statistik för ansökan om åtaganden och övriga stödformer ingår ej. För landsbygdsstöden (602) redovisas för 2022 komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar. Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från länsstyrelsens ärendehandläggningssystem Platina summerat med ärenden beträffande jordbrukarstöd (direktstöd, betesstöd och kompensationsstöd) och landsbygdsstöd från Jordbruksverkets IT system, BLIS.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket

Tabell G – Överklagade beslut 2022

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ¹⁾	Antal beslut ²⁾	Andel överklagade beslut ³⁾ (%)
10–11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	0	1 987	0,0
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	13	6 814	0,2
201 Allmänna val	0	163	0,0
25 Trafikföreskrifter	8	213	3,8
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	28	2 795	1,0
30 Regional tillväxt	0	473	0,0
34 Infrastrukturplanering	0	35	0,0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	68	648	10,5
41 Stöd till boende och energiåtgärder	4	616	0,6
42 Energi och klimat	0	112	0,0
43 Kulturmiljö	0	1 040	0,0
45 Samhällsskydd och beredskap	1	178	0,6
46 Civilområde	0	1	0,0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	18	307	5,9
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	2	586	0,3
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	11	942	1,2
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	9	344	2,6
54 Mineralfyndigheter	0	7	0,0
55 Miljöfarlig verksamhet	13	620	2,1
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	226	0,0
57 Förorenade områden, efterbehandling	0	62	0,0
58 Restaurering	0	14	0,0
60 Lantbruk och landsbygd	28	771	3,6
62 Fiske	0	165	0,0
70 Folkhälsa	0	135	0,0
80 Jämställdhet	0	36	0,0
81 Nationella minoriteter	0	1	0,0
82 Mänskliga rättigheter	0	19	0,0
85 Integration	0	40	0,0
10–85 Totalt antal ärenden	203	19 350	1,0
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	<i>10</i>	<i>67</i>	<i>14,9</i>

¹⁾ Avser beslut som överklagats till högre instans år 2022, oavsett vilket år som beslutet är fattat. ²⁾ Avser beslut som fattats av länsstyrelsen under år 2022. ³⁾ Avser antalet överklagade beslut under år 2022 dividerat med antalet beslut under år 2022.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Tabell H – Överklagade beslut som ändrats i högre instans 2022

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut (%) ³⁾
10–11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	0	0	0
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	14	2	14,3
201 Allmänna val	0	0	0
25 Trafikföreskrifter	7	0	0
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	24	2	8,3
30 Regional tillväxt	1	0	0
34 Infrastrukturplanering	0	0	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	50	9	18,0
41 Stöd till boende och energiåtgärder	9	0	0
42 Energi och klimat	0	0	0
43 Kulturmiljö	0	0	0
45 Samhällsskydd och beredskap	2	1	50,0
46 Civilområde	0	0	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	10	2	20
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	1	0	0
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	21	7	33,3
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	6	3	50
54 Mineralfyndigheter	0	0	0
55 Miljöfarlig verksamhet	14	5	35,7
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	0	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	1	0	0,0
58 Restaurering	0	0	0
60 Lantbruk och landsbygd	21	1	4,8
62 Fiske	0	0	0
70 Folkhälsa	0	0	0
80 Jämställdhet	0	0	0
81 Nationella minoriteter	0	0	0
82 Mänskliga rättigheter	0	0	0
85 Integration	0	0	0
10–85 Totalt antal ärenden	181	32	17,7
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	<i>12</i>	<i>4</i>	<i>33,3</i>

¹⁾ Avser antalet beslut som överklagats i högre instans vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2022. ²⁾ Avser beslut som ändrats under 2022 på grund av domar/beslut i högre instans. ³⁾ Antal ändrade beslut i högre instans under år 2022 dividerat med antal beslut som överklagats till högre instans med dom/beslut under år 2022.
Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Tabell I – Handläggningstider

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2020–2022	Utfall (%) 2022	Utfall (%) 2021	Utfall (%) 2020	Medelantal dagar 2022	Medelantal dagar 2021	Medelantal dagar 2020
202 Anmälan om svenskt medborgarskap ¹⁾	45	99	95	95	11	16	16
204 Begravningsfrågor ¹⁾	45	96	97	93	10	12	17
212 Auktorisation av bevakningsföretag ^{1) 8)}	180	-	-	-	-	-	-
282 Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ djurskyddslagen ²⁾	90	93	93	98	18	27	18
282 Ansökan om förprovning djurstall ²⁾	56	98	97	94	25	24	30
282 Anmälningsärenden djurskydd	90	97	95	96	23	26	21
403 Överklagade av lov, förhandsbesked	150	33	53	77	331	194	131
403 Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder	120	39	-	53	209	-	154
403 Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	14	17	25	711	663	511
505 Överklagade kommunala beslut Miljöbalken med flera föfattn	180	10	22	8	709	538	493
525 Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken	42	66	81	81	49	38	39
526 Granskning av kommunal strandskyddsdispens ³⁾	21	97	98	98	8	9	7
551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. Miljöbalken - Ansökan om tillstånd (konc) ^{2, 4)}	180	43	41	74	292	204	163
555 Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	69	50	47	161	184	144
562 Prövning av avfall och producentansvar	40	90	86	47	31	30	58
566 Tillsyn av avfall och producentansvar	30	95	94	86	16	14	22
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Företagsstöd ^{5, 6)}	180	49	62	56	235	142	235
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Projektstöd ^{5, 6)}	180	61	57	80	217	203	144
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Miljöinvesteringar ^{5, 6)}	180	97	83	86	59	71	71
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - Företagsstöd ^{5, 6) 8)}	180	-	-	-	-	-	-
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - Projektstöd ^{5, 6) 8)}	180	-	-	-	-	-	-
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder - Företagsstöd ^{6, 7)}	120	96	94	98	51	52	52
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Projektstöd ^{6, 7)}	120	74	53	95	92	173	59
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Miljöinvesteringar ^{6, 7)}	120	92	87	90	80	77	63

VÅS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2020–2022	Utfall (%) 2022	Utfall (%) 2021	Utfall (%) 2020	Medel-antal dagar 2022	Medel-antal dagar 2021	Medel-antal dagar 2020
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – Företagsstöd ^{6, 7) 8)}	120	-	-	-	-	-	-
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – Projektstöd ^{6, 7) 8)}	120	-	-	-	-	-	-
623 Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk	30	64	67	94	20	31	17
623 Ansökan om förordnande som fisketillsynsman	40	100	100	95	17	17	22

¹⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Dalarnas, Västernorrlands och Norrbottens län.

²⁾ Målet är satt från komplett ansökan.

³⁾ Enligt 19 kap 3 b § Miljöbalken.

⁴⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

⁵⁾ Handläggningstid, ansökan om stöd: Mätning från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

⁶⁾ Målet enligt SUSS PoF (Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan för LB/Fiskestöden) Hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

⁷⁾ Handläggningstid, ansökan om utbetalning: Mätning från att ansökan om utbetalning kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader.

⁸⁾ Eftersom antalet ansökningar understiger tio redovisas inte måluppfyllelsen i tabellen.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell I – Handläggningstider

Landsbygdsstöd ansökan om stöd

Under 2022 har rimlighetsbedömningen varit särskilt tidskrävande då det varit svårt att få in dubbla offerter eller jämförande prisuppgifter. Länsstyrelserna noterar även att den generella ekonomiska osäkerheten gör banker försiktiga. Tidigare lånelöften förnyas bara delvis, ofta i ett sent skede av handläggningen. Under pandemin har personer i viss mån prioriterats till stabsarbete, vilket påverkat handläggningstiderna.

Landsbygdsstöd ansökan om utbetalning

Länsstyrelserna har fokuserat på handläggning av utbetalningar för att underlätta för utsatta grupper av sökande att klara likviditeten. Handläggningstiderna har generellt god måluppfyllnad. Det har dock varit tidsödande att genomföra de kompletterande rimlighetsbedömningar av utgifter som krävs enligt handläggningsrutinerna. Detta har förlängt handläggningstiderna under hela 2022. Dessutom har ärenden som tagits ut för ”kontroll på plats” ofta fått vänta länge på besöket och därmed har handläggningstiderna även för dessa ärenden väsentligt förlängts.

Överklagade ärenden enligt plan- och bygglagen

Mellan 2021 och 2022 har andelen inkomna ärenden rörande överklaganden av kommunernas beslut enligt plan- och bygglagen ökat med 21 procent. Trots det ökade ärendeinflödet har beslutstakten (andelen avgjorde ärenden i förhållande till andelen inkomna ärenden) ökat från

54 procent till 151 procent. Under året har ett flertal åtgärder vidtagits för att utveckla och effektivisera ärendehandläggningen.

Överklagande av lov, förhandsbesked

Länsstyrelsen kan konstatera att handläggningstiden för ifrågavarande ärendeslag är förhållandevis lång. Handläggningstiden beror till stor del på att det inkommit många ärenden under en period där Länsstyrelsen varit tvungen att omprioritera resurser till andra arbetsuppgifter. Länsstyrelsen har ökat antalet beslut från 61 till 89 och också ökat beslutstakten. Sedan april har beslutstakten varit 117 procent och mycket tyder på att beslutstakten kan fortsätta i den takten eller högre.

Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder

Länsstyrelsen kan konstatera att handläggningstiden för ifrågavarande ärendeslag är förhållandevis lång. Handläggningstiden beror till stor del på att det inkommit många ärenden under en period där Länsstyrelsen varit tvungen att omprioritera resurser till andra arbetsuppgifter. Länsstyrelsen har ökat antal beslut från tolv till 29 och också ökat beslutstakten från 60- till 153 procent. Den ökade beslutstakten har inneburit att Länsstyrelsen kunnat påbörja 2023 års räkenskapsår med en låg ärendebalans och med goda möjligheter att framgent klara de målsatta handläggningstiderna.

Finansiell redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Resultaträkning

Resultaträkning (tkr)	2022	2021	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	203 879	169 660	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	14 613	14 017	2
Intäkter av bidrag	152 775	153 444	3
Finansiella intäkter	612	0	4
Summa	371 879	337 121	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-240 136	-227 619	5
Kostnader för lokaler	-19 057	-18 282	6
Övriga driftskostnader	-110 365	-88 162	7
Finansiella kostnader	-49	-23	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-2 331	-2 437	9
Summa	-371 937	-336 523	
Verksamhetsutfall	-59	599	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	14 578	13 401	10
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-14 578	-13 401	11
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	7 404	11 489	12
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	162 881	162 905	13
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	47 699	70 568	14
Finansiella intäkter	1	0	15
Finansiella kostnader	0	0	
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	-344	595	16
Lämnade bidrag	-191 648	-236 352	17
Saldo	25 993	9 204	
Årets kapitalförändring	25 935	9 803	18

Balansräkning

Tillgångar (tkr)	2022-12-31	2021-12-31	Not
Immateriella anläggningstillgångar			
<i>Summa</i>	0	0	19
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	3 484	2 739	
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	3 314	3 407	
<i>Summa</i>	6 798	6 147	20
Utlåning			
Utlåning	717	846	
<i>Summa</i>	717	846	21
Varulager m.m.			
<i>Summa</i>	0	0	0
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	2 401	1 564	22
Fordringar hos andra myndigheter	19 702	17 883	23
Övriga kortfristiga fordringar	110 687	85 267	24
<i>Summa</i>	132 791	104 715	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	4 465	4 283	
Upplupna bidragsintäkter	33 620	32 912	
Övriga upplupna intäkter	2 295	1 809	
<i>Summa</i>	40 380	39 004	25
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	69 475	100 106	
<i>Summa</i>	69 475	100 106	26
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	90 583	69 848	27
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	8 292	7 559	28
Kassa och bank	985	1 441	29
<i>Summa</i>	99 860	78 847	
Summa tillgångar	350 021	329 666	

Kapital och skulder (tkr)	2022-12-31	2021-12-31	Not
Myndighetskapital			
Statskapital	1 434	1 693	
Balanserad kapitalförändring	83 144	73 341	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	25 935	9 803	
Summa	110 513	84 837	30
Fonder			
Fonder	3 633	3 289	
Summa	3 633	3 289	16
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	0	0	31
Övriga avsättningar	1 413	1 128	32
Summa	1 413	1 128	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	6 798	6 147	33
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	17 334	14 425	34
Leverantörsskulder	16 401	11 401	35
Övriga kortfristiga skulder	6 697	4 903	36
Depositioner	8 285	7 559	37
Summa	55 515	44 434	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	17 685	19 443	
Oförbrukade bidrag	161 262	176 536	
Summa	178 947	195 979	38
Summa kapital och skulder	350 021	329 666	

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	Not
Utgiftsområde 1									
Rikets styrelse									
01 05 001 004 Länsstyrelserna m.m. (Östergötlands län)	4 044	189 282	4 824	0	0	198 150	-195 348	2 802	39
Utgiftsområde 13									
Jämställdhet och nyanlända invandrarers etablering									
13 03 001 001 Särskilda jämställdhetsåtgärder E-län (Östergötlands län)	9 738	16 000	0	0	-9 738	16 000	-15 216	784	40
Utgiftsområde 19									
Regional tillväxt									
19 01 001 004 Regionala tillväxtåtgärder (Östergötlands län)	220	1 000	0	0	-220	1 000	-719	281	41
Summa	14 002	206 282	4 824	0	-9 958	215 150	-211 283	3 867	

Redovisning mot inkomsttitel

Inkomsttitel	Belopp i tkr	Beräknat belopp	Inkomster	Not
2511 021 Expeditions- och ansökningsavgifter		1 500	1 423	
2537 121 Miljöskyddsavgift Tåktavgift		8 900	10 484	
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter		1 200	1 173	
varav				
2552 119 Stiftelser, tillsynsavgift			367	
2552 219 Stiftelser, registerhållningsavgift			518	
2552 319 Avgifter enligt avfallsförordningen			281	
2552 419 Övriga avgifter vid länsstyrelserna			8	
2714 Sanktionsavgifter		1 000	400	
varav				
2714 119 Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen			1 305	
2714 535 Särskild avgift enligt utlänningslagen			190	
2811 209 Övriga inkomster		50	311	
Summa		12 650	14 837	10

Kommentar till Redovisning av inkomsttitel

Beräknat belopp är hämtat från Länsstyrelsen Östergötlands budgetunderlag 2023-2025 då ej fastställda värden finns i regleringsbrev för myndigheten 2022. Avvikelse finns mot beräknat belopp. Sanktionsavgifter (2714) är mycket svåra att beräkna, då dessa avser beslut fattade av Arbetsmiljöverket eller domstol. Länsstyrelsen fakturerar sedan berörda parter för beslutade avgifter. Övriga inkomster (2811) är beräknade på bland annat nedsatta medel som tillfallit staten, men inkluderar sedan år 2020 även amortering och ränta för så kallade såddlån i enlighet med ändring av Regleringsbrevet för utgiftsområde 19 01 001 004 Regionala tillväxtåtgärder (tidigare redovisat mot anslag). Här finns variationer jämfört beräknat belopp till följd av eventuella amorteringsansättningar eller ej för dessa såddlån.

Redovisning av beställningsbemyndiganden

Belopp i tkr

Anslag / Anslagsbenämning	Tilldelat bemyndigande 2022	Ingående åtaganden 2022	Utestående åtaganden 2022	Utestående åtagandenas fördelning per år			Not
				2023	2024	2025	
19 01 001 004 Regionala tillväxtåtgärder Östergötlands län	350	935	0	0	0	0	41

Kommentar till Redovisning av beställningsbemyndiganden

Inga nya beslut har tagits under 2022 utan avser endast verkställda äldre fattade beslut i enlighet med tidigare tilldelad bemyndiganderam. Under 2021 uppstod projektförseningar på grund av pandemin vilket resulterade i ett överskridande av bemyndiganderamen inför 2022. De utestående åtaganden (935 tkr) rymdes dock enligt Regeringsbeslutet 2022 för aktuell anslagspost (1 000 tkr). De utestående åtagandena verkställdes eller avslutades inom tilldelat anslag under 2022.

Sammanställning av anslagsfinansierad utlåning mot inkomsttitel

Redovisning mot inkomsttitel	Utfall	NOT
2811 209 Övriga inkomster Såddlån	263	21

Anslagsfinansierad utlåning	Lånefodringar IB	Nyutlåning	Amortering av lån	Avskrivning av lån	Lånefodringar UB	NOT
Lånefodringar med villkorad återbetalningsskyldighet 19 01 001 004 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelsen Östergötlands län Såddlån	1 693	0	259	0	1 434	21

Reserveringar för låneförluster	IB	Årets förändring	UB	Lånefordringar efter reserveringar UB	Not
<i>Värderegleringar (50%)</i>					
19 01 001 004 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelsen Östergötlands län					
Såddlån	847	-130	717	717	21

Kommentar till Sammanställning av anslagsfinansierad utlåning mot inkomsttitel

Beloppet avser amortering (259 tkr) och ränta (4 tkr) mot inkomsttitel under 2022 (2021: 92 tkr). Ökningen för året beror på att tre lån amorterades under året (varav två slutamorterades) och fem beviljades anstånd under 2022.

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i Excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2023.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 %. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Avvikelser från generella ekonomiadministrativa regler

I regleringsbrevet 2022 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

”Bestämmelsen i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska omfatta antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden, ska inte tillämpas på länsstyrelserna.”

”Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur efter närmare anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”

Redovisnings- och värderingsprinciper

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningsposter. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till ett halvt prisbasbelopp; 24 150 kr för årsbokslut 2022.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader såsom hyror med mera för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och värderas i samband med bokslut.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en ekonomisk livslängd om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt basbelopp redovisas som anläggningstillgångar. Immateriella anläggningstillgångar vid anskaffningsvärde på minst 100 tkr och för förbättringsutgifter på annans fastighet på minst ett halvt basbelopp och markanläggningar som klassas som infrastrukturella tillgångar (naturmiljötillgång) på minst 250 tkr.

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån samt för bärbara datorer då de utsätts för extra stort slitage.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis.

Tillgångstyp	Avskrivningsplan
Immateriella anläggningstillgångar	3 år
Markanläggningar	Respektive komponents nyttjande period
Förbättringsutgift på annans fastighet	Högst 5 år
Maskiner	4 år
IT-teknisk utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	4 år tom 2020, därefter 5 år
Konst	Ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
Pågående nyanläggningar	Avskrivning startas vid färdigställning och inplacering i anläggningsgrupp

Lånefordringar

Länsstyrelsen gör bedömning av nedskrivningsbehov inför årsbokslut.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Lönegarantifordran värderegleras kollektivt med 86,2 procent, vilket motsvarar det erfarenhetsmässiga sambandet mellan utbetalningar och utdelningar under de senaste fem åren. Princip för värdereglering är framtagen gemensamt mellan de länsstyrelser som hanterar lönegaranti.

Stora genomslag i den finansiella redovisningen

Verksamhetens intäkter och kostnader

Under år 2022 har inte myndigheten vuxit i personalstyrka i paritet med senaste åren. Dock har myndigheten haft ökade kostnader, framför allt vad avser driftskostnader. Dessa har ökat med +22 203 tkr jämfört med tidigare år. Här märks att verksamheten har återstartat efter pandemirestriktioner släppts då det är generella ökningarna inom resor, konferenser, utbildningar, köpta tjänster som ökat. Under året har även byte av telefoner till anställda genomförts samt ökade kostnader för datatjänster till följd av utvecklingen av digital säkerhet.

Ökning av personalkostnader hör främst till årlig lönerrevision men viss ökning hör även till kostnad för rösträknare då det under året 2022 hölls allmänna val.

Intäkt från anslag har ökat sedan föregående år (+ 34 219 tkr). Länsstyrelsen Östergötland har tre anslag och ökningen är väsentligen inom förvaltningsanslaget. Detta anslag har haft en ökad anslagstilldelning under året. Dels via om disponering av medel från särskilda jämställdhetsanslaget för verksamhet mot hedersrelaterat våld som istället har minskat med motsvarande. Till ökningen från anslag hör även medel för inrättande av kansli för sydöstra civilområdet under senare del av år 2022.

År 2022 var sista året Länsstyrelsen Östergötland hade medel enligt tidigare projektbeslut att utbetala från anslaget regionala tillväxtåtgärder.

För mer verksamhetsbaserad förändring se Tabell A och B.

Transfereringar

Ingen förändring vad avser nya uppdrag från andra myndigheter. Skillnad mellan åren kommenteras i nottext.

Uppgifter om rådsledamöter

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Ersättning	Andra uppdrag
Landshövding		
Graf, Carl Fredrik	1 583 765 kr	Ledamot i insynsrådet för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap Styrelseledamot AB Alexander Graf (bolaget ej aktivt), Styrelseledamot Erev United AB
Länsråd/Länsöverdirektör		
Holmlid, Ann	1 059 331 kr	-
Insynsråd		
Angervåg, Torsten	7 600 kr	-
Axelsson, Karin	7 600 kr	-
Sandborg, Stefan	5 700 kr	Ordförande Rikshemsvärnsrådet (nämnd under Försvarsdepartementet)
Miranda, Lena	5 700 kr	Ledamot i Tekniska fakulteten, Linköpings Universitet
Detlefsen, Sanna	7 600 kr	-
Borring, Peter	7 600 kr	Ordförande i styrelsen för Agtech 2030 (Vinnväxtinitiativ inom lantbruksinnovation, Linköpings universitet huvudman)
Löfstrand, Johan	5 700 kr	Ledamot i Boverkets insynsråd, Styrelseledamot Tekniska Verken AB, Ledamot i Riksdagsstyrelsen
Germundsson, Jan (upphört 202202)	0 kr	-
Kristensson, Margareta (upphört 202202)	0 kr	-
Malmberg, Betty (upphört 202202)	0 kr	Ledamot i Statens veterinärmedicinska anstalts insynsråd Ledamot Kemikalieinspektionens insynsråd
Ståhl, Monica (upphört 202202)	0 kr	-

Kommentar till uppgifter om rådsledamöter

Förordnande av rådsledamöter till Länsstyrelsens insynsråd förnyades under början av 2022. Fyra ledamöters förordnande upphörde i samband med detta per sista februari. Nuvarande ledamöters förordnande gäller till den 29 februari 2024.

Noter till resultaträkning

Belopp i tkr.

Not 1	Intäkter av anslag	2022	2021
	01 05 001 000 Förvaltningsanslag	195 348	143 209
	13 03 001 001 Särskilda jämställdhetsåtgärder E-län	8 004	26 016
	19 01 001 000 Regionala tillväxtåtgärder	527	436
	Summa intäkter av anslag	203 879	169 660

Intäkter av anslag har ökat med 34 219 tkr i jämförelse med år 2021.

Huvudsakligen hör denna ökning till omDispositionering av medel från anslaget för särskilda jämställdhetsåtgärder. Till ökning hör även medel för inrättande av kansli för sydöstra civilområdet under senare del av år 2022.

Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2022	2021
	Offentligrättsliga avgifter	1 187	1 980
	Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	10 673	8 264
	Intäkter av andra ersättningar	2 753	3 772
	Summa	14 613	14 017

Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av

Intäkter uthyrning	823	797
Intäkter utbildning/konferenser	1 357	548
Intäkter konsultuppdrag	6 216	5 808
Intäkter övriga 4 § avgifter	2 278	1 111
	10 673	8 264

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not. Den separata tabellen avser enbart sådan verksamhet som ska ge ett årligt resultat. Övriga intäkter av avgifter har inte motsvarande kostnader och uppvisar inte något resultat utan ingår bland annat i anslagsredovisningen, älgvårdsfond och externa medel gentemot andra myndigheter. I intäkter från andra ersättningar ingår bland annat ersättning försålda djur, där ersättningar varierar mellan åren. Via avgiftsförordningen har ökade intäkter från utbildningar skett, främst inom verksamhet för lantbruk men även inom andra verksamhetsområden då det till fullo har kunnat återupptagits efter pandemin. Liknande effekt gällande ersättningar för kungörelser som ökat under 2022 som del av ökningen i posten för övriga 4§ avgifter.

Not 3	Intäkter av bidrag	2022	2021
	Bidrag från statliga myndigheter	149 589	142 716
	<i>Varav</i>		
	<i>Naturvårdsverket</i>	58 205	45 619
	<i>Länsstyrelsen i Örebro län</i>	45 869	56 759
	<i>Statens jordbruksverk</i>	11 851	7 778
	<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	11 017	9 808
	<i>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</i>	6 807	5 239
	<i>Riksantikvarieämbetet</i>	4 507	2 368
	<i>Trafikverket</i>	3 803	4 268
	<i>Kammarkollegiet</i>	1 809	2 816
	<i>Länsstyrelsen i Västra Götalands län</i>	1 344	1 222
	<i>Länsstyrelsen i Dalarnas län</i>	1 077	595

Övriga myndigheter	3 300	6 244
Bidrag från övriga	3 185	10 729
varav bidrag från EU:s fonder	1 828	7 402
Summa	152 775	153 444

Intäkter av bidrag har minskat i jämförelse med föregående år.

Bidrag från Länsstyrelsen i Örebro län har minskat då vissa dispositionsrätter fasats ut 2022 med anledning av Covid-19, exempelvis handläggning av omsättningsstöd och lokalstöd.

Ökning av bidrag från Naturvårdsverket härrör till ökad verksamhet med restaurering (+6 695 tkr) samt övergripande arbete inom förvaltning och skötsel av skyddade områden (+6 778 tkr).

Vidare varierar årligen bidrag från Havs- och vattenmyndigheten för olika vattenvårdsprojekt.

Bidrag från EU har minskat då flertal projekt avslutats. EU-projektet Life Bridging the Gap har slutförts under 2022 med slutjustering av medel mellan finansiärer. Life Restored är ett av de projekt tillsammans med EU Interregprojektet OptiWagmag (om avfallshantering) som påverkar 2022 till störst del gällande bidrag från övriga.

Not 4 Finansiella intäkter	2022	2021
Räntekonto i Riksgälden	598	0
Övriga finansiella intäkter	14	0
Summa	612	0

Ränta har tilldelats på räntekonto i Riksgälden sedan andra kvartalet 2022. Under 2021 var räntan noll.

Not 5 Kostnader för personal	2022	2021
Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-160 216	-153 404
varav		
Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)	-1 089	-1 088
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier samt övriga kostnader för personal	-79 920	-74 215
Summa	-240 136	-227 619

Kostnader för personal har ökat främst till följd av årlig löneökning. Antal årsarbetskrafter har ökat med 1,5 i jämförelse med föregående år (2021: +32,5 jämfört med år 2020).

Ersättning för timanställda har ökat under 2022 på grund av rösträknare i samband med det allmänna valet.

Not 6 Kostnader för lokaler	2022	2021
Kostnader för lokaler	-19 057	-18 282

Kostnader för lokaler har ökat, framför allt kostnader för el och lokalvård. Lokalkostnaderna som redovisas i tabell i resultatredovisningen överensstämmer inte med denna not. I tabellen ingår kostnader för enbart kontorslokaler och för residenset, samt kostnader för bevakning samt avskrivningar för förbättringar på annans fastighet. I not 6 redovisas samtliga lokalkostnader men här bokförs inte kostnader för bevakning och avskrivningar.

Not 7 Övriga driftskostnader	2022	2021
Övriga driftskostnader	-110 365	-88 162

Övriga driftkostnader har ökat i jämförelse med föregående år. Större delen av ökningen är beror på att restriktioner efter pandemin har släppts och att resor, konferenser, utbildningar, köp av tjänster med mera har ökat. Vidare har det skett en ökning av kostnader inom telefoni och IT.

Detta beror på ett större utbyte av telefoner till anställda gjorts under året, 1 955 tkr.

Kostnader för datatjänster har ökat till följd av utveckling av digital säkerhet samt personalbyten med ökade och ändrade användarkonton samt att ett allmänt val genomfördes under året.

Kostnader för köpta tjänster har ökat främst inom verksamhetsområdena för skydd av områden och arter, naturvård, restaurering, kulturmiljö, samhällsskydd och beredskap och jämställdhet.

Not 8 Finansiella kostnader	2022	2021
Räntekostnader i Riksgälden	-39	0
Övriga finansiella kostnader	-11	-23
Summa	-49	-23

Sedan andra kvartalet 2022 har räntor utfallit på lån hos Riksgäldskontoret vilket inte var fallet under föregående år. Övriga finansiella kostnader består av främst räntekostnader på leverantörsfakturor.

Not 9 Avskrivningar och nedskrivningar	2022	2021
Avskrivningar och nedskrivningar	-2 331	-2 437

Not 10 Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2020	2021	2022	2022	2022	2022
	Utfall intäkter	Utfall intäkter	Budget intäkter	Utfall kostnader	Utfall intäkter	Netto utfall

Avgifter med bestämt ekonomiskt mål

Enligt 2021 års regleringsbrev undantas länsstyrelserna enligt 6 kap 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras. Som en följd av det ändras notens uppställning till att endast omfatta intäkter för 2019, 2020 och 2021.

<i>Medborgarskap</i>	98	107		82	-52	30
<i>Pantbanksverksamhet</i>	0	10		6	-6	0
<i>Auktorisation av bilskrotare</i>	9	6		6	-21	-15
<i>Tillstånd inom kameraövervakning</i>	7	0		0	0	0
<i>Auktorisation</i>	446	593		76	-54	21
<i>Godkännande för anställning i bevakningsföretag</i>	0	48		768	-279	489
<i>Godkännande av skyddsvakt</i>	-9	-3		62	-24	38
<i>Auktorisation av delgivningsföretag</i>	0	-1		-2	0	-2
<i>Tillstånd jakt på allmänt vatten</i>	10	8		5	-1	4
<i>Dispenser</i>	15	61		31	0	31
<i>Tävling på väg</i>	79	73		100	-240	-141
<i>Sjötrafik</i>	0	0		5	-30	-25
<i>Tillstånd metallsökare</i>	7	14		7	0	7

Not 10	Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2020	2021	2022	2022	2022	2022
		Utfall intäkter	Utfall intäkter	Budget intäkter	Utfall kostnader	Utfall intäkter	Netto utfall
	Strandskyddsdispenser	86	84		23	0	23
	Naturresevat	0	0		22	0	00
	Biotopskyddsområden	89	52		121	0	121
	Nationalparker	6	4		1	0	1
	Fridlysta arter	1	0		1	0	1
	Preparering, handel och förevisning	1	0		8	0	8
	Skyltar m.m.	0	0		5	0	5
	Vilthägn	0	0		30	0	30
	Markavvattningsprovning av vattenverksamhet	199	5		0	0	0
	Anmälan enligt 11 kap 9a § miljöbalken	2	168		193	0	193
	Förvärv av jordbruksfastigheter	182	194		199	0	199
	Övriga avgifter	10	0		0	0	0
	2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	1 239	1 423	1 500	1 747	-706	1 041
	Planerad/egeninitierad tillsyn av Sevesoverksamhet	1 157	1 076		1 116	-3	1 114
	Avgifter för provning och tillsyn av miljöfarlig	7 712	9 395		8 934	0	8 934
	Provning av dispenser och beslut om undantag från	0	0		56	0	56
	Dispenser, bl.a. deponering av brännbart avfall och	0	0		5	0	5
	Avslutade verksamheter	0	13				13
	2537 Miljöskyddsavgift	8 869	10 484	8 900	10 111	-3	10 108
	2552 Övriga offentligt rättsliga avgifter	1 161	1 127	1 200	1 173	-997	176
	varav						
	Registreringsanmälan för stiftelser	513	514		514	-98	416
	Ändringsanmälan av registrerade stiftelser	8	0		4	-382	-378
	Tillsyn av stiftelser	360	361		367	-516	-149
	Övrigt inom stiftelser						
	- Avgifter enligt stiftelseförordning	881	874		884	-996	-112
	Tillstånd till transport av avfall och farligt avfall m.m.	6	0		118	0	118
	Anmälan om transport av avfall och	273	253		163	0	163
	- Avgifter enligt avfallsförordningen	280	253		281	0	281
	Kontroll av livsmedel	0	0		8	-1	7
	- Övriga avgifter	0	0		8	-1	7
	Övriga intäkter som inte disponeras och inte	1 988	455		1 806	0	1 806
	2714 Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen	1 645	400	1 000	1 305	0	1 305
	2714 Särskild avgift enligt utlänningslagen	47	0		190	0	190
	2811 Övriga inkomster	297	55	50	311	0	311
	Summa avgifter redovisade mot inkomsttitel	13 257	13 491	12 650	14 837	-1 706	13 131
	Varav redovisade via Balansräkning (2811)	288	90		259		
	Varav redovisade via Resultaträkningen	12 970	13 401		14 578		

Not 10	Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2020	2021	2022	2022	2022	2022
		Utfall intäkter	Utfall intäkter	Budget intäkter	Utfall kostnader	Utfall intäkter	Netto utfall

Uppgifterna speglar tabell 6.2 i Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende länsstyrelserna. Noten är uppdelad på avgifter med bestämt respektive inte bestämt ekonomiskt mål. Tabellen är delvis manuellt bearbetad bland annat till följd av inkomstiteln övriga inkomster för såddlån redovisas mot balansräkningen (BR). Justering av (2811) Övriga inkomster summering för 2021 har gjorts sedan föregående årsredovisnings not så inkluderar del via BR. Expeditions- och ansökningsavgifter består bland annat av medborgarskap, auktorisation, tävling på väg, vattenverksamhet och förvärv av jordbruksfastigheter. Det avviker mellan åren gällande sanktionsavgifter, då ärendemängden varierat mellan åren. Det pågår ett jobb med tidredovisning mot inkomstitlar, vilket gör att Länsstyrelsen bedömer att inte alla kostnader är helt rättvisande. Det kommer fortsatt följas upp framåt.

Not 11	Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	2022	2021
		Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-14 578

Not 12	Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2022	2021
		01 05 001 004 Förvaltningsanslag	0
	19 01 001 004 Regionala tillväxtåtgärder	192	611
	13 03 001 001 Särskilda jämställdhetsåtgärder E-län	7 212	8 246
	Summa	7 404	11 489

Förmedling av medel till Region Östergötland via förvaltningsanslaget har upphört från 2022. Under 2022 har endast fåtal externa aktörer tagit emot medel via anslaget för regionala tillväxtåtgärder. Endast äldre beslut har verkställts då detta anslag varit under utfasning de senaste åren.

Not 13	Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2022	2021
		Från myndighet	
	Kammarkollegiet	91 490	80 190
	Naturvårdsverket	38 141	50 780
	Havs- och vattenmyndigheten	16 707	16 661
	Riksantikvarieämbetet	7 080	7 125
	Socialstyrelsen	5 074	4 652
	Tillväxtverket	3 165	2 380
	Länsstyrelsen i Örebro län	1 057	1 029
	Övriga myndigheter	168	87
	Summa	162 881	162 905

Medel från Kammarkollegiet avser i första hand lönegarantiverksamhet, vilket varierar med omfattning på verksamheten. Naturvårdsverkets medel avser främst åtgärder inom förorenade områden där det skett minskning. Medel från Havs- och vattenmyndigheten har betalats ut båda åren till främst som lokala vattenvårdsprojekt (LOVA-stöd) till kommuner, företag och sektorer inom miljömål. Riksantikvarieämbetet avser bidrag för byggnadsvård.

Not 14 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2022	2021
Landsting eller regioner	142	156
Privat sektor	104	0
EU institutioner eller andra organ	-2 518	29 964
EU/ Övrigt	6	55
Älgvårdsfonden	389	-481
Bygdemedel	70	69
Lönegaranti konkurser	55 874	24 678
Lönegaranti rekonstruktioner	-6 368	16 127
Summa	47 699	70 568

Avskrivningar inom rekonstruktioner inom lönegarantin har skett. En upprättning av finansiärer mellan Naturvårdsverket och EU i projekt Life Bridging the Gap för utbetalningar 2021 påverkar utfallet i noten. Föregående år 2021 högre värde för EU är orsakat av erhållna medel för nytt Lifeprojekt RestoRed. Privat sektor avser medel från Tåkernfonden.

Not 15 Finansiella intäkter	2022	2021
Finansiella intäkter i transfereringsverksamhet	1	0

Avser ränta på medel från valutakonto år 2022.

Not 16 Avsättning till/upplösning av fonder med mera för transfereringsändamål	2022	2021
Ingående balans	3 289	3 884
Årets förändring	344	-595
Utgående balans	3 633	3 289
Uppdelat på		
Älgvårdsfonden		
<i>Ingående balans</i>	2 259	2 890
<i>Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag</i>	389	-481
<i>Lämnade bidrag</i>	0	-150
<i>Utgående balans</i>	2 648	2 259
Bygdemedel		
<i>Ingående balans</i>	1 030	993
<i>Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag</i>	70	69
<i>Finansiella kostnader</i>	0	-0
<i>Lämnade bidrag</i>	-115	-33
<i>Utgående balans</i>	985	1 030

Not 17 Lämnade bidrag	2022	2021
Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-62 990	-110 016
Lämnade bidrag till internationella organisationer	-337	-7
Lämnade bidrag till övriga samt periodiseringar	-128 321	-126 329
Summa Lämnade bidrag	-191 648	-236 352
<i>inom verksamhetsområden</i>		
Lönegaranti	-115 132	-111 836
Miljömål	-20 213	-18 786
Efterbehandling av förorenade områden	-17 874	-38 706
Jämställdhetsfrågor	-7 836	-8 346
Förvaltning och skötsel av skyddade områden	-7 255	-34 767
Byggnadsvård	-6 701	-6 627
Frågor inom mänskliga rättigheter	-5 074	-4 652
Företagsstöd inom regional tillväxt	-3 319	-2 804
Förvaltning av kvalitén på vattenmiljön	-2 733	-2 442
Jakt och viltvård	-1 827	-995
Fiskevård och fritidsfiske	-1 802	-771
Tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden	-1 551	0
Restaurering av vatten som inte kalkas	-1 505	-918
Övrigt områden	1 172	-4 701
Summa Lämnade bidrag	-191 648	-236 353
varav finansiering genom EU-fonder	2 517	-29 964

Lämnade bidrag har minskat i jämförelse med år 2021. Störst minskning härrör från bidrag gällande efterbehandling av förorenade områden samt förvaltningen och skötsel av skyddade områden. Bidrag via finansiering genom EU-fonder har minskat till följd av att den förutbetalda EU-pengen som inkom 2021 har betalats ut till partners i projektet. En upprättning av finansierare mellan Naturvårdsverket och EU i projekt Life Bridging the Gap för utbetalningar 2021 och dessutom skett.

Not 18 Årets kapitalförändring	2022	2021
Verksamhetsutfall		
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	-59	599
Summa verksamhetsutfall	-59	599
Uppbörd		
Transfereringar		
Lönegaranti konkurser	34 988	14 614
Lönegaranti rekonstruktioner	-9 124	-5 455
Övriga periodiserade kostnader SCR	130	45
Summa transfereringar	25 993	9 204
Summa årets kapitalförändring	25 935	9 803

Årets kapitalförändring härrör i allt väsentligt från verksamhet gällande handläggning av lönegaranti. Under 2021 har justeringspost rättats avseende post som meddelades i årsredovisning för 2020.

Noter till balansräkning

Belopp i tkr.

Not 19	Immateriella anläggningstillgångar	2022-12-31	2021-12-31
	Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	0	0
Not 20	Materiella anläggningstillgångar	2022-12-31	2021-12-31
	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	11 835	10 936
	Årets anskaffning	1 619	899
	Utgående anskaffningsvärde	13 454	11 835
	Ingående avskrivningar	-9 095	-8 302
	Årets avskrivningar	-874	-793
	Utgående avskrivningar	-9 970	-9 095
	Bokfört värde	3 484	2 739
	Maskiner, inventarier, installationer mm.		
	Ingående anskaffningsvärde	28 298	25 601
	Årets anskaffning	1 549	2 697
	Årets försäljning, utrangering	-189	0
	Utgående anskaffningsvärde	29 658	28 298
	Ingående avskrivningar	-24 891	-23 247
	Årets avskrivningar	-1 456	-1 644
	Årets försäljning, utrangering	3	0
	Utgående avskrivningar	-26 344	-24 891
	Bokfört värde	3 314	3 407
	Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	6 798	6 147

Årets investeringar avser främst säkerhetshöjande åtgärder och iordningställande av lokaler.

Not 21 Utlåning	2022-12-31	2021-12-31
Såddlån		
Ingående balans lånefordringar	1 693	1 783
Amortering	-259	-90
Avskrivning	0	0
Summa utlåning- utgående balans lånefordringar	1 434	1 693
Värdereglering (50%) - reservering låneförlust	-717	-847
Summa nettovärderad utlåning	717	847

Inga nya lån har beslutats sedan 2015, endast amortering av äldre lån. Såddlånen har löptider på 2 till 6 år. Ett fåtal lån (fem) löper fortfarande. Samtliga kvarvarande såddlån har helt amorteringsansånd under 2022. Två lån slutamorterades under 2022. För mer information se även rubrik Sammanställning över utlåningsverksamheten mot anslag. I resultaträkningen 2021 finns ett avrundningsfel, -846 på reservering låneförluster UB 2021.

Not 22 Kundfordringar	2022-12-31	2021-12-31
Kundfordringar - utomstatliga	2 401	1 564
Summa	2 401	1 564

Kundfordringar har ökat mellan åren. Förändringen härrör bland annat till en större fordran avseende lönegaranti vid årets bokslut.

Not 23 Fordringar hos andra myndigheter	2022-12-31	2021-12-31
Diverse fordringar andra myndigheter	14 356	13 567
Mervärdesskatt	5 346	4 316
Summa	19 702	17 883

Rekvirering av lönegarantimedel från Kammarkollegiet har ökat med 5 003 tkr beroende på skillnad i den aktuella verksamheten. Fakturering till Trafikverket har minskat med 3 427 tkr till följd av mindre verksamhet med Ostlänken år 2022 i jämförelse med 2021. Ökning i fordran mervärdesskatt beror på ökning gällande leverantörsfakturor i sista redovisningsperioden.

Not 24 Övriga kortfristiga fordringar	2022-12-31	2021-12-31
Lönegarantifordringar	110 559	84 717
Uppbördsfordringar	111	531
Övriga kortfristiga fordringar	18	20
Summa	110 687	85 267

Merparten beträffar fordran avseende lönegaranti och rekonstruktioner mot företag. Lönegarantifordringar avser värde exklusive sociala avgifter och är statens fordran på företag som genomgått en rekonstruktion eller gått i konkurs. Fordran värderegleras utifrån historiska utdelningar och återbetalningar de senaste fem åren. Värderegleringen uppgår till 86,2 %, vilket bedöms ge en rättvisande bild av aktuella fordringar. Värderegleringen är en modell som tillämpas huvudsakligen för alla sju län som handlägger lönegarantiärenden. Minskningen av uppbördsfordringar består av lägre utestående fordringar vad avser miljö- och Sevesoavgifter samt stiftelser.

Not 25 Periodavgränsningsposter	2022-12-31	2021-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyror	4 170	3 996
Övriga förutbetalda kostnader	295	287
Summa förutbetalda kostnader	4 465	4 283

Förutbetalda kostnader har ökat i jämförelse med 2021 till följd av hyresökning för kommande år.

Upplupna bidragsintäkter		
Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter	15 050	16 541
<i>varav</i>		
Naturvårdsverket	10 117	3 150
Statens jordbruksverk	2 884	11 472
Länsstyrelsen i Jönköpings län	631	925
Kammarkollegiet	378	0
Tillväxtverket	365	108
Riksantikvarieämbetet	243	0
Länsstyrelsen i Örebro län	178	242
Havs- och vattenmyndigheten	94	334
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	61	0
Svenska institutet	58	0
Statens energimyndighet	25	0
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	15	0
Trafikverket	0	305
Länsstyrelsen i Dalarnas län	0	0
Lantmäteriet	0	6
Länsstyrelsen i Stockholms län	0	0
Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	18 570	16 371
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	12 178	13 560
Totala upplupna bidragsintäkter	33 620	32 912
Övriga upplupna intäkter	2 295	1 809
Summa periodavgränsningsposter	40 380	39 004

Upplupna bidragsintäkter har ökat i jämförelse med föregående år. Främst beror ökningen på verksamhet inom projektverksamhet som samfinansieras av både EU och Naturvårdsverket. EU-projektet Life Bridging the Gap har slutförts under 2022 med slutjustering av medel mellan finansörer. Minskning har skett av upplupna bidrag avseende tekniskt assistansmedel (TA-medel, Jordbruksverket) till följd av uppstart av ny programperiod. Tidigare programperiod av projektstöd-Landsbyggsprogrammet (Jordbruksverket) slutfördes under 2022. Övriga upplupna bidragsintäkter har framförallt omhändertagande av djur ökat under 2022.

Not 26	Avräkning med statsverket	2022-12-31	2021-12-31
	Uppbörd		
	Ingående balans	-540	-3 210
	Redovisat mot inkomsttitel (-)	-14 837	-13 491
	Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	15 257	16 161
	Skulder avseende uppbörd	-120	-540
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Ingående balans	67	5 297
	Redovisat mot anslag (+)	15 935	35 308
	Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-15 854	-40 538
	Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	148	67
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	-4 044	683
	Redovisat mot anslag (+)	195 348	145 841
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-194 106	-150 568
	Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-2 802	-4 044
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	0	0
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
	Ingående balans	104 623	96 875
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	306 096	376 662
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-339 067	-393 293
	Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar (+/-)	597	24 378
	Övriga fordringar på statens centralkonto	72 249	104 623
	Summa utgående balans avräkning med statsverket	69 475	100 106

Not 27	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
	Räntekonto i Riksgälden	90 583	69 848

Behållning på räntekontot är högre i jämförelse med föregående bokslut. Viss del härrör till större anslagstilldelning 2022. De medel som finns bokförda på räntekontot vid bokslutsdagen kan variera beroende på hur stora betalningar som gått ut i december och i vilket flöde.

Not 28 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
Övriga tillgodohavanden i Riksgälden deponeringar	8 292	7 559

Medel som avser huvudsakligen arrende- och hyrestvister enligt jordabalken samt nedsättning enligt lagen 1927:56 om nedsättning av pengar hos myndighet.

Not 29 Kassa och bank	2021-12-31	2021-12-31
Bygdemedel Fond Sjön Sommen	301	388
Bygdemedel Fond Motala ström (Vättern)	684	642
Valutakonto	1	411
Summa	985	1 440

Skillnad på valutakonto beror på färre aktuella internationella EU-projekt.

Not 30 Förändring av myndighetskapitalet

	Statskapital	Donationskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2021	1 693	0	-892	460	73 772	9 803	84 837
<i>varav</i>							
Såddfinansiering	1 693	0	0	0	0	0	1 693
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	460	0	0	460
Lönegaranti konkurser	0	0	0	0	-7 676	0	-7 676
Lönegaranti rekonstruktioner	0	0	0	0	81 448	0	81 448
Övriga periodiserade kostnader SCR	0	0	-892	0	0	9 803	8 912
Ingående balans 2022	1 693	0	-892	460	73 772	9 803	84 837
Föregående års kapitalförändring	0	0	45	599	9 159	-9 803	0
Årets förändring							
<i>varav</i>							
Sådd lån	-259	0	0	0	0	0	-259
Övriga periodiserade kostnader SCR	0	0	0	0	0	25 935	25 935
Summa årets förändring	-259	0	0	0	0	25 935	25 676
Utgående balans 2022	1 434	0	-847	1 059	82 931	25 935	110 512

Kapitalförändringen består av den avgiftsfinansierade verksamheten som avser resurssamverkan mellan länsstyrelserna, bidragsfinansierad verksamhet inom lönegarantin samt såddlån mot statskapital.

Not 31	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2022-12-31	2021-12-31
	Ingående avsättningar	0	4
	Årets pensionskostnader	0	15
	Årets pensionsutbetalningar	0	-19
	Utgående avsättning	0	0

Inga avsättningar har varit aktuella under 2022. Under 2021 fick en resurs avtal om förtidspensionering som sedan utbetalades under samma år.

Not 32	Övriga avsättningar	2022-12-31	2021-12-31
	Lokalt omställningsarbete		
	Årets förändring	286	405
	Utgående balans	1 413	1 128
	Omstruktureringsåtgärder		
	Årets förändring	0	0
	Summa övriga avsättningar	1 413	1 128

Post avser kompetenshöjande åtgärder för personalen. Under år 2022 har aktiviteter genomförts gällande tema "Hållbar mötesstrukturer i en hybrid värld". Cirka 250 tkr beräknas utnyttjas under 2023. Under 2021 genomfördes en större satsning av "Effektiva digitala möten" för hela personalen samt en föreläsning om förändringsarbete.

Not 33	Lån i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
	Ingående balans	6 147	4 988
	Under året upptagna lån	3 168	3 596
	Årets amorteringar	-2 516	-2 437
	Utgående balans	6 798	6 147
	Beviljad låneram	10 000	9 000
	Beviljad kreditram	18 000	18 000

Not 34	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2022-12-31	2021-12-31
	Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	9 553	8 759
	Lagstadgade arbetsgivaravgifter	6 881	5 249
	Mervärdesskatt	899	418
	Summa	17 334	14 425

Lagstadgade arbetsgivaravgifter innefattar både anställd personal 4 592 (2021; 4 135 tkr) samt lönegaranti 2 289 tkr (2021; 1 114 tkr). Förutom skillnad i fakturering i slutet av året påverkas mervärdesskatt även av bland annat nya regler om omvänd byggmoms.

Not 35	Leverantörsskulder	2022-12-31	2021-12-31
	Leverantörsskulder	16 401	11 401

Skillnaden mellan åren består främst av större antal arbeten fakturerade i december. Främst två verksamhetsområden (vatten och naturskydd) har haft större leverantörsfaktureringar årets sista månad.

Not 36	Övriga kortfristiga skulder	2022-12-31	2021-12-31
	Personalens källskatt	3 801	3 557
	Övriga kortfristiga skulder	2 896	1 346
	<i>Bestående av</i>		
	<i>Preliminärskatt lönegaranti</i>	1 957	907
	<i>EU-medel för vidarebefordran</i>	0	411
	<i>Övrigt</i>	939	29
	Summa	6 697	4 903

Skillnaden mellan åren på personalens källskatt beror på något ökade lönekostnader. På övriga kortfristiga skulder beror skillnaden på lönegarantiutbetalningar samt till främst Valmyndigheten för valsedlar. När det gäller det senare har det reglerat under början av 2023 då valet fastställdes under december 2022. EU-medel för vidarebefordran härrörs från projektverksamhet där antal internationella projekt minskat jämfört med tidigare år.

Not 37	Depositioner	2022-12-31	2021-12-31
	Depositioner	8 285	7 559

Deponerade medel (arrende- och hyrestvister samt nedsättning) beräknas till ca 70 procent av inkomna ärenden regleras inom 12 månader. Tidigare år har Länsstyrelsen bedömt detta till 90 procent men noterar nu att fler nedsättningar har gjort att ärendena regleras något senare än tidigare. I de resterande kvarstående procenten finns därmed en del äldre ärenden på större belopp samt att två större nedsättningar inkom under 2021 (1 454 tkr och 1 080 tkr). Utbetalning sker när gäldenären kräver det eller efter dom i Tingsrätt.

Not 38	Periodavgränsningsposter	2022-12-31	2021-12-31
	Upplupna kostnader		
	Upplupna löner, arvoden inkl social avg	33	714
	Upplupna semesterlöner inkl social avg	15 961	15 670
	Övriga upplupna kostnader	1 691	3 060
	Summa upplupna kostnader	17 685	19 443
	Oförbrukade bidrag från annan myndighet	124 268	143 319
	<i>varav</i>		
	Naturvårdsverket	55 679	42 848
	Havs- och vattenmyndigheten	14 549	11 187
	Länsstyrelsen i Örebro län	11 129	45 397
	Statens jordbruksverk	7 723	8 577
	Kammarkollegiet	6 699	6 855
	Riksantikvarieämbetet	6 579	6 413
	Länsstyrelsen i Uppsala län	3 580	3 584
	Länsstyrelsen i Västmanlands län	3 028	128
	Länsstyrelsen i Dalarnas län	2 309	2 360
	Socialstyrelsen	2 010	2 017
	Länsstyrelsen i Stockholms län	1 546	1 088
	Arbetsförmedlingen	1 257	1 257
	Post- och telestyrelsen	1 124	1 404
	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	913	2 775
	Trafikverket	875	692
	Tillväxtverket	764	1 020
	Övriga myndigheter	4 503	5 716
	Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas:		
	- Inom tre månader	29 887	51 218
	- mer än tre månader till ett år	45 717	57 308
	- mer än ett år till tre år	46 701	30 024
	- mer än tre år	1 963	4 769
	Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	36 994	33 217
	<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	14 341	14 414
	Summa oförbrukade bidrag	161 262	176 536
	Övriga förutbetalda intäkter		
	Summa förutbetalda intäkter	0	0
	Summa periodavgränsningsposter	178 947	195 979

Utestående skuld vid år 2021 gällande (återföring) 2021 av upparbetade löner och avgifter efter försenat löneavtal 2020, samt större periodiseringar övriga upplupna kostnader ger större utfall 2021 än under 2022. I december 2022 har också större utbetalning av komptidsskuld utbetalats.

Oförbrukade bidrag har minskat sedan föregående år. Detta beror främst på tidigare års medel via Länsstyrelsen Örebro för pandemirelaterade tillfälliga uppdrag såsom

lokalhyresstöd samt omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag som avslutats. Statens jordbruksverk har minskat kopplat till vår fältförvaltning.

Samtidigt har viss ökning av oförbrukade medel skett från Naturvårdsverket och Hav- och vattenmyndigheten. Naturvårdsverket beror främst på deras medfinansiering i EU-Lifeprojekten RestoRed och Taiga. Hav- och vattenmyndigheten har skett en ökning kopplat till Länsstyrelsens arbete med bland annat att förhindra spridning av sjögull och restaurering av marina miljöer.

De oförbrukade bidragen från ickestatliga organisationer består till största delen av LIFE projekt Bridging the Gap och RestoRed.

Noter till anslagsredovisning

Belopp i tkr.

	Anslag/Benämning	Villkor	Belopp	Utfall
NOT 39	01 05 001 004 Länsstyrelserna m.m., Länsstyrelsen i Östergötlands län	Anslagskredit	5 636	0
		Anslagsbehållning som disponeras, 3%	5 944	2 802
		Kredit på räntekonto	18 000	0
		Låneram för anläggningstillgångar	10 000	6 798
		Finansiering av förvaltningskostnader hos Region Östergötland	0	0
<p>Anslagssparandet från 2022 bedöms förbrukas i sin helhet efterföljande år. Nyttjandet av låneramen har ökat något mot föregående år till följd av främst säkerhetshöjande åtgärder och iordningställande av lokaler. Samtliga investeringar enligt plan har dock inte genomförts vilket lämnar ett visst utrymme kvar i låneramen.</p>				
NOT 40	13 03 001 001 Särskilda jämställhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Östergötlands län	Anslagskredit	0	0
		Anslagsbehållning som disponeras	inget	-
		Medlen får användas för att förbereda inrättandet av ett nationellt sektorsövergripande kompetenscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck.	16 000	15 216
		Arbetet ska fortsätta med att utveckla regionala resurscentrum för att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck. Arbetet ska utvecklas mot bakgrund av de utvärderingar som gjorts av arbetet hittills samt samordnas av Nationella Kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck som finns vid Länsstyrelsen Östergötland.	10 000	10 563
	Länsstyrelsen i Östergötlands län (Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck) har tilldelats 2 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut från den 17 december 2020 (A2020/02649) samordna gemensamma myndighetsinsatser för att främja tillämpningen av nya bestämmelser mot hedersrelaterad brottslighet som trädde i kraft den 1 juli 2020.	4 000	4 006	

	Länsstyrelsen i Östergötlands län (Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck) har tilldelats 2 000 000 kronor för att i enlighet med regeringsbeslut från den 29 april 2021 (A2021/01029) genomföra insatser avseende könsstymning av flickor och kvinnor.	2 000	647	
<p>Att samtliga medel under villkor A2021/01029 inte förbrukats beror på dels färre insatser (eftersläpningar) med anledning av det beslut om ned- och omprioriteringar som fattades senhösten/ vintern 2021, dels låg numerär personal med anledning av flertalet uppsägningar, sjukskrivningar och tjänstledigheter under slutet av 2021 och i stort sett hela 2022. Det som direkt påverkades inom uppdraget var en större informationsinsats som istället kommer genomföras under 2023.</p>				
NOT 41	19 01 001 004 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Östergötlands län	Anslagskredit Anslagsbehållning som disponeras Uppföljning och utvärdering Beställningsbemyndigande	50 inget 100 350	0 - 103 0
<p>Inga nya beslut har tagits under 2022 utan avser endast verkställda äldre fattade beslut i enlighet med tidigare tilldelad bemyndiganderam. Under 2021 uppstod projektförseningar på grund av pandemin vilket resulterade i ett överskridande av bemyndiganderamen inför 2022. De utestående åtaganden (935 tkr) rymdes dock enligt Regeringsbeslutet 2022 för aktuell anslagspost (1 000 tkr). De utestående åtagandena verkställdes eller avslutades inom tilldelat anslag under 2022. Uppföljning och utvärdering överskreds med 3 tkr på grund av högre debitering av ärendehandläggningssystemet NYPS2020.</p>				

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen

Årsredovisningen är beslutad den 21 februari 2023.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Linköping den 21 februari 2023

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Carl Fredrik Graf', written in a cursive style.

Carl Fredrik Graf

Landshövding

Bilagor

Bilaga A. Paragrafer i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, som redovisas i årsredovisningen

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
1§	Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Om länsstyrelsen
2§ p1	Verka för att nationella mål får genomslag	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p2	Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p3	Följa tillståndet i länet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p4	Främja samverkan	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p5	Ansvara för angivna tillsynsuppgifter	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
3§ p1	De allmänna valen	Övrig förvaltnings och trafikföreskrifter
3§ p2	Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
3§ p3	Regional tillväxt	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p4	Infrastrukturplanering	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p5	Hållbar samhällsplanering och boende	Hållbar samhällsplanering och boende
3§ p6	Energi och klimat	Energi och klimat
3§ p7	Kulturmiljö	Kulturmiljö
3§ p8	Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Samhällsskydd och beredskap
3§ p9	Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Naturvård och miljöskydd
3§ p10	Lantbruk och landsbygd	Areella näringar
3§ p11	Fiske	Areella näringar
3§ p12	Folkhälsa	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p13	Jämställdhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p14	Integration	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
4§ p1	Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Areella näringar
4§ p2	Barentssamarbetet i Västerbottens och Norrbottens län	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p3	I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Areella näringar
4§ p4	Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, uppgifter enligt	Regional tillväxt och

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
	förordningen (2022:1379) (gällande Länsstyrelseinstruktionen före och efter 2022-09-20)	infrastrukturplanering
4§ p5	Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, uppgifter enligt lagen (2017:244) och förordning (2022:1381). (Se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-09-20)	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p6	I Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län att vara ansvarig för kontroller enligt artikel 23.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1299/2013 av den 17 december 2013 om särskilda bestämmelser för stöd från europeiska regionala utvecklingsfonden till målet europeiskt territoriellt samarbete. (se Länsstyrelseinstruktion före 2022-09-20, datum för ikraftträdande 2022-01-28 (SFS 2022:13))	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4 a§	Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 med mera	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
5§ p1	Integrering av jämställdhetsperspektiv	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p2	Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p3	Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p4	Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p5	Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p6	Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl. a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p7	Verka för att förenkla för företaget	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p8	Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Energi och klimat
5§ p9	Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Hållbar samhällsplanering och boende
6§	Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Naturvård och miljöskydd
7§	Geografiskt områdesansvar (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-10-01)	Samhällsskydd och beredskap
7 a §	Civilområdesansvar	Samhällsskydd och beredskap
7 b §	Beredskapsmyndighet	Samhällsskydd och beredskap
14§	Miljöprövningsdelegation	Naturvård och miljöskydd
15§	Vattendelegation	Naturvård och miljöskydd
16§	Delegation för rennäringsfrågor	Areella näringar
17§	Kampsportsdelegation	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
18§	Viltförvaltningsdelegation enligt förordning (2009:1474)	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
19§	Fjälldelegation	Naturvård och miljöskydd

Bilaga B. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller återrapporteringar och uppdrag som redovisas i årsredovisningen och som framgår i länsstyrelsernas regleringsbrev 2022.

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder med mera	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
1A4 Bevarandeplaner Natura 2000-områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A5 Nationella planen för moderna miljövillkor	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A6 Handlingsplan för grön infrastruktur	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A7 Tillsyn strandskydd	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A8 Föreade områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A9 Målsättningar för hantering av EU-stöd	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A10 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A11 EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Samhällsskydd och beredskap	Alla län (kopia till MSB)
1B2 Miljö kvalitetsnormer luftkvalitet	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Naturvård och miljöskydd	Stockholm, Uppsala, Östergötland, Gotland, Västra Götaland, Östergötland, Västernorrland, Jämtland,

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
			Västerbotten och Norrbotten
1B3 Naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv med mera	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter/ Naturvård, artbevarande med mera	Alla län
1B4 Webbplatsen informationsverige.se	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Västra Götaland
1C1 Förenkla för företag åtgärder	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län
1C2 Omarrondering	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Areella näringar	Dalarna, Värmland och Västra Götaland
1C3 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C4 Mål i regionala utvecklingsstrategin med mera	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C5 Planeringsstöd större industrietableringar	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Hållbar samhällsplanering och boende	Norrbotten och Västerbotten
1C6 Återfallsförebyggande insatser våld i nära relationer	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
1D2 Brottslighet och gränsöverskridande avfallstransporter	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1D3 Markärenden ovanför odlingsgränsen	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1D4 En hållbar rennäring och en gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Naturvård och miljöskydd	Dalarna, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1D5 Långsiktigt hållbar rennäring	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Berörda län
1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Alla län
1D7 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och	Mål och återrapporteringskrav /	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
fiskeredskap	D. Tillsyn		
1D8 Renbetesavtal	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Jämtland
2.1 ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÅS med mera	Organisationsstyrning	Året i siffror	Alla län
3B3 Samverkansråd vid Statens kulturråd	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Kulturmiljö	Gotland
3B12 Beredskap för testning och vaccination covid-19	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
3B17 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3C2 Förstudie vägledning miljötillståndsprövning med mera	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	Naturvård och miljöskydd	Alla län
3C7 Länsstrategier för jämställdhet	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län

Bilaga D. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning

Bilagan innehåller regleringsbrevsuppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2022 som redovisas i särskild ordning.

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
2.2 Underlag till tabeller i årsredovisningen	Organisationsstyrning	2023-02-22	Lst Örebro
3A1 Minskat och förenklat uppgiftslämnande	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-25	Näringsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar
3A2 Energi- och klimatpolitiska målen	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-17	Lst Dalarna redovisar till Naturvårdsverket och Miljödepartementet (kopia till Infrastrukturdepartementet)
3A3 Resultat och effekter av arbetet med att skydda dricksvatten	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-01	Lst Kalmar redovisar till Miljödepartementet (kopia till Näringsdepartementet)
3A4 Statligt stöd för bättre vattenhushållning	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-01	Lst Kalmar redovisar till Miljödepartementet
3A5 Stöd till kommunernas kontinuitetsplanering	Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-28 2023-02-22	Lst Jönköping samordnar dricksvatten. Lst Västernorrland samordnar avloppsrening. Delredovisas till Miljödepartementet Slutredovisas till Näringsdepartementet och Miljödepartementet.
3A6 Restaurering och anläggning av våtmarker	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-15	Lst Gotland redovisar till Miljödepartementet
3A7 Skydd, skötsel och förvaltning av värdefulla naturområden med mera	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-15	Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3A8 Uppgifter om strandskyddsbeslut	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3A9 Kostnader för hantering av EU-stöden	Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-01	Statens jordbruksverk (kopia till Näringsdepartementet)
3A10 Föregående års fisketillsyn	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-01	Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Näringsdepartementet)
3A11 Missbruk av spel om pengar	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-31	Socialdepartementet
3A12 Utbildning psykisk hälsa MILSA	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-31	Gäller enbart Lst Skåne som redovisar till Socialdepartementet
3A13 Förstärkt tillsyn Alkohol och nikotinprodukter	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-03-31	Socialdepartementet
3B1 Statlig närvaro och service i länet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-06-15	Finansdepartementet, Lst Örebro samordnar
3B2 Inriktningsmål för överklagade kommunala beslut om lov	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-28	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3B4 Tillämpning av lagen	Uppdrag / B. Samordnande	2022-11-14	Lst Stockholm och Sametinget

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
(2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk	och sektorsövergripande		(kopia till Kulturdepartementet)
3B5 Verka för minoritetspolitikens fastställda mål	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-04-01	Gäller endast Lst Stockholm som redovisar till Kulturdepartementet
3B6 Minska spridning av granbarkborrar från skyddade områden	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-12-01	Näringsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar
3B7 Regionala arbetet med friluftspolitiken	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3B8 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-15	Lst Västernorrland redovisar till Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3B9 Tillämpningen av barns rättigheter	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-03-01 2023-03-31	Arbetsmarknadsdepartementet, Lst Dalarna samordnar Delredovisning Slutredovisning
3B10 Stödja kommunerna i deras arbete med att motverka vräkningar	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-06-15	Boverket i enlighet med förordningen (2011:1160) om regionala bostadsmarknadsanalyser och kommunernas bostadsförsörjningsansvar
3B11 Föräldraskapsstöd	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-28	Socialdepartementet, Lst Örebro samordnar
3B13 Aktiviteter på demokratiområdet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-15	Lst Jönköping redovisar till Kulturdepartementet
3B14 Motverka rasism på arbetsmarknaden	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-03-01	Lst Stockholm redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B15 Nationellt kompetenscentrum hedersrelaterat våld m.m.	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-05-31	Gäller enbart Lst Östergötland som redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B16 Lägesbilder om mottagandet av nyanlända och asylsökande	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B18 Kommuners beredskap och mottagningskapacitet för mottagandet av vissa nyanlända invandrare	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B19 Kommuners beredskap och mottagningskapacitet för ensamkommande barn och unga	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B20 Insatser för asylsökande m.fl.	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B21 Redogöra för vilka insatser som ersättning lämnats enligt 37 och 37 a §§	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
x3B22 Bedömning av resultat statlig ersättning insatser för vissa utlänningar	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B23 Redovisning om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3C1 Bredbandsutbyggnad	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-01-31	Post- och telestyrelsen (kopia till Infrastrukturdepartementet)

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3C3 Redovisa den svenska beslutade och utbetalda medfinansieringen av territoriella program	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Näringsdepartementet)
3C4 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Nord m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Näringsdepartementet)
3C5 Lämna utgiftsprognoser anslag 1:1 med mera	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	-	Gäller berörda län som redovisar till Tillväxtverket
3C6 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Aurora m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-09-23	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Näringsdepartementet)
3C8 Jämställdhetsperspektiv med mera i krisledningsarbetet	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2024-02-22	Arbetsmarknadsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar
3C9 Regionala resurscentra bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-10	Lst Östergötland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3C10 Bidrag till arbete mot mäns våld mot kvinnor	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-01-01	Jämställdhetsmyndigheten (kopia till Arbetsmarknadsdepartementet) redovisas i samband med redovisningen enligt förordningen (2021:995) om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor.
3D1 Byggnadsnämndernas tillsynsarbete	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-12-09	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3D2 Analysera kommunernas användning av att begära planeringsbesked	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-01-31	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3D3 Tillsynsutveckling enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3D4 Prövning enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-03-31	Miljödepartementet (kopia till Näringsdepartementet), Lst Västernorrland samordnar
3D5 Uppgifter - inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-11-30	Miljödepartementet, Lst Skåne samordnar
3D6 Effektiv och rättssäker tillsyn	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Västernorrland samordnar
3D7 Effektivisera prövningsverksamheten	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Blekinge samordnar
3E1 Redovisa prognoser	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2022-02-07 2022-04-27 2022-07-29 2022-10-28	Hermes
3E2 Systematisk användning och analys av data och statistik	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2022-05-16 2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Södermanland samordnar

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3E3 Erfarenheter av vad pandemin inneburit för minskade utsläpp från tjänsteresor	Uppdrag / E. Övriga uppdrag		Redovisningen ska ske inom ramen för myndigheternas miljöledningsarbete i enlighet med vad som gäller enligt förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter.
3E4 Åtgärder för att öka säkerheten i digital infrastruktur	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Västra Götaland samordnar

Bilaga E. Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat

Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning

Länsstyrelsernas IT-avdelning har bidragit i den länsstyrelsegemensamma portföljstyrningen i förvaltning och projekt inom bland annat digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen och bidragit i Tillväxtverkets utveckling av verksamt.se.

IT-avdelningen har medverkat i länsstyrelsernas gemensamma samordningskansli med anledning av Rysslands invasionskrig i Ukraina och utvecklat metodstöd, rapportering och analys av en lägesbild av cybersäkerhet i Sveriges kommuner. Länsstyrelserna har via IT-avdelningen aktivt medverkat i eSams projekt om Digital Samverkan (dSam) inom offentlig sektor. Det är av stor vikt för länsstyrelserna att digital samverkan fungerar på ett bra sätt inom offentlig sektor då länsstyrelserna har omfattande kontakter med kommuner och andra myndigheter.

Samordnad löneservice

Funktionens uppdrag är att hantera löner för 22 myndigheter, 21 länsstyrelser samt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor, MUCF. Tillfälligt hanterar Löneservice även lönerna för Brottförebyggande rådet, Brå. Löneservice huvuduppgift är att hantera löneutbetalningarna och leveranser inom utsatta tider för uppdragsgivarna med hög kvalitet och med god service. Värdlän för funktionen Löneservice är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Under 2022 har Löneservice i snitt hanterat 7 900 löner betalat ut cirka 186 miljoner kronor per månad för länsstyrelserna. Samma siffror för 2021 är 7 600 löner och 176 miljoner kronor per månad. Ökningen beror delvis på att de flesta länsstyrelser anställde extra personal för arbetet med årets val, totalt cirka 1 500 personer. För MUCF och Brå hanteras ytterligare cirka 300 löner per månad.

Samordningen bidrar till en enhetlig och kostnadseffektiv hantering av löneutbetalningarna och att Löneservice kan hantera ett ökat antal löneutbetalningar sparar tid och kostnader för uppdragsgivarna.

Samordningen av lönehanteringen underlättar även i kontakt med andra myndigheter till vilka rapportering ska ske, exempelvis pensionsuppgifter, statistik och skatteuppgifter som rapporteras varje månad. Samarbetet med länsstyrelsernas andra nationella funktioner och projekt blir enklare i lönerelaterade frågor. Effekten av samordningen har under åren också lett till att även kompetensen kring lön och avtalsfrågor har samordnats hos Löneservice. Löneservice har en betydligt mer rådgivande roll idag.

Telefonistorganisation

Funktionens uppdrag är att hantera samtal för 20 länsstyrelser genom vår gemensamma växel och En väg in (EVI) Kundsupport för jordbrukarstöd. Den övergripande inriktningen för telefonistorganisationen är att bedriva verksamheten med balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och god service. Vårdlän för telefonistorganisationen är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Telefonistorganisationen har under ett händelserikt år levererat god service. Vi upplever ett intresse från länen att vi skulle kunna avlasta dem mer genom ett bredare uppdrag. En ökad snitthanteringstid visar att medborgaren förväntar sig ökad service. Resultatet av denna trend är en behovsanalys som kommer att gå ut nationellt till våra kunder.

En väg in (EVI) Kundsupport för jordbrukarstöd har under året avlastat länen mer genom att utföra registreringskontroller. En stor mängd samtal har under året handlat om frågor som berör de nya jordbrukarstöden för 2023.

Vår samverkan med IT-avdelningen på strategisk nivå är fortsatt viktig.

Vi har under 2022 fått en ökad mängd frågor från länsstyrelserna angående att verksamhetsanpassa sin tillgänglighet via telefon. Det har resulterat i flera digitala utbildningsinsatser där responsen från utbildningarna har varit väldigt positiv. Vi har nu därför planer på att under 2023 erbjuda dessa utbildningar vid fler tillfällen.

En god telefonkultur i våra verksamheter stärker varumärket Länsstyrelsen där tillgänglighet är en viktig faktor för hur medborgaren upplever myndigheten.

Ekonomiadministration LstEA

LstEA har i uppdrag att effektivisera och samordna ekonomiadministration och redovisningsmodell så att länsstyrelsernas ekonomiska information är enhetlig, jämförbar och rättvisande. Vårdlän för ekonomiadministrationen är Länsstyrelsen i Örebro län.

LstEA har en bemannad support och syftet är att stötta länsstyrelserna gällande ekonomiska frågor för att eftersträva en hög kvalitet. Under 2022 har LstEA hanterat drygt 1 000 supportfrågor.

LstEA har gjort ett 30-tal utsökningar ur ekonomisystemet för länsstyrelsernas räkning och på sätt effektiviserat hanteringen och kvalitén för dessa förfrågningar såväl interna som externa. Flera av utsökningsmallarna har förbättrats under året för att bättre fånga in frågeställarens behov.

VÄS-förvaltningen har under året arbetat med att utveckla verksamhets- och ärendestrukturen (VÄS). Som ett resultat av detta har VÄS-strukturen kompletterats med ett nytt verksamhetsområde, 46*, som ska följa upp civilförsvarsområdet. Processen följer tidslinjen och en uppdaterad VÄS-struktur kommer redovisas i mitten av januari 2023.

LstEA har genom ÅR-mallgruppen förvaltat och utvecklat den länsstyrelsegemensamma årsredovisningsmallen som ligger till grund för länsstyrelsernas årsredovisning. Några av förändringarna är

- Minskat antalet resultatindikatorer från 27 till 15. Bedömningsgrunden ska ha mer fokus på resultat och mindre beskrivande. Målet är att få en mer rättvisande bild av resultatutvecklingen över tid
- Lyft ur länsstyrelsegemensamma texter och lagt till dem i en ny bilaga E.

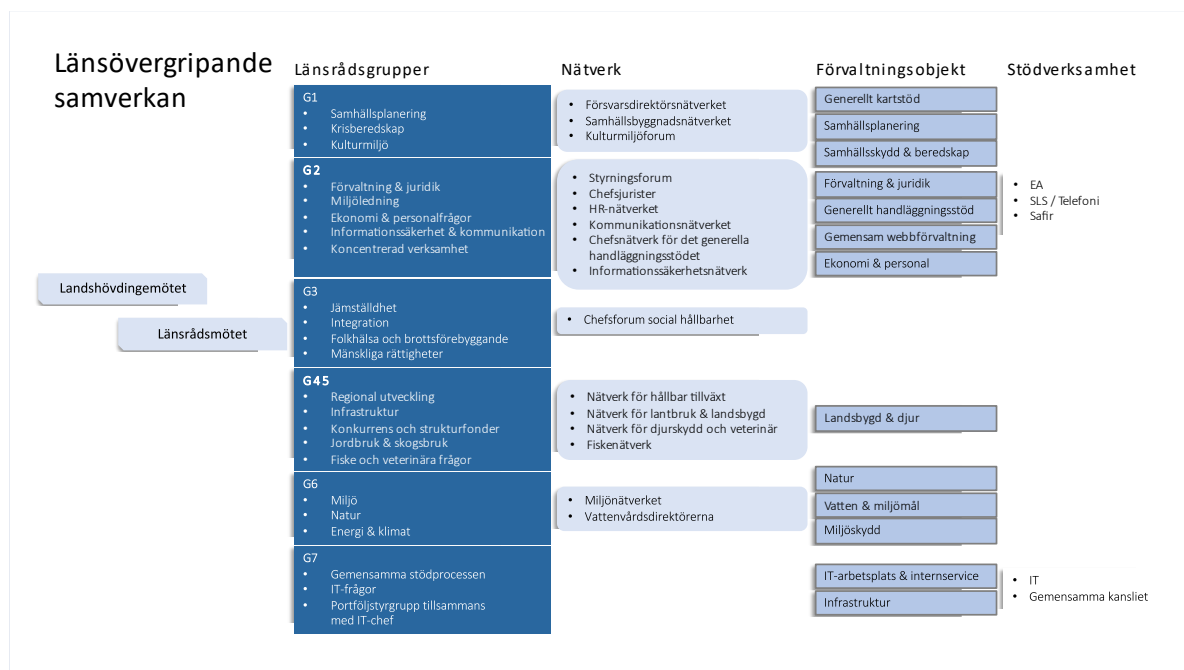
Dataskydd och informationssäkerhet

Den länsstyrelsegemensamma stödfunktionen Safirs uppdrag är att främja en god dataskyddskultur och informationssäkerhet både i det länsstyrelsegemensamma perspektivet och inom varje länsstyrelse. Genom gemensam IT, gemensamma system och i stort sett identiska uppdrag behöver de 21 länsstyrelserna hantera och lösa dessa frågor på samma sätt. I funktionen ingår befattningen dataskyddsombud, som är obligatorisk enligt dataskyddsförordningen. Vårdlän för den gemensamma stödfunktionen är Länsstyrelsen i Stockholms län.

En effekt av det länsstyrelsegemensamma arbetet med informationssäkerhet och dataskydd är att vi har höjt säkerhetskulturen genom utbildning för att höja basnivån på kunskap och medvetenhet hos medarbetarna och framförallt hos de grupper som arbetar direkt med informationssäkerhetsfrågor. Tillsammans med förvaltningsorganisationen, Gemensamma kansliet och IT-avdelningen arbetar länsstyrelserna systematiskt och riskbaserat med ständiga förbättringar i hanteringen av länsstyrelsens information särskilt när det gäller personuppgifter.

Gemensamma kansliet

Gemensamma kansliets ska i sitt övergripande uppdrag skapa förutsättningar för gemensam utveckling och förvaltning samt inom området stärka och effektivisera samarbetet. Detta innebär att på länsrådets uppdrag arbeta med länsstyrelsegemensamma strukturer och styrning av utveckling och förvaltning. Vårdlän för det gemensamma kansliet är Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Figur 1. Länsövergripande samverkan

För att kunna hantera länsstyrelsernas bredd av verksamhetsområden har länsråden delat in sig i 6 länsrådsgupper och i respektive länsrådsgrupp deltar 5–7 länsråd. Varje länsrådsgrupp har ett antal nätverk knutna till sig, som arbetar operativt på uppdrag från länsrådsgruppen. Alla nätverk har representation från samtliga 21 länsstyrelser.

Förvaltnings- och utvecklingsportfölj

För att åstadkomma en effektiv samverkan har länsstyrelserna sedan 2015 en etablerad portföljstyrning av sin utveckling och förvaltning. På en övergripande nivå styrs den gemensamma utvecklings- och förvaltningsportföljen genom att planering, uppföljning och beredning m.m. sker hos det gemensamma kansliet. Beslut fattas av länsrådsgrupp 7 som tillsammans med IT-chefen utgör portföljstyrgrupp.

Förvaltningsportföljen har en förvaltningsmodell och tretton etablerade förvaltningsobjekt. Varje objekt styrs, inom ramen för sitt mandat, av en objektstyrgrupp med objektägare från både verksamheten och IT-avdelningen. Objekten är knutna till den länsrådsgrupp som ansvarar för verksamhetsområdet, och har även en koppling till ett eller flera av länsrådsgruppens nätverk.

Utvecklingsportföljens utvecklingsinsatser kopplas till gemensamma strategier och en gemensam digital målbild är under framtagande. Därutöver har länsstyrelserna alltid ett antal initiativ som måste genomföras utifrån beroenden till sektorsmyndigheternas uppdrag. För 2022 är det exempelvis arbete med samtjänster tillsammans med Tillväxtverket och uppdrag samordnade av DIGG (Myndigheten för digital förvaltning) såsom Single Digital Gateway. Inom ramen för arbetet med Tillväxtverket har länsstyrelserna arbetat med flera av de byggblock som finns i ENA för att utveckla hållbara tjänster och lösningar för framtiden. Det har tagits fram flera nya e-tjänster som kopplats till verksamt.se där företag får stöd och vägledning och inom kort kommer kunna följa sitt ärende. Länsstyrelsernas e-tjänster kan hämta adressuppgifter från bastjänsten via bolagsverket och arbete pågår utifrån byggblocken Mina ärenden och API-hantering. Under året har även ensade och länsstyrelsegemensamma huvudprocesser för tillsyn och prövning tagits fram. I övrigt anpassas innehållet i de båda portföljerna utifrån verksamheternas behov.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med Agenda 2030

Det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030 har som syfte att stödja länsstyrelserna i arbetet med regleringsbrevsuppdrag 1A1 avseende Agenda 2030 och fylla rollen som en regional huvudaktör i arbetet med de globala målen. Arbetet har resulterat i fördjupad kunskap om agendans koppling till länsstyrelsernas verksamhet, spridning av goda exempel och tvärssektoriella arbetssätt, samt en bättre omvärldsbevakning. Exempel på väsentliga insatser under året:

- Länsstyrelserna finns representerade i GD-forum, där svenska myndigheter samverkar för att uppnå de globala målen. Länsstyrelsen har sedan 2022 rollen som samordnare för GD-forum. Det innebär sammankallande av Lilla GD-gruppen, där landshövdingen i Värmland är ordförande, samt den Operativa gruppen, som består av tjänstepersoner.
- Extern samverkan med bland annat Nationella samordnaren för Agenda 2030, Glokala Sverige, SCB och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA1). På uppdrag av nationella samordnaren har Länsstyrelsen i Södermanlands län tagit fram en förstudie om verktyg för tillgängliggörande och visualisering av data.
- Det länsstyrelsegemensamma arbetet har haft två fördjupningsområden; extern samverkan samt hur Agenda 2030 beaktas i beslut och processer.
- Länsstyrelsegemensam konferens för länsledningar, länsstyrelsernas kontaktpersoner för Agenda 2030, chefer och strateger som berörs av arbetet med Agenda 2030.
- Nyhetsbrev om Agenda 2030 och gemensam samverkansytan för Agenda 2030.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målet för det länsstyrelsegemensamma arbetet.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid Länsstyrelsen. Ett beslut har tidigare fattats om att länsstyrelserna gemensamt ska driva ett nationellt utvecklingsprojekt då det saknas ett förvaltningsobjekt för sakområdet jämställdhet. Arbetet ska resultera i en vidareutveckling av statistiken och vårt system. Sedan pandemins start har arbetet med könsuppdelad statistik i ärendesystemet Platina försenats och tillfälligt stannat av.

Länsstyrelsernas arbete med att bistå Rådet för hållbara städer (M2017/03235/Mm)

Länsstyrelserna ingår som en av 14 medlemmar i Regeringens Råd för hållbara städer. I mars 2022 fick rådet ett förlängt och ändrat uppdrag med tydligare fokus på att arbeta mot mål 11 Hållbara städer och samhällen i Agenda 2030. Rådet ska enligt uppdraget utveckla sin gemensamma webbplats till en plattform för kunskap och finansiering för utveckling av hållbara städer och samhällen. Rådet ska även stödja kommuner som berörs av större industrietableringar och industriexpansioner i Norrbottens och Västerbottens län. Rådets nuvarande uppdrag sträcker sig till 31 december 2030.

I februari 2022 lämnade rådet enligt tidigare uppdrag sin årliga rapportering till Regeringskansliet. Rådets ledamöter har under året haft fyra möten och rådets expertnätverk har haft nio möten. I juni hölls även ett gemensamt stormöte i Skellefteå där bland annat rådets ledamöter, rådets expertnätverk, representanter från rådets tre referensgrupper och representanter från kommunledningarna samt ledningar från regioner och länsstyrelser i Norrbotten och Västerbotten deltog. Syftet med mötet var att skapa kontakter, att skapa förståelse för varandras uppdrag och utmaningar samt lägga grunden för ett framtida gemensamt arbete.

Under året har rådets medlemmar även bidragit med material till den gemensamma webbplatsen i form av information om nya kunskapsstöd, metoder och finansieringsmöjligheter, i syfte att underlätta för kommuner och andra aktörer att hitta aktuellt material inom hållbar stadsutveckling.

I september skickade rådet in en ansökan till Tillväxtverket om att driva en samverkansplattform med stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden. Den syftar till att stötta genomförandet av Regionalfondens insatser inom hållbar urban utveckling genom att vara en nationell plattform för erfarenhetsutbyte och samverkan.

Länsstyrelsernas roll i rådet är att bidra med kunskap och kompetens om kommunernas förutsättningar att arbeta med hållbar utveckling. Länsstyrelsernas olika regionala nätverk betyder mycket för rådets arbete för att nå ut till kommunerna. Bedömningen är att länsstyrelsernas arbete i rådet mycket väl motsvarar dess roll och ansvar samt att rådet uppfyller sitt syfte.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med energi och klimat

Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) samordnar det regionala klimat- och energiomställningsarbetet. LEKS bidrar till att utveckla samverkan mellan länsstyrelserna, deras olika sakområden, berörda myndigheter och departement. Exempel på väsentliga insatser som LEKS genomfört 2022 är:

- *Arrangerat en ledningskonferens med länsstyrelsernas länsledningar med temat Ledarskap för energi- och klimatomställningen och två nätverkskonferenser för handläggare. Konferenserna har lett till ökat samarbete mellan länsstyrelsernas sakområden och kunskapsutveckling.*
- *Tre samverkansledare och flera projekt har samordnat arbetet inom respektive område. Arbetet har underlättat länsstyrelsernas handläggning och utåtriktade arbete och lett till snabb och effektiv hantering av ansökningar och projekt, liksom förbättrade arbetssätt och underlag.*
- *Utvecklat Klimatklivet genom integrering av IT-miljön för ansökningar. Arbetet har lett till effektivare hantering av stödet och synergier mellan olika åtgärdsprojekt.*
- *Samordnat remissvar. Insatserna har bidragit till ökad kunskapsöverföring inom olika sakfrågor och bättre, samordnade remissvar.*
- *Framtagande av stöd, mallar och rutiner för arbetet med Elektrifieringspiloter. Insatserna utgjorde en förutsättning för att Länsstyrelsens uppdrag kunnat genomföras.*
- *Tillsammans med Energimyndigheten utvecklat uppdraget om stöd till kommuner och regioner i energibesparingar.*

Flera av insatserna sker i samverkan med RUS och olika chefsnätverk.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnås målen för det länsgemensamma arbetet med energi- och klimatomställning.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med miljömålen

Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS) är samverkansorgan för det regionala miljömålsarbetet. RUS vision är att miljömålen är uppnådda genom samverkan och effektiva insatser som förverkligar Agenda 2030. RUS bidrar till tydligare uppföljning av miljömålen och till att åtgärdsarbetet intensifieras och följs upp. Vidare förstärker RUS länkarna mellan nationell, regional och lokal nivå. I RUS styrgrupp ingår chefsnätverk på länsstyrelserna, Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen samt Naturvårdsverket och SKR som adjungerade. I RUS arbetsgrupp ingår medarbetare från flera länsstyrelser.

Väsentliga insatser under året:

- Samordning och utveckling av miljömålsuppföljningen. Insatser inom miljöinformationsförsörjning och miljöövervakning. Medverkan i fördjupad utvärdering av miljömålen 2023.
- Samordning av arbete i Miljömålsrådet och med Agenda 2030.
- Projekt inom sakområden, bland andra samhällsplanering, länstransportplanering, målkonflikter synergier skog, cirkulär ekonomi, kulturmiljö, grön infrastruktur och hållbar konsumtion.
- Vägledning åtgärdsprogram och förändringsledningskurser för länsstyrelser och kommuner. Medverkan i förvaltning av Åtgärdswebb för miljömålen.
- Kommunnätverk, medverkan nationella uppdrag, bland annat hos Tillväxtverket.
- Medarrangör av miljömålsdagar och årligt möte för länsstyrelsernas miljömålsuppdrag.

Flera insatser sker i samverkan med LEKS (länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning) och olika chefsnätverk.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt bidrar till att uppnå uppsatta mål.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med covid-19

År 2020 etablerade länsstyrelserna, efter beslut från landshövdingarna, gemensamt ett samordningskansli med syfte att möjliggöra länsövergripande samordning och en effektiv samverkan med myndigheter på nationell nivå under hanteringen av pandemin. Denna samordning fortsatte under 2021 och fram till och med första kvartalet 2022.

Den gemensamma hanteringen genom samordningskansliet har resulterat i en effektiv fördelning och samordning av information och uppdrag mellan de 21 länsstyrelserna och mellan den regionala nivån och andra centrala aktörer i pandemihanteringen.

Länsstyrelserna initierade under våren 2020 en följeforskning för att belysa och tillvarata erfarenheterna från länsstyrelsernas gemensamma hantering av pandemin och Lunds Universitetet har under hösten lämnat sin slutrapport (Lund: LTH, Avdelningen för Riskhantering och Samhällssäkerhet, 2021-09-16, Diarienummer: F 2021/1603).

Bedömningen är att resultatet var gott och studien visade att länsstyrelserna har spelat en betydande roll för hur samhället har lyckats i hanteringen av pandemin.”

Samordningskansliet för gemensam hantering av pandemin har utvecklat länsstyrelsernas förmåga att tillsammans och samordnat hantera allvarliga samhällsstörningar såväl nationellt som regionalt.

Erfarenheterna från samordningskansliet för gemensam hantering av pandemin har legat till grund för länsstyrelsernas gemensamma hantering av den säkerhetspolitiska utvecklingen under 2022 genom samordningskansliet MATS. Lärdomar från den gemensamma hanteringen av pandemin har även varit betydelsefulla för utvecklingen av de beredskapskanslier som håller på att upprättas vid civilområdesansvariga länsstyrelser.

Generellt har erfarenheterna bidragit till att utveckla länsstyrelsernas enskilda förmåga att hantera allvarliga samhällsstörningar regionalt och har också bidragit till utvecklingen av länens totalförsvarsförmåga.

Länsstyrelsernas arbete med tillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen

Från den 10 januari 2021 till den 31 mars 2022 gällde en tillfällig covid-19-lag i Sverige. Länsstyrelserna var utsedda tillsynsmyndigheter och hade i uppdrag att kontrollera att lagen och tillhörande föreskrifter följdes. Länsstyrelsen i Dalarnas län hade uppdraget att samordna länsstyrelsernas tillsynsarbete, vilket framgår av Förordning (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19.

Länsstyrelsernas arbete med pandemitillsynen visade att det med korta ledtider går att organisera sig och bedriva en likartad tillsyn även om vi är 21 myndigheter. Uppfattningen bland länsstyrelserna var att arbetsmodellen med en nationell samordning som ges ett tydligt ansvar och mandat har varit direkt bidragande till det goda resultatet. Länsstyrelserna har genomfört 61 822 tillsynsåtgärder, varav 30 388 tillsynsbesök vilka lett till 54 förelägganden och 34 förelägganden med vite. För mer information se länsstyrelsernas slutrapport, Länsstyrelsen Dalarnas län Rapport 2022:13 ”En enad insats mot smittan - länsstyrelsernas pandemitillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen”.

Länsstyrelsernas tillsynsarbete och den nationella samordningens arbetsinsats bedöms ha levt upp till ställda krav och förväntningar. Redan etablerad myndighetsövergripande samverkan

har varit avgörande och medfört konkreta resultat i form av tillsynsåtgärder. Länsstyrelsernas redan etablerade nätverk och kompetens inom en variation av sakområden ger en beredskap att med kort varsel även i framtiden klara av liknande arbetsuppgifter.

Länsstyrelsegemensamt arbete till följd av kriget i Ukraina

Landshövdingarna beslutade den 1 mars att upprätta ett gemensamt nationellt samordningskansli med anledning av Rysslands invasion av Ukraina. Kansliets operativa del samordnas av länsstyrelsen i Stockholms län. Kansliet har främst samordnat regeringsuppdrag samt informationsdelning och kommunikation mellan nationella myndigheter och länsstyrelserna, vilket bedöms ha lett till en högre effektivitet i arbetet hos länsstyrelserna och i övriga myndigheter. Länsstyrelserna fick tidigt i uppdrag att regelbundet redovisa lägesbilder från länen och sammanställa en nationell lägesbild inklusive samverkansbehov. Ett särskilt utvecklingsarbete initierades för att sammanställa en lägesbild om cybersäkerhet vilket har resulterat i samlad kunskap om läget rörande cybersäkerhet i kommunerna. Kansliet deltog i Migrationsverkets uppdrag att åstadkomma en jämn fördelning mellan kommunerna vid anskaffning av boenden för skyddssökande från Ukraina och har deltagit i arbetsgrupper rörande civilsamhället och social hållbarhet.

Bedömningen är att samordningskansliets bidrag till den nationella lägesbilden rörande krigets påverkan på samhället varit värdefullt, särskilt genom att lyfta det regionala och lokala perspektivet. En enkät visar att kansliet uppfattats ha startat upp fort och särskilt nämns att kansliets informationshantering har varit positiv. Genom kansliets arbete bedöms länsstyrelserna ha fått bättre planeringsförutsättningar för sitt arbete.

Länsstyrelsen i Östergötlands län årsredovisning 2022
Rapport 2022:8

Författare
Foto
Diarienummer

Länsstyrelsen Östergötland
Caluvafoto, Scandinav bildbyrå
1768-2023

© Länsstyrelsen Östergötland 2023

Länsstyrelsen Östergötland
Östgötagatan 3, 581 86 Linköping
Växel: 010-223 50 00
E-post: ostergotland@lansstyrelsen.se

lansstyrelsen.se/ostergotland